

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 0,93 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

EVROPA NA PREPIHU

Res je na Goriškem, med Banjško planoto, Solkanom in Vipavsko dolino veliko prepihov. Ti so seveda že neke zakoreninjeni v naši stvarnosti, težko jih bo danes prestreči in prebroditi.

Seveda ne bo naš zapis atmosferskega značaja. Ta bo namreč obravnaval vse drugačne prepihe, ki zlasti danes še posebno prizadevajo naše zemljepisno področje. Tu gre namreč za neko prevetritev med človeškimi in zgodovinskimi tokovi, kjer so na prepihu prav medsebojni odnosi med ljudmi, narodi oz. državami.

Gorica je že desetletja središče zanimivih evropskih poskusov zblíževanja in sodelovanja, zlasti kulturnega oz. duhovnega sploh. Ne pozabimo namreč, da je prav v Gorici že od konca šestdesetih let veliko naporov za medsebojno razumevanje srednjeevropskih narodov in kultur. Tu je naša ugodna tla ideja Srednje Evrope ali Mitteleurope. Šlo je oz. gre za kulturno sodelovanje tistih dežel, ki so nekoč pripadale habsburški monarhiji (kjer so bili številni zlasti slovanski narodi). Ne smemo namreč pri tem pozabiti na znani stavek, ki ga je zapisal češki zgodovinar in kulturnik František Palacky, ki je dejal, da bi morali Avstrijo ustvariti, če bi je že ne bilo. Te zgodovinsko-kulturne premise so namreč osnovnega pomena zlasti v Gorici, ki že dobrih tisoč let obstaja, skoraj 500 pa jih je preživela pod avstrijskimi cesarji.

Zakaj danes vse to? V današnjem procesu evropskega združevanja ima vse to svoj pomen in zasluge. Mnogi zgodovinarji so, recimo, idejo združene Evrope iskali oz. našli že v starem Rimu, nato v dobi Karla Velikega in drugih kasnejših pobudah ter zamislih. Znani belgijski zgodovinar srednjega veka Henri Pirenne je zelo stvarno pisal o Evropi Karla Velikega in Mohameda. Seveda, že v srednjem veku je arabska kultura, z njo vera in politična oblast, prodrli v Evropo (v Španijo in druge dežele Sredozemlja), medtem ko je prva obvladala predvsem severno in zahodno Evropo. Sicer pa vse to postaja vse bolj aktualno, zlasti s sedanjimi pojavi nekontrolirane imigracije z juga oziroma Afrike in Azije v Evropo.

Prejšnje dni je v Gorici in Novi Gorici potekal zanimiv posvet o Evropi in o zblíževanju oz. pridruževanju novih članic v EU. Zato je prav goriško področje izredno primerno, in to na obeh straneh meje, za obravnavanje podobnih tem. V dobrih dveh dneh simpozija so politiki, časnikarji in predstavniki javnega življenja sploh pretresali ta vprašanja. Med njimi sta bila tudi slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel in italijanski minister za evropske zadeve Rocco Buttiglione. Seveda so bili tudi aktivno prisotni razni evropski poslanci in izvedenci za evropska vprašanja.

Politiki so iznesli svoje poglede, kulturniki in drugi pa spet svoja pričakovanja. Pomembno je vsekakor dejstvo, da je do vsega tega prišlo prav v Gorici, na tem političnem prepihu in obenem na točki, ki gotovo zelo dobro občuti vso to atmosfero.

Vse to kaže in potrjuje, da je Gorica še vedno tisto srednjeevropsko in danes že evropsko središče, ki prav zaradi svojih narodnostnih in kulturnih posebnosti lahko še veliko prispeva v širši proces evropskega združevanja.

Na meji med latinskim in slovanski svetom (prej še germanskim in židovskim) je prav tu danes najbolj možen zelo koristen dialog narodov in držav, posebej pa še kultur, ki so tu že davno zaorali svoje brazde. Gorica je lani praznovala tisočletnico svojega obstoja s prvo uradno omembo imena nastajajočega mesta. Zato želimo, da bo kljub vetrovom, ki še vedno dvigajo prah tudi v negativnem smislu, naše mesto ostalo to, kar je vedno bilo.

ANDREJ BRATUŽ

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ / SPEVOIGRA KOVAČEV ŠTUDENT

ZMAGOSLAVJE MLADOSTNE USTVARJALNE SVEŽINE

Slavnostno predstavo, spevoigro Kovačev študent, ob visokem jubileju, 40-letnici neprekinjenega delovanja prenovljenega Kulturnega centra Lojze Bratuž, nekdanjega, le po videzu skromnejšega Katoliškega doma, in ob 50. obletnici smrti priljubljenega primorskega skladatelja Vinka Vodopivca, so v petek, 4. t.m., presegali izjemen zanos, mladostna svežina, zdrava zagnanost, vedro vzdušje, predvsem pa kakovost, vpeta v močan ustvarjalni naboj, ki je združil približno sto nastopajočih v veliko, lepo umetniško apoteozo.

Ljubitelji in gojitelji zborovskega petja, člani zborov Hrast iz Doberdoba, F. B. Sedej iz Števerjana, Lojze Bratuž in Mirko Filej iz Gorice, Podgora, Štandrez in Rupa-Peč, ljubiteljski gledališki igralci, predani Talijini oboževalci iz Dramskega oddelka PD Štandrez in goriškega Odra 90, solisti ter orkester, sestavljen iz 31 glasbenikov Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice, Glasbene matice ter drugih zunanjih sodelavcev, so v zamisli in pod okriljem Zveze slovenske katoliške prosvete in "častitljivega

jubilanta" Kulturnega centra Lojze Bratuž, ob podpori ministrstva za kulturo Republike Slovenije, pod izbruseno režijsko domiselnostjo režiserja Adrijana Rustje in ognjevito odločnostjo dirigenta Hilarija Lavrenčiča premierno predstavili opereto Vinka Vodopivca Kovačev študent, na besedilo Ivana Kovačiča. Izvirna oblika tega dela, spisane leta 1910, je že večkrat zaživel na naših odrih v povojnih letih, tudi v dvoranici Marijine družbe na Placuti 18, in vsakič požela uspeh.

STRAN 7

IVA KORŠIČ

ZASKRBLJUJOČ REFERENDUMSKI IZID V BOCNU

NAPETOST NA SEVERNI MEJI?

Preko 60 odstotkov volivcev se je v nedeljo, 6. t.m., v Bocnu na referendumu o imenu Trga miru izreklo za vrnitev starega imena, se pravi Trga zmage. Gre za tisti boccenski trg, kjer še danes kraljuje fašistični spomenik italijanski zmagi v prvi svetovni vojni. Levosredinska občinska uprava ga je decembra lani preimenovala v Trg miru, a so se italijanski desni krogi na čelu z Nacionalnim zavezništvom odločili za pobudo o

referendumu, ki jim je očitno tudi uspela.

Izid nedeljskega referenduma so pozdravili krajevni krogi NZ, ki so v okviru volilne kampanje povabili v Bocen vsedržavnega predsednika Gianfranca Finija. Veselijo se tudi manjše desničarske stranke, nasplošno pa vlada precejšnja zaskrbljenost. Tako v gibanju Naprej Italija, katerega vsedržavni predstavniki so volivcem prepustili svobodno izbiro, kot v levosredinski koa-

liciji, kjer se napovedujejo napetosti med komponentami. Zaskrbljena in razočarana je Južnotirolska ljudska stranka, ki skupaj z levo sredino upravlja občino Bocen: ime Trga zmage in fašistični spomenik je nemško prebivalstvo Južne Tirolske vedno - upravičeno - imelo za žalitev. Ne nazadnje je zaskrbljena tudi avstrijska vlada, ki je konec koncev pokroviteljica nemške manjšine na Južnem Tirolskem.

IŽ / STRAN 2

GORICA / PO NAPADIH
NA OBČINSKO UPRAVO

POGUMNO NAPREJ!

"Vsi za Brancatija!" smo dali naslov zapisu, v katerem smo na prvi strani našega tednika pozivali vse slovenske volivce, naj oddajo svoj glas sedanjemu županu Gorice samo dva dni pred volitvami in tako pri Novem glasu že takrat dali jasno vedeti, kje in za koga bije naše srce.

Brancatijeva občinska uprava, ki sedaj vodi Gorico, je bila minule dni tarča takih žaljivih napadov, kakršnih pravzaprav ne pomnimo že od časov, ko smo bili Slovenci na prepihu vsak dan, in to vse po načelu, da smo kot narodna manjšina edina ovira za dostojno življenje v mestu.

Nikomur ni potrebno pojasnjevati, da smo vsi utrujeni od nenehnih napadov in žaljk, da smo izmučeni zaradi stalnih žaljk in zmerjanj, ki nam jih goriška desnica podtika vsepovsod, in sedaj vedno bolj pogosto tudi županu Viktorju Brancatiju, in to samo zato, ker se je zavezal, da bo izpolnjeval predvolilne obljube, med njimi udeležbo na zaščitnem zakonu za slovensko manjšino v mestu.

Scenarij je jasen in očiten, a vseeno se zdi, kot da ga nihče ne pozna. Gotovo se vede, kot da ga ne bi poznal, hujškaški dnevnik Il Piccolo, ki dnevno naliva nove količine nacionalističnega strupa v že itak nečiste vina polno goriško čašo. Minuli teden je ta prosluli dnevnik na goriških straneh zapisal naslov: "Dvojezičnost: manjkala je italijanska zastava!" Bralec je šele iz članka izvedel, da so bili nekega dne na liceju Dante v Gorici pozabili razobesiti italijansko zastavo... Dvojezičnost in mi Slovenci seveda nismo imeli ničesar zraven, a naslov je bralce zavestno zavajal.

Seveda Slovenci to vemo, ker smo naveličani natolcevanj in seveda tega, da bi nas nacionalistični desničarji radi strpali v Štandrez in Pevmo, v Podgorino in še kam na rob. Kot da nas v Gorici ni!

Zato stojimo ob strani Brancatijevi občinski upravi, našemu odborniku dr. Damjanu Terpinu in vsem tistim, ki vedo, kdo jih je volil in kdo se zaveza za resnično sožitje v mestu!

JUP

Še zadnjič Kovačev študent

Zaradi izjemnega uspeha in velikega povpraševanja bo v petek, 11. t.m., ob 21. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici še zadnja ponovitev spevoigre Kovačev študent. Rezervacije na tel. št. 0481 536455.

02 Janez Povše
TUDI V GORICI O RASIZMU?

03 Ivan Žerjal / intervju
LUCIA CATALANO

03 Danijel Devetak / intervju
LOVRENC PERSOGLIA

05 Marko Tavčar
OB 40-LETNICI II. VATIKANSKEGA KONCILIA

06 Saša Quinzi
SLIKAR TOMINC V PALAČI ATTEM

10 Jurij Paljk
V GORICI O ŠIRITVI EVROPSKE UNIJE

13 Marjan Drobež
OB 40-LETNICI SMRTI IVANA RUDOLFA

14 Mara Petaros
SVET GOLFA, PRILOŽNOST ZA INVESTICIJE

15 Milan Gregorič
RAZPAD MITA O TUJIH BANKAH

16 Iva Koršič
IZŠEL JE PASTIRČEK!

KOROŠKI SLOVENCİ OD LETA 2003 S SKUPNIM TEDNIKOM

Slovenci na avstrijskem Koroškem naj bi januarja 2003 dobili nov skupni tedenski časopis, ki naj bi nadomestil sedanji glasilo Zveze slovenskih organizacij (ZSO) in Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS), Slovenski vestnik in Naš tednik.

Nov časopis naj bi po poročanju Slovenske tiskovne agencije (STA) izdajala družba SloMedia - Slovenski medijski center d.o.o., katere lastnika sta z enakim deležem ZSO in NSKS. Družba naj bi poleg tednika zagotovila tudi "široko informacijsko dejavnost" ter internetni portal. Podrobnejša podoba novega skupnega tednika koroških Slovencev še ni določena, javni razpis za urednike naj bi sledil "v prihodnjih tednih".

Glasilo ZSO Slovenski vestnik izhaja od leta 1946, glasilo NSKS Naš tednik pa od leta 1949. O ustanovitvi skupnega časopisa v slovenski manjšini razpravljajo že nekaj časa, kljub temu pa so uredniki oziroma

sodelavci obeh glasil 30. septembra ne pričakovano in brez vnaprejšnjega obvestila prejeli odpoved oziroma obvestilo, da bosta Slovenski vestnik in Naš tednik prenehala izhajati "s koncem leta 2002" ter da bo "družba SloMedia z javnim razpisom vabila vse zainteresirane k sodelovanju".

Napoved o ukinitvi obeh glasil osrednjih političnih organizacij koroških Slovencev ter njuna nadomestitev z novim skupnim časopisom je zaradi nepričakovanih in pomanjkanja poprejšnje obveščenosti med delom slovenske manjšine vzbudila negotovost, zaradi česar bi se dejanski termin izhajanja novega časopisa lahko še premaknil.

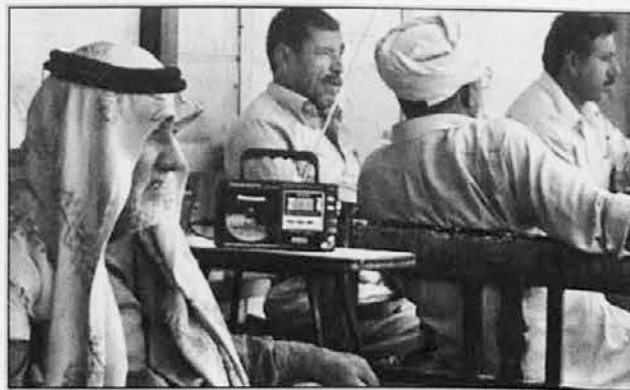
Predsednik NSKS Bernard Sadovnik pa je ustanovitev družbe SloMedia ter napoved izhajanja novega skupnega tednika po poročanju STA označil kot "uresničitev sanj in želja koroških Slovencev skozi desetletja". Obenem naj bi izdajanje skupne

ga časopisa bilo "jasen izraz dobrega in kvalitetnega sodelovanja obeh osrednjih organizacij in krepitve enotnosti med koroškimi Slovenci", je Sadovnik še zapisal v svoji izjavi za javnost.

Družba SloMedia-Slovenski medijski center d.o.o. je bila ustanovljena 15. aprila 2002 in bila vpisana v uradni seznam podjetij 30. maja 2002. Njeni družbeniki so oba predsednika ter oba tajnika obeh osrednjih političnih organizacij - Marjan Sturm in Valentin Sima za ZSO ter Bernard Sadovnik in Franc Wedenig za NSKS. Čeprav so kot družbeniki SloMedia navedeni zasebniki, naj bi ti bili le "nosilci lastniškega deleža organizacij". Osnovni kapital družbe znaša 35.000 evrov oziroma 8.750 evrov na posameznega družbenika.

O novem skupnem tedniku bomo v Novem glasu še poročali, kot bomo skušali o navidezni pridobitvi za koroške Slovence izvedeti tudi kaj več.

BUSH ZA STOPNJEVANJE PRITISKA PROTI IRAKU

Ameriški predsednik George Bush je v noči na torek, 8. t.m., v Cincinnatiju predstavil razloge za povečevanje pritiska na Irak in skušal odgovoriti na nekaj vprašanj tistih, ki se niso povsem prepričani v potrebo po hitri zamenjavi režima v Iraku. Bushev govor je bil po poročanju STA namenjen predvsem kongresu, ki je v procesu sprejemanja resolucije Bele hiše o odobritvi uporabe sile proti Iraku, pa tudi mednarodni diplomatski javnosti.

Bush je dejal, naj bi Irak imel na voljo letala brez pilota, s katerimi morda lahko napade

ZDA. Poudaril je, da Američani ne bodo živeli v strahu in da bodo ukrepali, ker bi pasivnost opogumila druge tirane in vzpostavila izsiljevanje kot stalnico v mednarodnih odnosih. Iraške generale je ob tem opozoril, naj v primeru vojne ne ubogajo ukazov diktatorja Sadama Huseina.

Bush je dejal, da Irak že 11 let krši določila premirja po zalivski vojni leta 1991 in nadaljuje s pridobivanjem orožja za množično uničevanje. Poudaril je, da Irak daje zavetišče teroristom in terorizira lastno prebivalstvo.

"Kongres in Varnostni svet ZN se strinjata, da Sadam Husein predstavlja grožnjo miru, vprašanje je le, kako ga razorožiti," je med drugim dejal Bush.

George Bush je v svojem govoru, za katerega je vladalo izjemno zanimanje, tudi poudaril, da so mednarodni inšpektorji ocenili, da ima Irak ogromno količino smrtonosnega antraksa. Sadam Husein ima po Bushevih besedah na voljo tudi balistične izstrelke z več kot tisoči kilometri dometa, s katerimi lahko napade Izrael, Savdsko Arabijo in Turčijo. Obveščevalni podatki naj bi dokazovali, da ima Irak vse večjo floto letal brez pilota, in Busha skrbi, da išče načine za napad na ZDA. Bush je tudi poudaril, da je Irak povezan s teroristi. Navedel je trditve, da so imeli visoki predstavniki Al Kaide stike s samim vrhom Iraka, ki naj bi Al Kaide nudil pomoč pri urjenju teroristov, izdelovanju bomb in strupov.

ZDA hočejo od Varnostnega sveta Združenih narodov novo resolucijo, ki bo določila zahteve do Iraka. Irak mora odkriti in uničiti vse zaloge orožja za množično uničevanje. Inšpektorji morajo dobiti neoviran dostop ob vsakem času do vseh krajev. Irak mora prenehati preganjati lastne državljane in prekiniti nezakonito trgovanje z nafto mimo programa nafta za hrano ZN ter razkriti vse podatke o pogrešanih iz zalivske vojne. Le v tem primeru se bo izognil vojni. Amerika upa, da se bo Sadam Husein odločil za te korake, ki bodo spremenili naravo režima, vendar Bush vseeno meni, da nima nobenega razloga za upanje, da se bo kaj takega uresničilo.

Američani bodo v primeru morebitne vojne po Bushevih besedah z zavezniki pomagali pri obnovi celovite države, kar pomeni, da ne bodo dovolili razpada Iraka.

MERJENJE MOČI NA SEDMEM POMOLU

ALOJZ TUL

Sedmi pomol v tržaškem pristanišču je specializiran za promet blaga v zabojnikih (kontejnerjih) in je v ta namen tudi ustrezno opremljen tako v tehničnem kot organizacijskem pogledu. V ta namen deluje posebna poslovna delniška družba, ki mora skrbeti ne samo za reden potek vseh operacij, temveč tudi za poslovanje z dobičkom na osnovi gospodarske računice.

S 1. februarjem 2001 je, kot znano, Luka Koper po dogovoru s tržaško Pristaniško ustanovo prevzela upravljanje kontejnerskega prometa, ki ima v omenjeni družbi večinski delež glavnice v višini 49%. Po naknadnem dogovoru je letos spomladi v družbo vstopila tudi sama Pristaniška ustanova, s čimer so bile odstranjene nekatere težave, ki so ovirale skup-

no upravljanje kontejnerskega prometa. V tem okviru je bil dosežen tudi dogovor o konkretnem programu za skupno delo in sodelovanje.

V okviru tega programa je predvidena tudi ureditev vprašanja delovne sile, ki predstavlja temeljno stroškovno postavko družbe. Ugotovili so namreč, da je sedaj pri kontejnerskem prometu preveč zaposlenih. Zato bi bilo treba njihovo število skrbeti od sedanjih 80 na 50 enot. Odvečnih delavcev ne bi odslavili, temveč bi jih zaposlili v drugih dejavnostih vedno v okviru pristanišča. Temu se pa krčevito upirajo delavski sindikati, ki so v zadnjem času v znak protesta izvedli več delnih in dve celodnevni stavki, ki sta popolnoma ohromili promet na sedmem pomolu. Dosedanji razgovori s koncesijsko družbo niso obrodili nobenih rezultatov oz. so stanje v določenem

smislu še zaostri. Sindikati namreč vztrajajo, da se morajo ohraniti vsa delovna mesta na sedmem pomolu. V ta namen so se obrnili na samega vladnega prefekta, naj posreduje za rešitev nastalega spora.

Trenutno so izgledi na ureditev težkega spora slabi. Sindikalne organizacije zatrjujejo, da ne bodo v nobenem primeru pristale na omejitve števila sedaj zaposlenih. Koncesijska družba pa je mnenja, da je znižanje zaposlenih nujno, da lahko družba posluje na osnovi stvarnih gospodarskih računov. V nasprotnem primeru bo prisiljena se umakniti.

Tu se pa odpira vprašanje, kdo naj bi jo nasledil. Že pri zadnjem razpisu je bila Luka Koper edini prijavljeni kandidat. Poznavalci razmer pravijo, da tudi sedaj ni na vidiku konkurenčnih partnerjev za prevzem prometa z zabojniki. To je zelo slaba perspektiva za tržaško pristanišče, o čemer bi morale razmisliti vse vpletene strani, vključno sindikati.

NAPETOST

Omeniti je treba, da je bil referendum le posvetovalnega značaja in da torej občinska uprava ni dolžna se ravnati po njegovem izidu. K taki rešitvi se nagiba zgodovinski voditelj Južnotirolske ljudske stranke Silvius Magnago, ki je v pogovoru za milanski dnevnik *Corriere della sera* dejal, da bo občina morala sicer upoštevati referen-

dumski izid, a nič več. Poleg tega, je dejal Magnago, je mir univerzalni pojem, medtem ko zmaga predstavlja vedno prevlado enega nad drugim.

Vsekakor se vsi - razen seveda skrajne desnice - strinjajo z ugotovitvijo, da je bil storjen velik korak nazaj na področju sožitja med narodnimi skupnostmi na Južnem Tirolskem. Se na italijanski severni meji obeta nova napetost?

TUDI V GORICI O RASIZMU?

Popolnoma in v celoti se verjetno vsi strinjamo z našim županom Brancatijem, da v Gorici kljub nedavnemu incidentu v mestnem parku ni mogoče govoriti o rasizmu. S temi oziroma podobnimi besedami je želel prvi človek mestne uprave postaviti na pravo mesto manifestacijo proti temu pojavu. Manifestacija naj pač ne pomeni, da se je pri nas razpasel takšen ali drugačen val nestrpnosti, saj je Gorica mirno in prijetno mesto, v katerem bi zelo težko prišlo do večjih nesporazumov med vsemi tistimi, ki v njem prebivamo. V tem smislu manifestacija proti rasizmu nemara celo ni bila nepogrešljiva, toda dejstvo je, da je odločneje opozorila na dogajanja v svetu ter odgovorila na vprašanje, ali naj se mirna in prijetna Gorica odziva na globalne dogodke ali ne.

Trenutno se žal dogajanja v svetu odvijajo tako, da z njimi gotovo ne moremo biti zadovoljni. Sprožena je bila vojna zoper terorizem in v primeru takšne ali drugačne vojne je logično, da se pojavljajo najrazličnejše oblike nezaupljivosti: kdo namreč stoji za terorizmom in kdo ga je pripravljen izvajati? Če že ne gre za ljudi drugačne rase, gre zagotovo za predstavnike drugačne vere. Pa ne samo za predstavnike drugačne vere, tudi za drugačno civilizacijo od naše. Kar nenadoma smo se torej znašli sredi misli, mimo katerih preprosto ne moremo, da namreč različnost ras, ver in civilizacij očitno še kako obstaja, čeprav smo desetletja gojili sožitje vseh teh drugačnosti. Med njimi sožitje

različnih narodnosti in to še posebej v odnosu na priseljence z vseh koncev sveta. Prepričani smo bili, da smo s svojim iskrenim prizadevanjem za resnično in trdno sožitje uspeli enkrat za vselej premagati nevarnost, ki zraste do neba v trenutku, ko navedene različnosti iz teh ali onih razlogov spet zagrozijo s svojo nepomirljivostjo. Dobro imamo v spominu nestrpnosti iz časa druge vojne, ko je šlo za dobesedne rase in večvrstnostne narodnostne programe uperjene zoper tako imenovane manjvredne rase, narode in tudi vere. Niti v sanjah nam zato ne pride na misel, da bi katero koli od teh nestrpnosti opravičevali, kaj šele dopuščali in vendar: čez noč smo se znašli v napetem odnosu s terorizmom, ki v najostrejši obliki prihaja nad nas iz nedvomno drugačnega narodnostnega, verskega in civilizacijskega prostora. In vse to utegne prepričanje v trdno sožitje navedenih temeljnih različnosti močno skaliti. V sožitje različnosti smo trdno verjeli, bomo vanje verjeli tudi v prihodnje, ko smo se ravno zaradi njih uradno znašli v vojnem stanju?

Opozorjanje na nevarnost rasizma je torej smiselno, v kolikor ima v mislih dejstvo, da so vse našete drugačnosti priče v ozadju sedanjih vse večjih napetosti kazati vse grši obraz z željo, da bi v vse nas vcepile dvom in nevero v sožitje. Tovrstno opozorjanje je smiselno še dodatno, saj z njim mirna in prijetna Gorica osvetluje svetovne dogodke, če jih že ne sooblikuje.

NOVI
GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 532 052
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN,

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 42 EVROV, SLOVENIJA 46 EVROV,

INOZEMSTVO 62 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 83 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

UREDNIŠTVO V GORICI IMA NOVI ŠTEVILKI ZA TELEFON IN FAX:
telefon: 0481 532052 / fax 0481 548808

INTERVJU / MISIJONARKA LUCIA CATALANO

LJUDJE SO POTREBNI MATERIALNE IN DUHOVNE POMOČI

IVAN ŽERJAL

Leto dni se je v kraju Montero v Boliviji mudila mlada Lucia Catalano, 34-letna hčerka iz mešane slovensko-italijanske družine iz Nabrežine na tržaškem Krasu. Že deset let deluje kot misijonarka v okviru Inštituta Brezmadežne p. Maksimilijana Kolbeja, ki ima eno od svojih misijonskih središč ravno v Monteru. Sicer se je Lucia Catalano mudila v Boliviji že pred desetimi leti kot prostovoljka, nato pa se je odločila za redovniški in misijonarski poklic (pripravlja se na večne zaobljube). Trenutno se že mesec dni nahaja v Bologni, kjer bo ostala vsaj do maja 2003 in kjer skuša posredovati svojo misijonsko izkušnjo čim širšemu krogu ljudi, vsekakor upa, da se bo čimprej vrnila v Bolivijo. Tako je tudi njena domača nabrežinska župnija priredila zelo dobro obiskano srečanje v nedeljo, 6. t.m., v župnijski dvorani v Nabrežini. Ob tej priložnosti je tudi stekel pogovor z njo.

„Že od malega sem se navdušila za misijone,“ pravi Lucia Catalano; „ko pa sem imela 21 let, sem se seznanila z delovanjem Inštituta Brezmadežne p. Kolbeja. Ta skupnost ima svoj sedež v Bologni, kamor me je svojčas povabila prijateljska družina. Spoznala sem tam delujoče misijonarko in so mi bile všeč: všeč mi je bil stil bratstva, stil molitve, predvsem pa misijonski vidik. Našla sem to, kar sem iskala.“

Kako to pa, da ste šli v Bolivijo?

Naš inštitut je pač misijonski inštitut. Kdor vstopi vanj, ve, da ga lahko pošljejo na delo v misijone v kateremkoli trenutku. Zame je bila tudi radost. Sicer nisem sama zaprosila za delo v Boliviji, vendar so me predstojniki povabili, naj grem. Šla sem tja z velikim veseljem in upam, da se bom kmalu tja tudi vrnila. Sicer sem se v Boliviji mudila že pred desetimi leti kot prostovoljka, preden sem se odločila za redovništvo in misijonsko delo. Zame je bila to zares pomembna izkušnja, ki me je tudi privedla do odločitve za misijonsko delo.

Kakšno stvarnost ste našli v Boliviji?

Bolivija je čudovita in zelo raznolika dežela. Več kot polovico prebivalstva sestavljajo še vedno domačini staroselci. Istočasno pa je tudi zelo revna dežela: ljudje živijo v zares negotovih razmerah, brez hiše in službe, večkrat tudi brez hrane za veliko število otrok v tamkajšnjih družinah.

Čemu pa ste se v prvi vrsti posvečali?

Delovala sem predvsem v socialnem centru našega misijonskega središča (v slednjem se nahajata še župnija in zdravstveni center). Pomagala sem najbolj potrebnim družinam. Nekaj dni sem se z ljudmi srečevala v socialnem centru. Šlo je predvsem za obupane žene, ker jih je mož zapustil same z osmimi, desetimi otroki. Te osebe niso vedele, kako naprej, prihajale so k nam in nas v joku rotile, naj jim pomagamo. Drugače sem tudi obiskovala potrebne družine na njihovih domovih in s tem sem se seznanjala z njihovim položajem. V določenih primerih te je kar streslo, ker si videl ljudi brez hiše, brez dela, brez sredstev za vsakodnevno preživljanje.

Iskreno povem, da sem v nekaterih primerih zvečer s težavo zaspala, ker sem mislila na vse tisto, kar sem tisti dan videla in slišala. Kar te najbolj jezi, je vtis, da so se ti ljudje sprijaznili s takim položajem in da ne naredijo nič, da bi ga izboljšali. Tako si ti tisti, ki jih spodbuja in jim pravi, da je izboljšanje položaja možno, da lahko najdejo boljšo službo. Verjetno takemu zadržanju botruje dejstvo, da so bili Bolivijci od španske zasedbe dalje vedno v podrejenem položaju. Vedno so bili podrejeni in izkoriščani, zato verjetno tudi v krvi nimajo volje po dvigu in čakajo, da jim pomagajo drugi. Država nima velikih ekonomskih sredstev, je zelo revna, poleg tega je v državnih strukturah veliko korupcije.

Koliko misijonarjev deluje v Boliviji?

„V Boliviji je precej misijonarjev, vendar vedno ne dovolj, da bi pokrivali celoten državni teritorij (gre za državo, ki je šestkrat večja od Italije, op. p.) in ogromne potrebe. Primanjkujejo zlasti duhovniki. Misijonarka Inštituta Brezmadežne p. Kolbeja so prisotne v Monteru in Santa Cruzu v tropskem predelu države, v andskem predelu pa v Cochabambi. Vsega skupaj nas bo kakih 25 misijonarjev.“

Sicer je Lucia Catalano, kot že rečeno, o svoji izkušnji spregovorila tudi med srečanjem s številnimi župljani in prijatelji v Nabrežini. Orisala je bolivijsko stvarnost, goreč nacionalni ponos tamkajšnjega prebivalstva, značilnost njihovih pesmi, ki izražajo življenjsko stvarnost (kar velja tudi za verske in duhovne pesmi). V Bolivijo, pravi, je prišla z veliko željo, da bi delala dobro. Vendar je kaj kmalu spoznala, da je prišla z miselnostjo, ki je značilna za dobrostoječe zahodnjake, in da se mora živeti v tamkajšnji položaj, kjer je vsota 30.000 starih lir, ki za nas predstavljajo neko srednje dobro kosilo, pravi kapital, ki ga bo človek v svojem življenju težka imel v roki vsega naenkrat.

Ljudje tam potrebujejo predvsem toplino in ljubezni, zlasti velja to za otroke. Položaj namreč zahteva, da podoživljajo težave in trpljenje tamkajšnjih ljudi. Obenem pa je poleg materialnih sredstev čutilo veliko potrebo po Bogu, po seznanjanju z evangelijem, po molitvi. Ljudje so namreč veseli, če prislunkejo evangelijskemu sporočilu in če molijo, pravi Lucia Catalano, ker to človeka notranje spremeni in mu daje upanje in voljo, da gre naprej.

INTERVJU / LOVRENC PERSOGLIA

MAJHNE IN VELIKE TEŽAVE V PREDMESTJU GORICE

DANIJEL DEVETAK

Spet imamo pred sabo enega izmed predsednikov rajonskih svetov, ki so bili izvoljeni po zmagi levsredinske koalicije na letošnjih občinskih volitvah v Gorici. Lovrenc Persoglia iz Štmarje je na Goriškem znan, saj je zelo dejaven v vaških društvih in tudi že več let politično angažiran v vrstah Slovenske skupnosti. Od njega smo hoteli izvedeti, kako sploh potekajo dela v rajonskih svetih, kako se „kujejo“ vsakdanje in konkretne politične odločitve v najmanjših krajevnih enotah in kateri so „vozli“, s katerimi se ukvarja kot predsednik rajonskega sveta Pevma-Štmarje-Oslavje.

Kaj lahko poveste o svojem dosedanjem političnem delovanju?

Član rajonske konzulte sem že od leta 1991 dalje. Spremljam vse dogodke, tako politične kot kulturne, ki se tičejo naše krajevnosti. Doslej sicer nisem nikdar nastopal v prvih vrstah, se mi pa zdi prav, da kot Slovenec od blizu spremljam skupno z drugimi predstavniki naše stranke dogajanje zlasti po vaseh, kjer živi pretežno slovensko prebivalstvo. Ko je odstopil Silvan Primožič, ki je bil predsednik rajona kar 12 let, sem se močneje angažiral in po svojih močeh delam, kar morem.

Ohranjate stike s sedanjim občinskim svetovalecem Primožičem?

Že prej sem - kot tudi drugi svetovalci - rad sodeloval z njim in mu pomagal, če smo organizirali kakšno prireditev, ali kaj podobnega. Še vedno se slišava, še zlasti če sem pred kakšno težavo ali mi je kaj nejasno, saj on dobro pozna vse problematike naših krajev. Upam, da bova še sodelovala. Kot občinski svetovalec, ki izhaja iz naših krajev, lahko za nas veliko naredi.

Kakšna je sestava rajonskega sveta?

Sestavljajo ga v veliki večini Slovenci. Veliko je takih, ki so že več let sedeli v našem svetu, imamo pa tudi dva nova mlada člana. Sploh je srednja starost članov kar nizka.

Če kdo vzame resno funkcijo predsednika rajonskega sveta, mu to verjetno jemlje precej časa...

Ko sem bil v rajonskem svetu samo svetovalec, sem obiskoval seje, tam smo razpravljali, kvečjemu sem pomagal pri organizaciji vaških prireditev; vse se je končalo pri tam. Predsednik pa mora pripravljati seje, jo voditi, poslušati tako svetovalce kot ljudi, reševati težave; poleg tega pa še stalno informirati, preverjati, hoditi mora pogosto na občino itd. Poleg sestankov na sedežu konzulte imamo tudi seje med predsedniki in odborniki v občinski palači. To delo bi bilo najprimernejše za upokojenega človeka, ki mu je mar za krajevno skupnost; ni namreč vedno lahko jo opravljati dobro, hkrati pa še imeti družino, zahtevno službo in sodelovati v raznih društvih.

V naši konzultu doslej nismo imeli večjih težav. Vedno je mogoče se lepo razgovarjati in dogovarjati, vzdušje je sproščeno, napetosti in kreganja skoraj ni. Delamo pač za skupen cilj, za dobro naših vasi, zato smo od prvega do zadnjega složni.

Kako potekajo seje? So dvojezične?

V glavnem govorimo v slovensčini. Ker član konzulte ne razume našega jezika, prevajam sproti ali povzemam glavne vsebine razprave. Zgodi se tudi, da kakšno temo obravnavamo direktno v italijanščini, še zlasti če imamo v gosteh kakšnega odbornika ipd. Kot sem že povedal, smo sproščeni in doslej še nihče ni protestiral zaradi takega načina delovanja.

Kje se sploh srečuje vaša rajonska konzulta?

Seje imamo v nekdanjem župnišču v Pevmi, nedaleč od osnovne šole. Stavba je last občine, v zadnjih letih je bilo obnovljenih nekaj prostorov, tako da lahko delujemo nemoteno.

Je po vašem rajonski svet danes še lahko učinkovito sredstvo za reševanje težav na krajevni ravni?

Mislím, da je. Majhne krajevne probleme najbolj poznajo ljudje, ki živijo v nekem rajonu. Gre za težave, kakršne so npr. pregorela žarnica, pokvarjen ali umazan pločnik, zamašene greznice, puščanje vode itd. Take probleme lahko hitro rešimo, če odgovorni stopimo v stik s pristojnim uradom, ponavadi na občini. Mehanizem učinkuje.

V krajevnem tisku smo brali, da se povezuje rajonska sveta Podgora in Madonnina. Se povežete tudi vi s kakšno sosednjo konzulto oz. s kakšno krajevno skupnostjo na oni strani meje?

Predsedniki konzult se enkrat mesečno srečujemo na občini s pristojnim odbornikom in na tej širši ravni usklajujemo delo ter skupne pobude. Pa tudi sodelujemo z rajoni Podgora, Stražice, Sveta Gora-Placuta, še zlasti za koordiniranje skupnih dejavnosti, kakršen je npr. pohod treh mostov. Glede tega sodelujemo tudi s solkansko skupnostjo, in to sodelovanje želimo še okrepiti. Ne mislimo združiti več rajonov v isti organ, ampak le učinkoviteje in primerneje usklajevati pobude, ki potekajo na področju več rajonov.

Rajonska konzulta in Kulturno društvo Sabotin prirejata tradicionalni pohod na Sabotin in vsakokrat vabimo k pobudi tudi krajevno skupnost Solkan. Naša konzulta rada sodeluje s krajevnimi društvi, ki razpolagajo - še zlasti za vaške praznike

in prireditve - s primernimi prostori, sredstvi in sploh člani; naj omenim vsaj KD Sabotin iz Štmarje in Naš prapor iz Pevme.

Brali smo tudi, da načrtujete nov kulturni center, ki naj bi ga zgradili v Pevmi...

Ze vrsto let razpravljamo o športno-kulturnem centru, ki bi moral biti prav tam, kjer se srečuje naš rajonski svet, med cerkvijo in osnovno šolo, kjer je tudi precej zemljišča. Konec septembra smo se srečali z odbornikom Crocettijem in arh. Cejem, ki je napravil načrt. Postopek je sprožen, odbornik je izrazil pričakovanje, da bi se dela začela enkrat v prvih mesecih prihodnjega leta. Veseli smo, da smo naleteli na dobronamernost upraviteljev glede zadeve. Kulturni center naj bi upravljal konzulta skupno s krajevnimi društvi. Sicer pa se je treba glede marsičesa še zmeniti; to bomo že naredili, ko bomo videli konkretno rasti središče. Naše tri vasi v bistvu nimajo zelo primernih igrišč in prostorov, kjer bi se združevali ljudje. Z druge strani je med nami še precej otrok. Tudi zanje moramo poskrbeti, da se bodo lahko shajali in družili. Pri srcu nam je, da bi mladi ne „uhajali“ kam drugam, ker v domači vasi nimajo niti igrišča, kjer bi se s prijatelji lahko pomerili npr. v nogometu. Če jim mi tega ne ponudimo, jih bodo pač privabili prijatelji od drugod.

Kakšna sta demografski trend in narodna sestava v Pevmi, Štmarju in na Oslavju?

Kot sem že omenil, se rojeva v zadnjih letih precej otrok in to nas veseli. In večina družin je slovenskih. So tudi mešane in italijanske družine, a res ni trenj in napetosti.

Kakšne so po vašem mnenju glavne težave, s katerimi se spopadate v vaseh vašega rajona?

Na srečanju s Crocettijem smo razpravljali tudi o drugih težavah, ki jih želimo rešiti. Naj omenim zamenjeno cesto do Oslavja prek Ščednega do Podgore, ki jo je treba resno popraviti in ovrednotiti, saj se vije sredi lepe narave in je primerna tudi za sprehode. Problem predstavlja pokopališče v Pevmi in Štmarju, ki sta potrebni širitve in preureditve. Nekateri ceste bi morali asfaltirati, zlasti v Štmarju, kjer so res potrebne obnovitvenih del kot tudi kamniti most čez Pevmico. Na Križpotju na gornjem Oslavju bi radi tudi spet postavili na prvotno mesto kapelico, posvečeno Mariji, ki je bila porušena v prvi svetovni vojni. Podobno tiste starodavne Marije, odtisnjene na pločevini, hranijo v Pokrajinskem muzeju. Projekt smo mislili uresničiti že v sklopu tisočletnice prve omembe Gorice, a izvedba žal ni bila mogoča, ker se je svojčas nekaj zapletlo. Kapelico bi morali popolnoma preurediti; o njeni prisotnosti in podobi pričajo nekatere stare slike. Vsi omenjeni problemi so že bili načeti v prejšnjem mandatu; mi jih bomo skušali privedi do konca, seveda z dobro voljo domačinov, svetovalcev in uprave.

Kaj sploh mislite o občinski upravi in burni razpravi, ki se je vzplamtela pri obravnavi zaščitnega zakona št. 38?

V upravo seveda zaupamo, saj vemo, da rešuje težave s pogovori in sodelovanjem. Časopise žal preveva nekam zastrupljeno ozračje, ki zna biti precej nevarno. Goriška je vedno bila stičišče več narodov, več jezikov in več kultur; to je njena identiteta. V njej že od davnine prebivajo Italijani, Furlani in Slovenci. Ne vem, zakaj se ljudje sedaj tako razburjajo, ko naj bi se izvajal državni zakon, ki naj to našo specifičnost ovrednoti. Vemo, bili so težki časi; a vsi skupaj bi morali poskrbeti, da bi se stare rane zacelile.

SLOVESNA KANONIZACIJA V RIMU

SV. ESCRIVA DE BALAGUER

Papež Janez Pavel II. je minulo nedeljo, 6. t.m., na posebni slovesnosti za svetnika razglasil ustanovitelja znane cerkvene organizacije Opus Dei Josemaria Escriva' de Balaguerja pred več kot 300.000 romarji iz 84 držav, ki so preplavili Trg sv. Petra. Slovesnosti ob posvetitvi se je poleg nepreglednega števila vernikov z vsega sveta udeležilo tudi veliko število politikov iz mnogih držav ter najmanj 400 škofov in kardinalov. Nedeljskega bogoslužja v Rimu se je udeležil tudi španski zdravnik Manuel Navado Rey, ki je po posredovanju svetnika tudi čudežno ozdravel. Leta 1992 je španski zdravnik zaradi dela z rentgenom namreč zbolel za rakom, zato je molil k blaženemu Josemariu Escrivu za ozdravitev. Potem ko je čudežno ozdravel, ga je posebna komisija vatikanske kongregacije za svetniške postopke podrobno pregledala in njegovo ozdravitev podrobno raziskala in jo na koncu označila kot "zelo hitro, popolno in trajno ter znanstveno nerazložljivo".

Papež Janez Pavel II. je minulo nedeljo, 6. t.m., na posebni slovesnosti za svetnika razglasil ustanovitelja znane cerkvene organizacije Opus Dei Josemaria Escriva' de Balaguerja pred več kot 300.000 romarji iz 84 držav, ki so preplavili Trg sv. Petra. Slovesnosti ob posvetitvi se je poleg nepreglednega števila vernikov z vsega sveta udeležilo tudi veliko število politikov iz mnogih držav ter najmanj 400 škofov in kardinalov. Nedeljskega bogoslužja v Rimu se je udeležil tudi španski zdravnik Manuel Navado Rey, ki je po posredovanju svetnika tudi čudežno ozdravel. Leta 1992 je španski zdravnik zaradi dela z rentgenom namreč zbolel za rakom, zato je molil k blaženemu Josemariu Escrivu za ozdravitev. Potem ko je čudežno ozdravel, ga je posebna komisija vatikanske kongregacije za svetniške postopke podrobno pregledala in njegovo ozdravitev podrobno raziskala in jo na koncu označila kot "zelo hitro, popolno in trajno ter znanstveno nerazložljivo".

Ko pa je sveti oče v latinščini prebral liturgični obrazec, ki je določen za

proglasitev svetnika, je tristisočgla množica navdušeno zaploskala.

Organizacija Opus Dei je bila v preteklosti večkrat tarča hudih kritik, češ da naj bi bila preveč zaprta, skorajda skrivnostna in pa premočna, česar se je zavedal tudi papež, ki je zato v svoji pridigi poudaril: "Gotovo se vsakdo, ki hoče zvesto služiti evangeliju, prej ali slej sreča z veliko težavami in nerazumevanji," a je tudi dodal osrednjo misel o življenju in delu novega svetnika: "Vsi smo v materialistični družbi poklicani k svetosti, ne glede na raso, pripadnost, na socialni položaj, ne glede na kulturo ali starost!"

Kot je znano, je Opus Dei edina "osebna prelatura", se pravi pravno avtonomna struktura v cerkveni organizaciji in je odgovorna neposredno papežu in vatikanski škofovski kongregaciji. Sedaj jo vodi msgr. Javier Echevarria. Organizacija šteje danes okrog 84 tisoč članov, ki so za vstop vanjo podpisali posebno listino; le-ta jih zavezuje h krščanskemu življenju. Poleg članov šteje Opus Dei še ogromno število podpornikov in pomočnikov po vsem svetu. V Rim so pripadniki ustanove Opus Dei prišli z vsega sveta na proglasitev svojega ustanovitelja za svetnika z devetimi potniškimi ladjami, 2100 avtobusi, stotinami posebnih letalskih prevozov, desetinami posebnih vlakov in

seveda s tisočimi osebnimi avtomobili.

Opazovalci trdijo, da se je tokrat zbralo na Trgu sv. Petra veliko več ljudi kot pa ob nedavni proglasitvi patra Pija za svetnika. Šlo je za izjemen organizacijski zalogaj, saj je na Trgu sv. Petra 1800 mladih skrbelo za gostoljubnost in red. Prisotne so bile uradne delegacije 14 držav, med njimi najštevilnejša italijanska, v kateri je bilo kar sedem ministrov. S papežem je ob s štirideset tisoč rožami okrašenem altarju somarševalo 13 kardinalov in 22 škofov. Bogoslužje je trajalo dve uri in pol. Papež se je s svojim avtomobilom po maši peljal skozi množico, ki ga je navdušeno, a ne preglasno pozdravljala. V ponedeljek je pred velikim številom vernikov daroval zahvalno mašo za novega svetnika, ki bo imel svoj praznik vsako leto na dan 26. junija. Ta dan je obletnica smrti novega svetnika, umrl je leta 1975. Za razliko od patra Pija pa papež tokrat ni ukazal obveznosti praznika za novega svetnika.

Ob razglasitvi so največji množici romarjev, ki se je kdajkoli zbrala v Rimu za proglasitev katerega svetnika, ponujali tudi njegov krajši življenjski opis v različnih jezikih. Življenjski opis obsega tudi nekaj njegovih spisov in razmišljanj, med drugim tudi razlago o znani priliki o sejalcu, ki je opremljena s številnimi reprodukcijami raznih slikarjev od Rembrandta do Goye. Za nas pa je zanimivo, da so med drugimi objavili tudi barvno reprodukcijo Groharjevega Sejalca, ki ga hranijo v Moderni galeriji v Ljubljani. Ta sicer na prvi videz nepomembni detajl kaže na to, da so tudi organizatorji bogoslužja hoteli dati na jasen in viden način glavno misel novega svetnika, saj je znano, da si je ta prizadeval v Opus Dei zbrati čimveč ljudi z vsega sveta.

Znani italijanski katoliški pisatelj Vittorio Messori je med komentarjem za italijansko televizijo poudaril dejstvo, kako je sicer res, da so predvsem v Zahodni Evropi danes člani ustanove Opus Dei predvsem vodilni ljudje iz javnega, podjetniškega, kulturnega in drugega življenja, a je Messori tudi dodal, da je sam Escriva' trdil, da se "evangelizacija vsake družbe začne pri glavi". Tudi zato ni nič čudnega, če se je na slovesnosti zbralo izjemno število politikov, gospodarstvenikov, podjetnikov, kulturnikov in celo športnikov, predvsem pa predstavnikov t.i. "uspešnega dela sveta in naše družbe."

PO STA, AGENCIJI ANSA IN DRUGIH VIRIH PRIREDIL JUP

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

ODREŠILNA MOČ VSTALE LJUBEZNI

V življenju je zakonska ljubezen ponujena človeku kot pot odrešenja, ki jo je Bog uresničil v darovanju svojega Sina. Dovolite mi, da vam spregovorim o osebi Jezusa Kristusa, človeka, v katerem se je v polnosti za vse človeštvo razodela očetovska ljubezen Boga. Darovanje na križu Jezusa Kristusa in njegovo vstajenje označujeta zakonsko življenjsko "potovanje" kot odrešilno, kjer se lahko ti, žena, in ti, mož, v medsebojni ljubezni odrešita. "Jaz sem pot, resnica in življenje," je o sebi dejal Jezus iz Nazareta.

Ko govorimo o zakramentih, moramo vedeti, da je beseda zakrament tesno povezana z besedo skrivnost. V našem življenju, v naši ljubezni v moči zakramentov se more otipljivo razodevati Kristusova ljubezen, če svobodno privolimo in odpremo srce Njemu. V tem ni prisile. Zakrament svetega zakona je dejansko za moža in ženo črpanje in deleženje v njunem zakonskem življenju Kristusovega življenja. In to je očarljiva razsežnost zakonske ljubezni: najprej spoznanje, da, ko si ljubljen, ljubiš; pa še, da je to dar, ki izhaja iz intimne in skrivnostne povezanosti zakonskega življenja s Kristusovim življenjem. Mož in žena sta vcepljena v Kristusovi ljubezni. To pomeni, da vse to, kar zakonca živita v pristni človeškosti, Bog prizna kot božje, za svoje.

Vera nas uči, da je Kristus Bog in človek. Pomeni, da jaz, človek, mož, žena, lahko "postanem bog", saj v Sv. pismu piše "bogovi ste". Bog se je učlovečil, da bi se človek pobožanstvil. Povezanost z božjim življenjem odpira, osvobaja zakonski par, ga polni z notranjim veseljem, ga lajša v tegobah, ga osredotoča na bistvene stvari življenja. Povezanost z živim Kristusom v zakonski ljubezni ponovno vzpostavi v človeku sličnost, ki jo ima človek z Bogom. Največja nevarnost v zakonskem življenju je samoljubje, ki ruši ravnovesje ljubečega odnosa, ki ga ima oseba s partnerjem, s svetom, s samim sabo in z Bogom. Samoljubje je posledica zavisti, ker ne prenesemo, da nam je Bog konkurenčen, saj imamo o njem iz-

maličeno podobo diktatorja ali tistega, ki nam jemlje svobodo, ki nam želi slabo. Kača, ki v Svetem pismu predstavlja temeljno skušnjava za vsakega človeka, tista kača vsili Adamu in Evi prepričanje, da Bog noče, da bi mi postali kot On, zato prepoveduje jesti od vseh dreves na vrtu (1Mz 2), kar se zdaleč ni res. Torej je Bog prepovedi. Takega Boga se človek želi osvoboditi.

Jezus iz Nazareta razodene svetlo resnico o Bogu, ki se imenuje "abba", očka. Jezus nam je razkril očetovo zastonsko logiko usmiljenja in ljubezni. Jezus nam je razkril, da nas ima Oče tako pri srcu, da je Sin voljno vzel nase naš greh, ki izhaja iz našega samoljubja, in odgovoril z ljubeznijo na naše sovraštvo. Pustil se je pribiti na križ, obsojen na smrt za nekaj, česar ni storil. Obvisel je kot pes na lesu, samo da ne bi prekinil Očetove ljubezenske zaveze do človeka. Oblatili smo ga z našo neiskrenostjo, preračunljivostjo. Jezus pa ni odgovoril preračunljivo, ampak se je izročil nam v roke, da smo iz njega naredili, kar smo hoteli, da smo v našem grehu zaužili njegovo dobroto, njegovo usmiljenje, njegovo ljubezen. Ta kamen, ki je bil zavržen, je postal odrešujoč. Odrešilna moč te križane in vstale ljubezni more preplaviti vse kotičke človekovega življenja in ga povzdigniti (od rojstva prek krsta, obhajil, birme, poroke, mašništva... do smrti) v zakrament. Vcepi človeka v Kristusovo življenje.

Nedavno mi je novoporočeno dekle zaupalo, da je v svojem srcu globoko občutila blagoslov in pripadnost Kristusu v poročnem bogoslužju. "Kot da je Bog priznal za svoje najprej pot zaljubljenosti in kasneje ljubezni, ki sva jo do poroke z fantom prehodila. Sedaj si z mojem pripadava v celoti in On je med nama". Preprosto, a globoko.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU AŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

28. NAVADNA NEDELJA,
ROŽNOVENSKA

"Za vselej bo uničil smrt" (Iz 25, 8).

"Ne bojim se hudega, ker si ti ob meni" (Ps 23, 4).

"Vse zmorem v njem, ki mi daje moč" (Flp 4, 13).

"Svatba je pripravljena, toda povabljeni je niso bili vredni" (Mt 22, 8).

Jezus je prišel oznanjat evangelij o Božjem, nebeškem kraljestvu. O njem je govoril in učil v prilikah. Ljudje so ga radi poslušali, a vsega niso takoj razumeli. Zato so ga spraševali, tudi apostoli (Mr 4, 10 ss; 4, 34; Mt 13, 10-17).

Po Sv. pismu Jezus govori tudi nam, zlasti ob nedeljah in praznikih. Mi vse to vedno znova prebiramo in poslušamo ter premišljujemo. Saj je temu posvečen ves prvi del bogoslužja besede. Tudi Jezus je v shodnici vzel v roke zvitek Sv. pisma in bral ter razlagal (Mt 13, 54 ss). A je naletel na odklon. Mešanica zavisti, trmoglavosti ter nevere, ki se ji Jezus sam čudi (Mr 6, 6), ga zavrne. Evangelist Luka doda, da so rojaki po začetni hvali (Lk 4, 22) naravnost pobesneli: "Vstali so, ga vrgli iz mesta in odvedli na previs hriba, na katerem je bilo sezidano njihovo mesto, da bi ga pahnili v prepad. On pa je šel sredi med njimi in je hodil dalje" (Lk 28-30). Kje je pravi razlog za tako obnašanje, za sovražen odgovor? Gotovo bomo morali počakati na sodni dan

in, še prej, na posebno sodbo ob smrtni uri, da bomo kaj več o tem zvedeli. Vsekakor imamo opraviti z ravnodušnostjo, nezanimanjem za vsako vprašanje o svetu, ki ni samo materialen in ozek ter topo omejen. Tudi mi se večkrat sprašujemo, zakaj se določeno število birmancev in njihovih staršev kar izgubi po prejemu Svetega Duha? Ali kam izginejo dijakinje in dijaki po maturi ali univerzi? Zakaj ni odgovornosti za vero in nove duhovnike, niti za dejavno ljubezen do rojakov? Jezus nas pa s svojim zgledom uči, naj bi se ne ustavili ali zagrenili zaradi tega, saj ne vemo vsega o človeku. Samo Jezus "je vse poznal in ker ni bilo treba, da bi mu kdo pričeval o človeku; sam je namreč vedel, kaj je v človeku" (Jn 2, 24-25). Zato je hodil naprej oznanjat (gl. zgoraj).

Mlad mož potoži, da si ne zna razložiti nenadne ločitve žene, ki ne pozna drugega, tudi on nima druge. Enostavno ne razume, zakaj je žena odšla k staršem in poskrbela za ločitev. Kdo ve, kaj sta bolezen in za tem še operacija sprožili v ženi duševnosti. Kaj, ko bi take in še druge, vse primere izročili v ponižni molitvi, vzdihu k Svetemu Duhu in z eno samo zdravamarijo Božji Materi?

V vrtu Getsemani je Jezus posvaril Petra, ki je bil udaril z mečem služabnika velikega duhovnika, takole: "Spravi meč na in, še prej, na posebno sodbo ob smrtni uri, da bomo kaj več o tem zvedeli. Vsekakor imamo opraviti z ravnodušnostjo, nezanimanjem za vsako vprašanje o svetu, ki ni samo materialen in ozek ter topo omejen. Tudi mi se večkrat sprašujemo, zakaj se določeno število birmancev in njihovih staršev kar izgubi po prejemu Svetega Duha? Ali kam izginejo dijakinje in dijaki po maturi ali univerzi? Zakaj ni odgovornosti za vero in nove duhovnike, niti za dejavno ljubezen do rojakov? Jezus nas pa s svojim zgledom uči, naj bi se ne ustavili ali zagrenili zaradi tega, saj ne vemo vsega o človeku. Samo Jezus "je vse poznal in ker ni bilo treba, da bi mu kdo pričeval o človeku; sam je namreč vedel, kaj je v človeku" (Jn 2, 24-25). Zato je hodil naprej oznanjat (gl. zgoraj).

V vrtu Getsemani je Jezus posvaril Petra, ki je bil udaril z mečem služabnika velikega duhovnika, takole: "Spravi meč na

njegovo mesto, kajti vsi, ki primejo za meč, bodo z mečem pokončani" (Mt 26, 52).

Kljub temu da omenjeni povabljeni niso bili vredni svatbe in so bili zato pobiti in njihovo mesto požgano, je svatovska dvorana napolnjena z gosti. V njej so dobri in hudobni, prav kakor v prilikah o pšenici in mreži z ribami (Mt 13, 24-30; 47, 50).

Današnji psalm postavi zaupen odnos do Boga v središče človekovega življenja. Ta zaupnost se razodeva posebno pri sv. maši. Tu človek že uživa nebeško gostijo. Jemo namreč in pijemo Gospoda, v katerem so vsi zakladi življenja, sočne in okusne jedi ter žlahtna vina (Iz 25, 6, 9).

S kraljevimi služabniki so gotovo mišljeni preroki vseh časov, ki so jih pobili zaradi Boga. Požgano mesto je najbrž Jeruzalem l. 70 po Kr. Toda preroki niso samo tisti, ki jih poznamo iz Sv. pisma. To so tudi starši in vsi, ki ne nehajo svariti in opominjati, naj se vsi spreobrnemo.

Pomanjkanje svatovskega oblačila se zaključuje na srhljiv način v vezeh in temi, kamor pahnejo nesrečneža, ki ne zna odgovoriti na očitajoč opomin. Konča se v joku in škripanju z zobmi (Mt 22, 12-14).

Drugje Jezus ostro govori o zakrknjenih ljudeh: "A če se ne spreobrnemo, boste vsi enako pokončani" (Lk 13, 3, 5). V življenje vodijo ozka vrata (Lk 13, 24). Kar ni nobena grožnja, marveč najbolj resen opomin, ki naj človeka vznemiri, da dela na to, da bi se vsi zveličali. Da bi se rešili tega pokvarjenega rodu (Mt 12, 38 ss) in bili vredni večne poročne gostije (Raz 19, 9).

Počastimo sv. Terezijo Veliko za njen zgled križane svetosti (goduje 15.10.).

Molimo za sv. očeta Janeza Pavla II. ob njegovi 24. obletnici izvolitve za službo oznanjevanja kraljestva (16.10.1978).

OB 40-LETNICI II. Vatikanskega cerkvenega zbora

DA BI BILA CERKEV KOT VRT, KI GA STALNO OBDELUJEMO

V petek, 11. oktobra, bo minilo 40 let od začetka II. vatikanskega cerkvenega zbora, ki je prenovil Cerkev in ji dal instrumente, da se lahko sooči z izzivi sodobnega časa in družbe. Cerkev se je po njem res odprla do kulturnih, jezikovnih in zgodovinskih razlik med narodi, da bi lahko na najbolj pristen način oznanjala evangelij. Sicer se je že kmalu po drugi svetovni vojni znotraj Cerkev začelo govoriti o potrebi po prenovi, a kljub temu je papež Janez XXIII. presenetil kardinala, ko jim je leta 1959 napovedal, da misli sklicati koncilsko zasedanje, ker meni, da je dozorel čas za "notranjo prenovu Cerkev in njeno posodobitev". Verjetno pa si tudi sam ni mislil, kam bo ta pobuda privedla. O potrebi in želji po prenovi pa priča dejstvo, da se je na 2.812 povabil, naj škofje, voditelji redovniških skupnosti in teološke fakultete predstavijo svoje predloge, odzvalo 2.150 naslovljenec, ki so poslali kar 9.348 predlogov različnih tem.

V zvezi s tem naj omenimo, da je svoje predloge poslal

tudi msgr. Jakob Ukmar. Na prvem mestu njegovega seznama najdemo problem nacionalizma, v smislu, da bi si moral koncil vzeti k srcu problem narodnih manjšin in uveljaviti v Cerkvu pravično enakopravnost. Nato skrb za ekumenizem tudi z večjo narodno izmenjavo v rimski kuriji in nov način papeževnega nastopanja. Cerkev naj na novo opredeli svojo moralno držo do vojne in vsega, kar je v zvezi s tem; predlagal je večjo prozornost pri imenovanju škofov in odpravo molitve za "zahrbtno Jude" iz obrednika velikega četrta. Predlagal je tudi nekatere popravke v cerkvenem pravu. Ob tem pa še nekaj stvarnih popravkov nekaterih členov cerkvenega prava.

Začelo se je tako eno najbolj plodnih in ustvarjalnih obdobjev Cerkev. Zamisel prenovitvenega koncila je nato do konca izpeljal papež Pavel VI., saj se je drugi vatikanski cerkveni zbor končal 8. decembra 1965, dve leti po smrti papeža in danes svetnika Janeza XXIII. Napovedana volja po prenovi Cerkev se je pokazala

že takoj po nastopnem nagovoru svetega očeta Janeza XXIII., saj so koncilski očetje zavrnila imenske liste, ki jih je za sestavo komisij pripravila rimska kurija, in so dosegli, da je prišlo do pravih volitev kandidatov glede na predloge, ki so jih izoblikovale škofovske konference. Ta dogodek je seveda močno zaznamoval vse delo zborovanja, saj so si koncilski očetje s tem izborili nekakšno "parlamentarno suverenost", če je ta primerjava dovoljena. Prvo koncilsko zasedanje je trajalo do 8. decembra 1962 in je pokazalo, kako zelo so si stališča različna glede številnih vprašanj, od prenovitve liturgije do t.i. vzhodnih Cerkev. Tako je npr. bila med raznimi korenitimi prenovami, ki jih je koncil na naslednjih zborovanjih sprejel in uvedel, prelomnega značaja uvedba ljudskega jezika v bogoslužje. Gre za dejanje, ki je izrednega pomena, ko govorimo o potrebah evangelizacije, ki naj v globini nagovori človeka in mu omogoča pristno versko čutenje. Glede ekumenskega vprašanja pa se je npr. poka-

zalo, da je razlika med Rimom in ločenimi vzhodnimi Cerkvami bolj v predstavi o cerkveni strukturi kot v različnosti nauka. Posebno skrb so posvetili ekumenizmu. Najhujša nesoglasja ob prvem zborovanju so se pojavila glede vprašanja o naravi ali bistvu Cerkev.

Kakorkoli že, mogoče je bilo še najbolj prelomnega značaja spoznanje koncilskih očetov, da jih papež ni sklical, da bi pasivno potrjevali sklepe, ki jih je sam določil, ampak da bi po navdihu Sv. Duha z aktivnim dialogom prispevali k prenovi Cerkev, da bi odgovarjala sodobnim potrebam človeštva. Kdor je dovolj star, da se spomni odnosov znotraj Cerkev pred koncilom in se zamisli o sedanjem dinamičnem razmerju v njej, ko poudarja, da je odraz božjega ljudstva, če se zamisli o njeni sedanjosti tesni povezanosti s celotno človeško družino, mora priznati, da je bilo koncilsko zborovanje izpred štirih desetletij dogodek, ki je porušil stoletja trajajoče prepovedi in pregrade.

Vse delo je bilo izrazito kolegialno uglaseno, v zvestobi nauku in tradiciji zazrto v prihodnost. Zbrani škofje in ostali očetje z volilno pravico so pretresli predlagano snov in marsikaj zavrgli ter zahtevali nove študije in predloge. V vodilo in oporo so na koncu sprejeli štiri temeljne dokumente, se pravi konstitucijo o svetem bogoslužju, o Cerkvu, o Božjem razodetju in konstitucijo o Cerkvu v sedanjem svetu, ob tem še devet odlokov: o sredstvih javnega obveščanja, o ekumenizmu, o vzhodnih cerkvah, o pastirski službi škofov, o redovnikih, o duhovniški vzgoji, laičnem apostolatu, misijonski dejavnosti Cerkvu, o službi in življenju duhovnikov in še tri izjave: o vzgoji, o nekrščanskih verstvih in o verski svobodi. Te dokumente preveč resnično veselje vere in optimizem, čeprav ne skrivajo najbolj občutljivih perečih vprašanj. Začela se je prenova Cerkev in njenih struktur, ki pa še vedno traja in bo trajala.

— MT

SVETNIK TEDNA

10. OKTOBRA

SILVESTER ČUK

FRANČIŠEK BORJA (BORGIA), REDOVNIK

Francišek Borja je prepričljiv zgled, kakšne možnosti se skrivajo v človeški naravi: ob moči duha in v sodelovanju z božjo milostjo se lahko dvigne do neslutnih višin svetništva, ob moči istega duha, toda samovšečno zagledanega v samega sebe, pa se lahko pogrezne v prepade zla. Plemiška rodbina Borja je dala Cerkvu današnjega svetnika, iz istega debela pa je pognala strupena mladika - nevredni papež Aleksander VI., zaradi katerega je družina prišla na slab glas. Njegov sin Cesare, ki je bil lopov velikega formata, je umoril svetnikovega deda. Tedaj je vdova z dvema otrokoma zbežala v Španijo, kjer je vstopila v samostan klaris, kmalu za njo je enako storila njena sestra. Pod vplivom teh dveh spokornih žena se je vrnila zdrava moralna kri v družino Borja.

Ti dve sveti ženi sta imeli velik vpliv na Franciška, ki se je rodil 28. oktobra 1510 v mestecu Gandia južno od Valencie. Kot prvorojencu gandijskega vojvode Ivana II. in Ivane Aragonske, sorodnice španske vladarske družine, mu je bila zagotovljena sijajna prihodnost. V domači družini je bil deležen dobre krščanske vzgoje, ki jo je nato dopolnil stric, nadškof v Saragozi. Ko so ga pri osemnajstih letih sprejeli v službo na dvoru španskega kralja in nemškega cesarja Karla V., je bil že precej razgledan v znanosti in umetnosti pa tudi v viteških spretnostih. Francišek si je pridobil kraljevo naklonjenost. Na njegovo prigovarjanje, še bolj pa na željo cesarice Izabele, se je kmalu devetnajstleten poročil z dvorjanko Eleonoro de Castro. Imela sta osem otrok, ki sta jih skrbno vzgajala. V zgodnjem poletju leta 1539 je nenadoma umrla cesarica Izabela in Francišek je moral kot visok dvorni uradnik spremljati njeno truplo, ko so ga vozili po Španiji. Razkroj, ki ga je povzročila smrt na obrazu lepe vladarice, ga je globoko pretresel. Hotel se je umakniti z dvora v samoto. Cesar ga je imenoval za podkralja Katalonije s sedežem v Barceloni. Ko je po očetovi smrti prevzel gandijsko kneževino, mu je kmalu umrla žena. Potem ko je poskrbel za svoje otroke - najstarejšemu sinu je prepustil knežjo službo -, je zaprosil za sprejem v jezuitski red. Francišekova odločitev je pet let ostala v tajnosti. Ko je bil leta 1551 v Rimu posvečen v duhovnika, jo je javno razglasil.

Novica o tem je imela velik odmev ne samo v Španiji, temveč tudi zunaj njenih meja in je močno pospešila razmah šele deset let starega jezuitskega reda. Francišek Borja je hotel živeti v samoti in daleč od sveta, da bi se posvetil molitvi in premišljevanju, vendar se je uklonil načrtom, ki so jih z njim imeli predstojniki. Leta 1554 je Ignacij Lojolski, ustanovitelj reda in njegov prvi vrhovni predstojnik (general), imenoval Franciška za generalnega komisarja vseh redovnih naselbin na Pirenejskem polotoku. Pri tem opravilu je naletel na številne nevednosti, kajti na španskem in portugalskem dvoru jezuiti niso bili priljubljeni.

Čakalo ga je še večje breme: po smrti generala Laineza, Ignacijevnega naslednika, je bil za tretjega redovnega generala izvoljen Francišek. "Vedno sem si želel umreti na križu," je dejal po izvolitvi, "tako težkega križa pa se nisem nadejal." Poleti 1570 ga je papež poslal na španski in portugalski dvor kot člana papeškega poslanstva, ki naj bi oba dvora pridobila za zvezo proti Turkom, vendar je bilo posredovanje prej neuspešno kot uspešno. Poslanstvo se je zavleklo kar dolgo. Ko so se pozimi leta 1572 vračali čez Alpe v Italijo, je zbolel. Konec septembra so ga na nosilih spravili do Rima, kjer je v noči od 30. septembra na 1. oktobra umrl. Leta 1671 je bil razglašen za svetnika. Upodablja ga kot jezuitskega generala z monštranco, včasih s krono na mrtvaški glavi ali s knežjim klobukom.

PRIČEVANJE IZ SVETE DEŽELE

PISMO IZ IZRAELA (7)

TEREZA SREBRNIČ

Ain Karem, torek, 30. julija 2002 - Teden je že minil od zelo hudega napada s strani izraelskih letalskih sil na Gazo, točneje na dom Salaha Šehadeha, ki je bil eden od vojaških voditeljev Hamasa. Njegovi privrženci so takrat obljubili: en povračilni atentat vsak dan proti izraelskim tarčam. A k sreči se to ni zgodilo. Danes pa se je takoj razvedelo o akciji novega kamikaza, ki se je pognal v zrak na hebrejski univerzi. Ta se nahaja na griču Skopus severno od Oljske gore v obrobju Jeruzalema.

V jedilnici se zbiramo vsi, ki smo prosti, da sledimo TV posnetkom o atentatu. Vedno iste slike se večkrat ponavljajo. Kolegi Palestinci pa sledijo poročilom jordanke televizije in mrzlično med sabo komentirajo, seveda v arabščini. Vsi so iz se-

be, a kot da so že navajeni, da so si pač pričakovali, da bo počilo. Taka je pač praksa: povračanje hudega s še hujšim. Danes se po napadu ne sliši tuljenje rešilcev nad Ain Karemom, proti bolnici Hadassa. Na hribu Skopus je v bližini bolnišnica, zato so mrtve, ranjence razmestili po bližnjih zdravstvenih domovih in v to bolnišnico.

V jedilnici vstopi nepogrešljiva Hanuni, ki je ob takih priložnostih vedno prisotna. Zaposlena je v St. Vincentu v garderobi in skrbi za obleko otrok. Doma je iz Betlehema, a že od mladih let dela pri sestrah v zavodu. Je preprosta, a temperamentna žena z otroško dušo. Vedno ponavlja, da Arabci niso "v redu", da ima rajši Hebrejce, čeprav je sama palestinskega rodu. Brž pristopi k meni, ko me zagleda, in mi hiti pripovedovati o dogodku vse podrobnosti.

"Ali se spomniš, pred nekaj leti, ko sva bili v Jeruzalemu po tistem groznem bombnem napadu?" Seveda se spominjam, saj me je takrat zelo prevzelo vse tisto dogajanje. Kako bi pozabila! S Ha-

nuni sva se bili srečali v Jeruzalemu, kjer sem jo spremljal do optika, da si je dala urediti naočnike. Sprehajali sva se po ulici Ben Jehuda, polni živžava, mladine, otrok in si oglevali izložbe. Sonce je kot vedno neusmiljeno pripekalo, da sva se kar lepo potili in iskali senco. Nenadoma, bilo je okrog 13. ure, sva v bližini oz. kak kilometer daleč zaslišali eksplozijo. Nankrat je vse okrog zastalo, kot bi vsi pričakovali, kaj bo. A le za kratek hip. Takoj so se pojavili mobilni in ljudje so se za-

skrbno prilipili nanje. A kot bi se sprožil plaz, so iz smeri starega mesta začele drveti trume vozil: policija, vojaški kamioni, motorji, rešilci. Kot ne-pretregana mrzlična procesija, ki hiti mašit rano, ki je nedaleč nastala. Kamioni so bili polni vojakov in policistov, sirene so glasno tulile. Ljudje so se umikali in hiteli spraševati drug drugega: Kje, kje? V trenutku je bilo vsem jasno, da gre za nov bombni atentat, a mrzlično so želeli vedeti: Ali je kdo od moje družine med ranjenici, med žrtvami? Na vseh obrazih se je gostila zaskrbljenost. S Hanuni sva se vedno stali ob cesti in sledili divjemu mimohodu vozil. Kot da se je vsem zmešalo, so drveli mimo. Medtem so redarji že ustavili ostali gost promet, a jim niti ni bilo treba, saj je vse v hipu zastalo. In polagoma so kapljale drobne novice: "Na judovski tržnici, da, tu nekaleč, v ozadju, kjer je nakupovalni prostor, podobno predoru. V judovski četrti, tu nedaleč, kjer je polno starih poslopij". In ravno zjutraj sem pomislila, da bi lahko šla tja po kruh in sadje za kosilo, ko sem se mimo peljala z avtobusom... Čez kako uro se je stanje nekoliko, za silo pomirilo. Poslastila se me je nekaka tiha

žalost: Ali je vsega tega res treba, da pobijamo drug drugega? Da povzročamo take ogromne plazove gorja, ki vlečejo za sabo dele človeštva. Hanuni se je brž napotila na obisk k neki judovski družini, ki živi nedaleč od Ben Jehude. Jaz pa sem se podala v stari del mesta, v baziliko božjega groba (na sliki). Ogromni zidovi, svete podobe, vonj po kadilu in svečah - mogoče bodo pomirili mojo razburkano notranjost, vsa ta vprašanja, te zakaje, ki silijo na dan o sovraštvu, krivcah v svetu, o tej "sveti deželi"...

— DALJE

OBVESTILO

MALO SEMENIŠČE v Vipavi praznuje letos svoj zlati jubilej, 50-letnico. Osrednja slovesnost bo v soboto, 19. oktobra, v Vipavi. Ob 10. uri bo koprski škof Piriš uradno odprl in blagoslovil prenovljene prostore semenišča in dijaškega doma, ob 11. uri pa bo v športni dvorani Škofijske gimnazije proslava. Ob tej priložnosti bodo izdali tudi zbornik in pripravili razstavo.

BAZILIKA NA SVETI GORI

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL

KONCERT, KOT GA LAHKO LE SANJAMO

ŠTEFAN MAURI

Koncert izjemnega slovenskega tenorista Janeza Lotriča v svetogorski baziliki, 22. septembra 2002, ki ga je na orgle spremljal mojster Tone Potocnik, je izzvenel kot počastitev krajevnega praznika Solkana in 70-letnice posvetitve obnovljene bazilike na Sveti Gori. Hkrati je bil to tudi zaključek praznovanja ob 1000-letnici prve pisne omembe Solkana v zgodovinskih virih.

Koncert duhovne glasbe je bil skrbno izbran: v prvem delu pet Avemarij, skladatelj Caccinija, Billija, Tostija, Schuberta in slovenskega skladatelja p. Sattnerja. Čeprav stilno različne kompozicije sta oba dela koncertnega sporeda izoblikovala vtis

dateljev Hristova, Adama, Rossinija, Gounoda, Bizeta in Brodzskya. Tako kot prvi je tudi drugi del izzvenel v enovitem poustvarjalnem loku. Organist je nizanje različnega izpovednega žanra skladb uverturno povezoval z orgelskimi solo izvedbami in modulacijami v poustvarjalno celoto, v duhovno povezanost, kar je nedvomno zgled žanrskemu interpretiranju duhovnih glasbenih umetnin.

Kdor danes posluša vrhunske interpretacije tenorista Janeza Lotriča, ki so vanj lahko le božje sile položile tenorski čudo in ki odmeva v svetovni tenorski eliti, lahko zasluti, zlasti v višinah nad visokim C-jem glas velikega Enrica Caruse. Rast tega pevskega fenomena je bila postopna, vodila ga je potrpežljivost in vztrajnost k vrhunskemu razcvetu v vseh pogledih pevskega poustvarjanja najvišjih umetnin.

Petje je tenorist Janez Lotrič študiral pri dveh slovenskih pevskih pedagoginjah, to je pri Ondini Otti Klasing, in Kseniji Vidali; izpopolnjeval se je tudi pri znamenitih pevskih pedagogih v tujini in tako dosegel vrhunskost poustvarjanja v operah doma in v tujini, in to v vseh najpomembnejših opernih hišah v Evropi, kjer doživlja za izvedbe najvišja priznanja, to je ovacije zahtevnega poslušalstva in kritike.

Zaključek koncerta, izvedba Gounodove Ave Maria kot poklon tenorista podobi svetogorske Marije, bo ostal v trajnem spominu. Gotovo sta jo tako "soustvarjala" J.S. Bach in Ch. Gounod; morali bi jo pravzaprav imenovati Bachova, saj je Gounod iz figurativnega Bachovega preludija v C duru izluščil latentno prikrito melodijsko Ave Maria.

Svetogorski koncert tenorista Janeza Lotriča in organista Toneta Potocnika bo odmeval v trajnem spominu poslušalcev, ki so napolnili svetogorsko baziliko. Ta enkratni dogodek, ki ga je pripravila KS Solkan, ni mogel lepše zaključiti vseh slovesnosti ob velikem jubileju Solkana.

dvodelne izvedbene oblike; z dodatkom Gounodove Ave Maria, ko se je tenorist poklonil svetogorski Mariji pred oltarjem, pa se je izrazno dopolnil koncertni spored v formalno trodelje, v čutenje poslušalcev in baziliko arhitekturno sožitje. V drugem delu koncerta sta umetnika izvedla pester spored sakralnih skladb sla-

ZAKLJUČNI KONCERT SOLOPEVCEV

JOŽE ŠTUCIN

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel je nedavno organiziral desettidnevni tečaj solopetja, ki ga je vodil priznani pevski mojster Victor Srujo iz Buenos Airesa. Tečaja se je udeležilo dvajset študentov iz Goriške, vsak od sodelujočih pa je bil deležen izredne pevske pedagogike argentinskega profesorja, ki svoje delo opravlja z ljubeznijo in velikim smislom za glasovne posebnosti vsakega posameznega učenca.

FOTO JUSSA

Slednje smo lahko "preverili" tudi na zaključnem koncertu, kjer so najbolj perspektivni in nastopanja željni prikazali delček svojega repertoarja. V dvorani goriškega gradu, ki se zdi za podobne nastope prav primerna, so nastopili sopranistke Enza Pecorari, Daria Pavo, Jerica Rudolf in Erika Reguljova, mezzosopranistka Sonja Makuc, tenorist Martin Srebrnič ter baritonista Boštjan Fegic in Dario Bertinazzi. Prva misel, ki je prešinila kritičnega poslušalca, je izredna kultiviranost vseh nastopajočih. Srujo je natančen učitelj, verjetno do afektiranega in pretirano izraznega petja strog in "neusmiljen", obenem pa pevske sposobnosti zelo različnih učencev zna usmerjati v optimalno, najboljše možno smer. Pri sopranistkah, kjer je prestopno dušnega izražanja v afektirani obliki lahko največ, se je tokrat zrcalila odlična tehnika in pravišnja mera razčustvo-

vanosti. Težko bi koga posebej izpostavili, a na podpisane sta najboljši vtis naredili koloraturna sopranistka Jerica Rudolf, ki je ariji iz Verdijevega *Rigoletta* in Straussove opere *Fledermaus* izvedla nadvse natančno, tudi v najtežjih delih prepričljivo in s pevsko galanco, ki jo pogojuje nesporna nadarjenost, ter Slovakinja Erika Reguljova, ki je nastopila kar trikrat. Njen glas je kot ustvarjen za epske vloge z dramatičnimi odtenki. Doživeto je zapela ariji iz znamenitih oper *Turandot* in *Tosca* G. Puccinija, občuteno pa je zazvenela tu-

di arija iz opere *Adriana Lecouvreur* skladatelja F. Cilee. Tudi moški del nastopajočega "okteta" se je izkazal. Boštjan Fegic je poleg Haendlove *Ombera mai fu* zapel še koroško narodno *So še rožice v hartelnu* v priredbi Z. Prelovca, Martin Srebrnič pa je odlično izvedel tri Schubertove in eno Schumannovo skladbo, kjer se je izkazal predvsem kot pevec, ki se v vlogo vživi in skladbo interpretira "od znoter navzven". Tehnično dovršeno je bilo tudi izvajanje Daria Bertinazzija (Mozart). Na splošno lahko rečemo, da je bil nastop vseh zelo kultiviran, oblikovno čist in optimalen glede na posameznikove sposobnosti, kar je vsekakor zasluža učitelja Victorja Sruja. Povejmo še, da je argentinski pedagog zaposlen v svetovno znanem opernem gledališču Colon, kjer je poučeval in odkrival tudi pevce slovenskih izseljencev.

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE
(OD 11.10. DO 17.10.2002)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9

Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karmino 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

-Petek, 11. oktobra (v studiu Anka Černic): Prislunimo zborovski glasbi: Hruški fanti - Svetnik tedna: sv. Jadviga, kneginja (16.10.). - Za prijeten konec tedna: slovenska narodnozabavna in zabavna glasba.

-Sobota, 12. oktobra (v studiu Jan Leopoli): Glasba za prijeten konec tedna.

-Ponedeljek, 14. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.

-Torek, 15. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

-Sreda, 16. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Čudež svetega Januarija. - Izbor melodij.

-Četrtek, 17. oktobra (v studiu Niko Klanjšček):... - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE

Osrednja informativna oddaja je vsak dan ob 15. uri. Med novicami so tudi take, ki jih drugi "neodvisni" mediji izpuščajo.

Dokumentarna oddaja *Graditelji* je na sporedu vsako nedeljo ob 10.30. Vsak petek ob 17. uri prislunite politično satirčni oddaji *Ob petkih pospravljamo podstrešje*, ki jo pripravlja Zlata Krašovec.

Vsako soboto je od 16. ure do 17. ure razvedrilna oddaja z nagradnimi vprašanji, glasbenimi željami in radijskimi čestitkami. Svojo čestitko lahko brezplačno pošljete v eter, če pokličete po telefonu: 003865 6281114 ali 003865 6281113

Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5 - Sveta Gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). POZOR: Oddajnik na Tinjanu je po novem močnejši, tako da je slišnost na Tržaškem boljša kot prej!

GORICA / RAZSTAVA, POSVEČENA JOŽEFU TOMINCU

PORTRETI NOVEGA MEŠČANSTVA

SAŠA QUINZI

Neoklasična uglajenost oblik, natančnost pri upodabljanju fiziognomij, izredna virtuoznost pri posredovanju tipnih občutkov razkošnih svilenih oblek ali nakitov ter hiter način dela so odlike, ki so Jožefu Tomincu (1790-1866) na stečaj odprla vrata (in denarnice) obogatellega meščanskega sloja domače Gorice, mednarodnega Trsta in Ljubljane, kjer se je slikar zadrževal ravno v času kongresa Svete aliance 1821. leta. Devetnajsto stoletje, čas po francoski revoluciji, je obdobje nevzdržnega vzpona meščanskega sloja, ki se je uveljavil predvsem s t.i. svobodnimi poklici in na trgovinskem področju. Sebi v ponos in potomcem v spomin so se dajali obogateli podjetniki in družbeno uveljavljeni meščani portretirani in s tem začeli oblikovati tisto galerijo prednikov, ki je bila dotedaj izključna domena plemiških rodbin. Portret, kot je sugestivno zapisala nadzornica Pokrajinskih muzejev Raffaella Sgubin, je bil "potni list za nesmrtnost"

in Tominc je v tej zvrsti v polnosti razvil svoj slikarski talent, zato ni čudno, če je predvsem njegovim por-

tretom namenjena razstava, ki so jo prejšnji petek odprli v palači Attems na Kornu.

Posrečena postavitev (arh. G. Valentini) nas takoj vpelje v temo razstave in prva soba izven kot pravi *homage* slikarju, saj so zbrani trije

avtoportreti, med katerimi sta najbolj znana *Avtoportret z bratom*, poln mladostnega zanosa in simbolov bratske složnosti, ter kasnejši in manj idealizirani *Avtoportret*, na katerem se slikar v nedvoumni izzivalni pozi sarkastično smeje gledalcu. Ganljiv je tudi *Portret očeta*, ostarelega, onemoglega starca, ki drži v rokah miniaturno podobo prve žene in slikarjeve matere Marije Janežič. Njen lik je Jožefu ostal pri srcu skozi celo življenje, tako da je

lahko slika nastala bodisi ob očetu osemdesetletnici (1848) bodisi ob štiridesetletnici materine smrti (1842). Platno velikega formata *Družine Senigaglia* je primer t.i. *conversation piece*, kjer skupina

ne pozira, temveč se na odprti loži prosto razgovarja v domačem, varnem in urejenem družinskem krogu. Ker so sliko komaj začeli restavrirati, je na njej možno videti razliko med orumenelo površino in bleščečnostjo ter snovno prosojnostjo očistene de-

tajlov. V nadaljevanju ponuja razstava bogato vrsto portretov tako posameznikov (*Giorgio Strudthoff*) kot parov (*Zaročnica*) ali skupin (*Družina de Brucker*), vsi pa nas enako pritegnejo, saj je v njih slikar ujel in nam nazorno predal to, kar je težko povedati, zapisati ali upodobiti, ne da bi zapadli v banalnost: življenjsko iskro oseb.

Odlika goriške postavitev razstave, ki je bila prej na ogled v Trstu in Ljubljani, je tudi vzporedjanje slik z originali sočasnega nakita in - v prvem nadstropju - sočasnih modnih oblek, ki so jih za to priložnost dali na posodo Historisches Museums der Stadt Wien. Prav tako so razstavljene tudi slikarjeve risbe, manj ali bolj dodelani osnutki, ki odpirajo pogled v slikarjev *modus operandi*, in večje število nabožnih platen, pri katerih pa je Tominc zapadel v podobarsko rutino, kot da bi Courbetovsko ne mogel slikati, česar se ni videl.

Razstava je plod sodelovanja s tržaškimi Mestnim muzejem Revoltella in slovensko Narodno galerijo, ki je nudila strokovno pomoč tudi za oblikovanje delavnic za mlajše obiskovalce, kar je za Gorico dobrodošla novost. V kratkem bodo otvorili posebno sekcijo nabožnih Tomincev del v Krmini, slike v palači Attems pa bodo na ogled do 6. januarja 2003.

TOMIZZOVA FRANČISKA V SLOVENŠČINI

Roman *Frančiška* pokojnega istrskega pisatelja in prijatelja Slovencev Fulvia Tomizze je nedavno v slovenščino prevedel tržaški književnik in univerzitetni profesor Miran Košuta. Knjiga je izšla pri Mohorjevi družbi iz Celovca in jo bodo predstavili v Lavričevi knjižnici in Ajdovščini v torek, 15. t.m., ob 18.30. O prevajanju in pomenu dela bo spregovoril Miran Košuta, medtem ko bo direktor založbe Franc Kattinig govoril o odločitvi za izdajo knjige ter širše o književni politiki Mohorjeve družbe iz Celovca. Prireditve bo v prostorih Lavričeve knjižnice v Ajdovščini na cesti IV. prekomorske brigade št. 1.

ODKRITJE SPOMENIKA PROF. LOJZKI BRUS

V soboto, 12. t.m., bo v Solkanu na pokopališču odkritje spomenika prof. Lojzki Brus, ki ga prirejajo maturanti gimnazije iz Nove Gorice. Koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak bo v solkanski cerkvi ob 15. uri daroval mašo, nakar bosta sledila odkritje in blagoslov spomenika na pokopališču. Priložnostni nagovor bo imel pisatelj Saša Vuga. Pokroviteljstvo nad spomenikom bo v imenu novogoriške gimnazije prevzel ravnatelj Bojan Bratina.

S 1. STRANI

ZMAGOSLAVJE

Petkova predstava pa je bila pravzaprav krstna uprizoritev, saj je bil Kovačev študent v taki obširnejši preobleki prvič izveden. Spevoigra je, kot smo že pisali, v izvorniku zelo kratka, le za moški kvartet in klavirsko spremljavo. Da bi iz tega petnajstminutnega sinopsisa in klavirske partiture vzklikala celovčerna predstava, sta morala režiser Rustja in dirigent Lavrenčič kar krepko poseči v obstajajoči tekst oz. glasbeni izveleček. O tem sta sama spregovorila v ličnem gledališkem listu, ki je izšel ob priložnosti in ga na naslovni strani krasijo podkev in ognjeni zublji, ponazarjajoči kovaško ognjišče, po zamisli Walterja in Paole Grudine. Pri ustvarjanju novih likov, ki so poživili in razširili celoto ter zaostriili konflikte med dramskimi osebami, pa tudi osvetlili komične utrinke, in pri glasbenem popravku, ki je pridobil lahkotno sanjavi uverturni del, katerega melodiozni motiv se kot

rejši sin Janez odpravi na Dunaj, da bi postal "jezični dohtar". Oče ne nasprotuje sinovi odločitvi in ga podpira z denarci, zasluženimi s težkim kovaškim delom. Toda veliko mesto nudi nič koliko vabljenih stranpoti, vstevši krčme, dobro založene z rujnim vinom, po katerem hrepenijo nenehno žejna študentova usta. Po gostilnah se z njim veseli razposajena družba "večnih" študentov in spogledljive, elegantno oblečene dunajske frajle. Ko po enem letu prispe v domači kraj grenko študentovo pismo z novo prošnjo za denarno podporo, se oče odpravi na Dunaj, da bi preveril, kako je s sinom. Naključje razkrinka sinovo veseljačenje, kateremu oče napravi bliskovit

toplo zvonečima baritonoma sta odigrala vlogi odločnega in na videz trdega kovača Toneta Vlecimeha oz. sina Janeza, ki na Dunaju počne marsikaj, le knjig nima nikdar v rokah, a doma zna skesan in radovoljen udrihati s kladivom po razbeljenem železu. Kovačovo ženo Meto, ki se venomer kesa, da je vzela ukazovalnega in trmastega kovača za moža, je s prepričljivo jezo ali materinsko mehkim čutenjem, kot je pač zahteval tekst, ponazorila Patrizia Belloni, doma iz Steverjana, z izrazitim močnim mezzosopranom, ki se je polno oglašal z odra. Zaljubljeno Nežko, ki hrepeni po svojem Janezu in doživi grenko razočaranje na Dunaju, a mu velikodušno odpusti, je poosebila sopranistka Alessandra Schettino. Z iskreno čutnostjo je med drugim odpela samospev *Srce človeško* na besedilo Simona Gregorčiča, ki ga je Lavrenčič lirčno vtikal kot enega izmed glasbenih dodatkov. V vlogi mlajšega, poslušnega sina Albina se je dobro znašel Matej Klanjšček. Imenitno je svoj lik izrisala Majda Zavadlav, saj je bila njena naglušna teta Marta res enkratna. Že ob prvem vstopu na oder je z odličnim izvajanjem osvojila publiko in jo spravila v smeh. Prizorček v dunajski krčmi ob krožniku klobas in zelja je predstavljal višek njene vrhunske igre, ki je spretno uresničila režiserjeve šegave domislice. V udejanjeju le-teh se je zelo dobro odrezal tudi tenorist Miran Žitko, gost iz Ajdovščine, ki je prepričljivo prikazal vedno žejnega in z vinskimi hlapi napojenega poštarja Žana. Pravcato karikaturu je ustvaril Božidar Tabaj kot Fritz, "viharini" lastnik gostilne, najprej postrežljiv, nato objokujoč svojo usodo opeharjenega krčmarja, nazadnje pa preteče zadirčen, terjač svoje s puško v roki. Veliko smeha je vzbudila komična dvojica Janezovih sošolcev, Kroka in Žejka, ki sta jo z izvrstno komičnim čopičem obarvala Robert Cotič in Marko Černic. V njuno družino so spadale še tri dunajske lahkoživke, ki so jih s kometno spretnostjo poosebile Sabina Anthoni, Mateja Černic in Tamara Kosič.

brezhibno ubrano glasbeno zlitostjo, harmoničnimi odorskimi gibi in igralsko izraznostjo si je v opereti prisodil častno mesto ženski in moški trintri-desetčlanski zborovski sestavi, ki je v prvem in tretjem delu predstavljal mlade kmečke ljudi in komentiral dogajanje, v drugem pa se kot razigrana

detajl (tudi priček), ki je dodatno opešal pogled na celoto. Luči sta po režiserjevih željah brez kakih posebnih svetlobnih vragolij upravljala Miloš Čotar in Niko Klanjšček. Anka Černic je kot asistent režije opravila mnogo skritega organizacijskega dela. Korepetitorki Michela De Castro in Lucija Lavrenčič sta prizadevno priskočili na pomoč dirigentu Lavrenčiču. Vestna šepetalka Marinka Leban je pozorno spremljala vaje in še pozorneje premiero ter ponovitve, ki so vsakič zabeležile bučno skandirano ploskanje in seveda popolnoma zasedeno dvorano, v kateri je bilo na petkovi premieri precej uglednih gostov: generalna konzulka RS v Trstu Jadranka Šturm Kocjan, goriška pokrajinska in občinska odbornika, Marko Marinič in Damijan Terpin, predsednik Slovenske prosvete iz Trsta Marij Maver, predsednik SSG Filibert Benedetič in drugi.

Povsem nova različica spevoigre Kovačev študent se bo zapisala kot velika uspešnica v seznam operet, ki so jih članice Zveze slovenske katoliške

nekaka lahna notna vez pojavlja skozi vso obogateno glasbeno kuliso, sta Rustja in Lavrenčič morala brzdati svojo ustvarjalno "slo". Opereta je v obnovljeni igralski in glasbeni vsebini in dovršeni orkestraciji, ki je bila za Lavrenčiča izzivalno trd oreh (strl ga je odlično!), ohranila izvorno prešerno vedrost in ljudski nadih, ki označuje Vodopivčeve skladbe, ter se razvila v homogeno celoto. Zato so njeno glasbeno vsebinskost odobravajoče spremljala tudi tankočutna ušesa glasbenih poznavalcev. Njena celotna podoba, še najbolj pa njen začetni in sklepni prizor so pridobili privlačen čitalniški prizvok, ki je uvel v dogajanje, postavljeno v začetek prejšnjega stoletja.

Ko je Avstrijsko cesarstvo še gospodovalo v naših krajih, so tudi slovenski študentje zahajali na dunajski vseučilišča, da bi si pridobili znanja za nadaljnji poklic. Tako se tudi Kovačev sta-

konec. Sin se odpelje z njim domov, pozabi na popivanje in pridobi nazaj ranjeno srce ljubljene Nežke. Taka je vsebina spevoigre, ki je v najnovejši inačici pridobila več glasbenega prostora, govornenega dela in nekaj dopolnilnih likov, kot so Nežka, teta Marta, lastnik krčme Fritz. S tem je razširila svoj zasedbeni spekter in zadihala polno in radoživno, ne da bi pri tem izgubila poučno poanto, ki je še zmeraj živo, poudarjeno prisotna, kot jo je pač želel podčrtati Vodopivec. Glavne vloge so izvrstno podali mladi solisti-gostje in naši priljubljeni ljubiteljski igralci. Večina izmed njih je že nastopala pri opereti *Hmeljska princesa* I. 1999 ob štiridesetletnici ZSKP. Tržaška gosta Giuliano Pelizon in Damjan Locatelli, ki sta poklicna pevca v zboru Teatro Verdi v Trstu, sta prvič sodelovala pri nas, a sta se čudovito ujemala z ostalimi izvajalci. S svojima krepkima,

dunajska študentska družba neposredno vključil v dejanje. Čisti, sveži, lepo zvoneči glasovi so spevoigri pridali lahkotno igrivost in z razporeditvijo na prizorišču blesteče napolnili odrsko sliko. Njihove posege je označevala neprikrita navdušenost. Režiser Rustja, dirigent Lavrenčič in koreografinja Carolina Bagnati, ki je iz njih napravila gibčno telo, so pač znali iz njih izterjati najboljše. Privlačno scensko podobo, na realističen način upodabljačo veliko kovačnico z žarečim ognjiščem, na katerem je z domiselnim trikom plapolal ogenj, in prostorno gostilniško sobo, si je omislil in s pomočjo odskih mojstrov Joška in Franka Kogojca ter Maria Leopolija izdelal scenograf Aleksander Starc, sodelavec v tržaškem gledališču Verdi. V sozvočju s toplimi scenskimi barvami je kostumografinja Snežica Černic izbrala in dodelila kostume, pri tem pa, kot vselej, pazila na vsak

prosvete uprizorile v zadnjih desetletjih ob raznih jubilejnih slavlji. S tem žanrom, ki združuje glasbeno in gledališko umetnost ter zaobjema veliko število izvajalcev, sta Zveza in KCLB z vedno prisotnima predsednikoma Damjanom Paulinom in Franko Žgavec omogočila mladim pevcem, glasbenikom in igralcem ter seveda talentiranemu dirigentu, da se ob poklicnih režiserjih kar najbolje razživijo in pokažejo vso svojo ustvarjalno silo, ki je res velika in polna življenjskih sokov, ki komaj čakajo priložnosti, da privrejo na dan. Če bi finančne zmogljivosti dovoljevale, bi bilo idealno, da bi te postavitve postale stalnica v delovanju Zveze in Centra, ki sta spet dokazala, da znata z lastnimi prirastki, vztrajnim in požrtvovalnim delom uresničiti zahtevne umetniške načrte, ki jih naši gledalci izredno cenijo.

20. KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM

V organizaciji Krščanske kulturne zveze iz Celovca, Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenske prosvete iz Trsta bodo potekali v raznih krajih Primorske Koroški kulturni dnevi. Letošnji so že jubilejni, saj koroške in primorske kulturne skupine nastopajo in se srečujejo v okviru kulturnih dnevov v mesecu oktobru že 20 let, izmenično na Koroškem in na Primorskem.

Letošnji Koroški dnevi bodo od 14. do 20. oktobra. Pravzaprav so se začeli že v septembru, ko so v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici slovesno odprli razstavo del priznanega koroškega umetnika Valentina Omana.

V ponedeljek, 14. oktobra, bodo v prostorih Slovenske prosvete v Trstu odprli razstavo del Karla Vouka. Na večer se bo predstavil tudi pesnik in pisatelj Martin Kuchling. Za glasbeni okvir bo poskrbela kitaristka Janja Kassl.

V Finžgarjevem domu na Opčinah bosta v sredo, 16. oktobra, koncertirali mladi glasbenici Nina Popotnik (violina) in Monika Thurner (klavir).

Predstavitvi publikacij Krščanske kulturne zveze in Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik je namenjen četrtkov večer v prostorih društva Ars nad Katoliško knjigarno na Travniku v Gorici.

Mezzosopran Bernarda Fink in bariton Marko Fink bosta obogatila Koroške kulturne dneve z izvajanjem samospevov in duetov koroških skladateljev Franceta Cigana in Antona Nageleta. Na klavir spremlja Nataša Valant. Nastop bo v soboto, 19. oktobra, v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

Zaključek Koroških kulturnih dnevov na Primorskem bo v nedeljo, 20. oktobra v cerkvi sv. Martina v Dolini. Nastopile bodo male vokalne skupine s koncertom Koroška poje, posvečenim 60-letnici izseljevanja koroških Slovencev, 100-letnici rojstva dr. Joška Tischlerja in 100-letnici rojstva Milke Hartman.

PRVA LETOŠNJA PREMIERA PDG

Primorsko dramsko gledališče bo danes, v četrtek, 10. t.m., ob 20. uri imelo prvo premiero v letošnji abonmaji sezoni, ki jo je poimenovalo "čudežna", ker se v gledališču pač lahko dogajajo veliki umetniški čudeži. Na novogoriškem odru bo oživel *Sen kresne noči* Williama Shakespeara v prevodu Milana Jesiha in izvedbi domačega ansambla z nekaterimi gosti v režiji Poljaka Janusza Kice, ki je že drugič gost v novogoriškem gledališču, kamor se, kot je dejal na tiskovni konferenci, zelo rad vrača. Pri realizaciji predstave so z njim sodelovali dramaturginja Martina Mrhar, lektor Srečko Fišer, scenograf Kaspar Zwimpfer, kostumografka Gertrude Rindler-Schantl, avtorja (posnete) glasbe Arturo Anecchino in Mirko Vuksanović (glasbe, izvajane v živo), oblikovalec luči Samo Oblokar, asistentka režije Špela Virant in asistentka kostumografke Tanja Zorn Grzelj.

DEŽELNI SEDEŽ RAI: NATECAJ ZA RADIJSKE PRAVLJICE

Deželni sedež RAI za Furlanijo-Juljsko krajino, Uredništvo otroških in mladinskih programov razpisuje ob bližnji 300-letnici smrti pravljicarja Charlesa Perraulta brezimni natečaj za izvirne slovenske radijske pravljice. Avtorji lahko sodelujejo na natečaju z več pravljičami. Trajanje vsake naj bi se sukalo okrog treh-tirih minut. Prispevki naj bodo v treh tipkanih izvodih in opremljeni z geslom. Avtorjevo ime in naslov naj bosta v kuverti, označeni z geslom. Pošiljke morajo prispeti do 30. novembra 2002 na naslov: **RAI Radiotelevisione Italiana / Radio Trst A / U. F. Severo, 7 / 34100 Trst-Trieste / s pripisom Natečaj za pravljico.**

Žirija, ki jo bo imenoval Deželni sedež RAI, bo podelila pet nagrad, in sicer: prvo v višini 250 evrov, drugo 200, tretjo 150, četrto in peto nagrado v višini 100 evrov.

Nagrajena dela bo Radio Trst A uvrstil v oddajo "Pravljica za dobro ju-

tro". Poleg nagrajenih pravljič bo komisija predlagala za radijsko predvajanje še druga primerna besedila. S sodelovanjem na natečaju avtorji sprejemajo pravilnik in določila žirije. Izid natečaja z naslovi pravljič in imeni avtorjev bo razglašen v petek, 20. decembra 2002, v naših oddajah.

VALENTIN OMAN V CENTRU BRATUŽ

V goriškem Kulturnem centru L. Bratuž je na ogled razstava likovnih del koroškega slikarja slovenskega rodu Valentina Omana. Naslov razstave je *Okameneli spomini*, saj uveljavljeni slikar predstavlja svoja zadnja dela, ki so nastala v primorskem okolju in so zato tudi odraz istrske pokrajine.

Razstava je na ogled od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure in ob prireditvah. Obiskovalce opozarjamo, da je na voljo tudi barvni katalog razstave z zapisom dr. Janka Zerzerja.

PREDLOG DRUŠTVA EDINOST

MANJŠINSKI JEZIKI
NA SODIŠČIH

8 Družbeno politično društvo Edinost iz Trsta predlaga, naj bodo vsa obvestila v sodnih palačah tržaškega sodnega okraja tudi v jezikih priznanih jezikovnih manjšin, ki živijo na področju posameznega sodišča, in v jezikih vseh treh manjšin (nemške, furlanske in slovenske) na prizivnem sodišču, ki je pristojno za celoten sodni okraj. Društvo Edinost predlaga to v pismu, ki ga je v soboto, 5. oktobra, predložilo predsedniku prizivnega sodišča in glavnemu republiškem pravniku pri prizivnem sodišču v Trstu.

Kot piše v sporočilu za javnost društva Edinost, ki ga je podpisal Samo Pahor, se v pismu ugotavlja, da so v sodnih palačah vsa obvestila še vedno samo v italijanskem jeziku, kar je "diskriminacija in kršitev temeljne pravice pripadnikov vseh

med Italijo in Jugoslavijo leta 1975 pa se je obvezala, da bo ohranila v veljavi vse notranje ukrepe, ki so bili že sprejeti za izvajanje Posebnega statuta. Italija, piše v pismu društva Edinost, ni izpolnila niti prve niti druge obveze.

Italijansko ustavno sodišče je z razsodbo št. 28 iz leta 1982 določilo, da je raba jezika priznane jezikovne manjšine v odnosih s sodnimi in upravnimi oblastmi najnižja stopnja varstva, ki izhaja neposredno iz 6. člena italijanske ustave, tudi če ni nobenih izvršilnih predpisov. Za odnose med pripadniki jezikovnih manjšin in kazenskim sodstvom so bili izdani številni izvršilni predpisi z odlokom predsednika republike št. 447 z dne 22. septembra 1988. Ti predpisi pa se v Trstu po mnenju Edinosti tolmačijo nadvse restriktivno in v bistvu v nasprotju ne samo z razsodbo ustavnega sodišča št. 28/1982, ampak tudi z določilom, da ostanejo v veljavi pravice, ki izhajajo iz mednarodnih pogodb. Tako so v Trstu tr-

treh priznanih jezikovnih manjšin". Pri tem je našeta vrsta zakonov in ukrepov, ki bi morali po mnenju društva Edinost zagotavljati uporabo manjšinskih jezikov (in tudi napise v teh jezikih) tudi na sodiščih.

Društvo Edinost se sklicuje najprej na italijansko ustavo, ki v svojem 6. členu govori o varstvu manjšin. Zatem omenja avtonomno deželo Furlanijo-Juljsko krajino, ki je bila ustanovljena prav zaradi prisotnosti slovenske jezikovne manjšine, vendar je bil v njen statut vnešen le skromen 3. člen, ki ga je bilo po mnenju Edinosti mogoče "desetletja izigravati". To izigravanje pravice do rabe slovenskega jezika v odnosu z upravnimi in sodnimi oblastmi je bilo, piše v pismu, vsa ta desetletja izredno hudo. Za zagotovitev svobodne rabe slovenskega jezika se je Italija obvezala s podpisom t.i. Posebnega statuta, priloženega Spomenici o soglasju oz. London-skemu memorandumu iz leta 1954. V 5. členu tega statuta med drugim piše, da morajo biti vse razsodbe prevedene v manjšinske jezike, isto pa velja tudi za uradna obvestila, javne razglase in oklice. (Zaradi neizvajanja tega specifičnega člena je po mnenju društva Edinost kršitev pravice pripadnikov slovenske manjšine še toliko bolj očitna in toliko bolj huda.) Z Osimskim sporazumom

dili, da Posebni statut iz leta 1954 nima nobene veljave v italijanskem notranjem pravu, ker ni bil ratificiran, tudi potem ko je bil ratificiran Osimski sporazum z dne 10. novembra 1975, ki je izrecno predvideval popolno spoštovanje določil Posebnega statuta. Ustavno sodišče je v razsodbi št. 15 iz leta 1996 ugotovilo, da je zaradi ratifikacije te pogodbe raven varstva slovenske manjšine, ki jo določa Posebni statut, brez dvoma sestavni del veljavnega pravnega reda italijanske države. Društvo Edinost se nadalje sklicuje še na okvirni zakon za zaščito zgodovinskih jezikovnih manjšin na italijanskem polotoku (zakon št. 428 iz leta 1999), ki v F-Jk priznava nemško, slovensko in furlansko manjšino, ter na zaščitni zakon za slovensko manjšino (zakon št. 38 iz leta 2001).

Pri društvu Edinost so prepričani, da je razumen rok za pripravo preвода vseh obvestil, ki so napisana na papirju (tako na oglašnih deskah kot na vratih posameznih pisarn), 23. marec 2003, ko potečeta dve leti, odkar je stopil v veljavo zaščitni zakon, za obvestila na kovinastih ali plastičnih tablah pa 26. oktober 2004, ko poteče 50 let, odkar sta stopila v veljavo Londonski memorandum iz leta 1954 in njemu priloženi že imenovani Posebni statut.

SLOVESNO ODPRTJE NOVIH PROSTOROV SLORI-JA

NOVI PROSTORI SO POVEZANI
S ŠIRITVIJO DELOVANJA

Novi prostori Slovenskega raziskovalnega inštituta na trgu Giotti 1 (nasproti sinagoge) so v petek, 4. t.m., doživele tudi svoje uradno odprtje, potem ko se je vanje inštitut preselil že pred nekaj meseci iz prejšnjih prostorov v ulici Carducci. V slednjih je SLORI deloval devet let, bili pa so presneti in niso odgovarjali potrebam (v istih prostorih je zasilo deloval tudi Sindikat slovenske šole). Novi prostori so lepo urejeni, zračni in v odlični legi, skoraj simbolno ob boku drugi pomembni prisotnosti v Trstu - judovski (isto pa lahko trdimo za prostore tržaškega uredništva našega lista in za Slovensko prosveto in druge organizacije v ulici Donizetti). Kot je na petkovem odprtju, ki se ga je udeležilo lepo število sodelavcev in prijateljev inštituta, kulturnih in družbenih delavcev ter drugih gostov, dejal predsednik SLORI-ja prof. Aljoša Volčič (udeležence je na kratko pozdravil tudi ravnatelj dr. Emidij Sušič), pa je delovanje v novih prostorih že zaživelo.

Po besedah ravnatelja znanstvenega sveta dr. Milana Bufona je selitev v nove prostore povezana s širitvijo delovanja inštituta, vsekakor pa je upati, da to ne bo dokončna selitev, saj je SLORI-jevo naravno domovanje (kar velja tudi za druge osrednje ustanove naše skupnosti) v prostorih Narod-

FOTO KROMA

nega doma, kar med drugim določa tudi zaščitni zakon. V nove prostore so prišli z novimi idejami, programi in načrti s ciljem, da bi bil SLORI zanimiv v interesu manjšine, da bi slednja bila bolj razpoznavna, dejavna in aktivna. Inštitut se bo tako posvetil novim dejavnostim, v načrtu so tudi povečanje števila sodelavcev in razpisi štipendij. Skratka, SLORI je po Bufonovih besedah zbirališče intelektualcev in nosilec idej sožitja v tem narodnostno mešanem prostoru.

NOVINARSKI SINDIKAT
SPOROČA

Združenje časnika Furlanije-Juljske krajine je v svojih prostorih na Korzu Italia 13 v Trstu odprlo tudi urad za sodelavce in free lance časnika. Urad je bil ustanovljen, da nudi svetovanje in konzulenco na pogodbenem, zavarovalnem, pravnem in davčnem področju, po katerih sprašujejo predvsem mladi časnika, ki začnejo svojo poklicno pot. Vsak ponedeljek, torek in sredo od 9. do 13. ure bodo zain-

teresirani lahko telefonirali na številko 040 370371 in tako prišli v stik z izvedenci in strokovnjaki na omenjenih področjih s ciljem, da pride do soodloženja in po možnosti tudi do rešitve problemov. V okviru strukture bo delovalo tudi majhno tiskovno središče, ki bo v uradnih urah na razpolago vsem časnikarjem-sodelavcem in free lance časnika, ki so vpisani z Združenje časnika in ki rabijo oporno točko v tržaškem mestnem središču.

ZNANSTVENI POSVET NŠK IN KOPRSKEGA ZRS

ŽIVLJENJE IN DELO
JOSIPA VILFANA

Narodna in študijska knjižnica v Trstu in Znanstveno-raziskovalno središče v Kopru prirejata v četrtek, 17. t.m., znanstveni posvet z naslovom Življenje in delo primorskega pravika, narodnjaka in poslanca v rimskem parlamentu, dr. Josipa Vilfana. Posvet bo potekal cel dan z začetkom ob 9.30 v konferenčni dvorani Narodnega doma v Trstu, ul. Fabio Filzi 14.

Po pozdravu predsednika NŠK Viljema Černa in ravnatelja ZRS Koper Darka Darovca bo v dopoldanskem delu spregovorilo pet predavateljev. Egon Pelikan bo podal življenjski prežet Josipa Vilfana, Jelka Melik pa bo spregovorila o Vilfanovi pravni formaciji: pri tem bo orisala pravni red, prav-

ne razmere in delo slovenskih pravnikov Avstro-Ogrske v času od leta 1896 do začetka 20. stoletja. Milan Pahor bo govoril o delu Josipa Vilfana na področju narodnega gospodarstva in slovenskega družbenega življenja v letih 1901-1928 v Trstu, Peter Rustja o delovanju Josipa Vilfana v tržaškem mestnem zboru v letih 1909-1914, Milica Kacin-Wohinz pa o Josipu Vilfanu kot predsedniku Političnega društva Edinost v dvajsetih letih 20. stoletja.

Popoldanski del posveta bo uvelodil referat Sandija Volka o narodnjaškem gibanju in Narodnem domu. Sledil bo poseg Marte Verginella o topografiji Vilfanove odvetniške prakse, Andrej Vrčon pa bo govoril o Društvu narodov, varstvu manjšin in Kongresu evropskih narodnosti. Egon Pelikan bo spregovoril o Josipu Vilfanu kot teoretiku varstva manjšin in o Konferenci evropskih narodnosti, Nevenka Troha o Joži Vilfanu (Josipovemu sinu), politiku in diplomatu, posvet pa se bo zaključil z referatom Gorazda Bajca o Josipu Vilfanu in slovenski emigraciji iz Julijske krajine v Jugoslavijo med obema vojnama.

OB SODELOVANJU GLASBENE MATICE

PRIHODNI TEDEN
MIRKOV SIMPOZIJ

Akademija za glasbo in Teološka fakulteta v Ljubljani prirejata prihodnjo soboto, 19. oktobra, v Trstu simpozij, posvečen tržaškemu skladatelju Vasiliju Mirku ob 40-letnici smrti. Pri tem sodelujejo tudi tržaška Glasbena matica, Visoka šola za prevajalce in tolmače tržaške univerze in Kulturni dom Nova Gorica.

Posvet bo potekal v dopoldanskem urah (z začetkom ob 9. uri) v Finžgarjevem domu na Opčinah, popoldne pa v prostorih Visoke šole za prevajalce in tolmače v Narodnem domu v Trstu (ul. Fabio Filzi 14). Dopoldne bosta o Mirkovih vokalnih in cerkvenih skladbah spregovorila Tomaž Faganel in Ivan Florjanc, o komornih in solističnih, vokalno-instrumentalnih ter orkestralnih skladbah pa Aleš Nagode, Nataša Cigoj-Krstulović in Andrej Misson. V popoldanskem delu, ki se bo pričel ob 15. uri, bodo spregovorili Marija Pirjevec (naslov predavanja je Čas slovenske preizkušnje), za njo pa še Aleksander Rojc (o glasbeni kulturi tržaških Slovencev od l. 1848 do nastopa fašizma) in Giuliana Novel (Beležke o glasbeni kulturi v italijanskih krogih v Trstu na prehodu iz 19. v 20. stol.). Poleg tega pa so predvideni tudi referati o tržaškem,

mariborskem in ljubljanskem obdobju Vasilija Mirka: o tem aspektu bodo spregovorile Luisa Antoni, Manja Flisar in Branka Rotar Pance. Simpozij bo zaključila glasba: vedno v tržaškem Narodnem domu bo namreč ob 20.30 koncert Mirkovih skladb. Nastopili bodo sopranistki Matejka Bukavec in Sara Jablanšek, pianistki Claudia Sedmach in Tatjana Jercog, moški zbor Vasilij Mirk s Proseka in Kontovela pod vodstvom Mirana Žitka ter člani godalnega kvarteta Glasbene matice. Že dan prej, v petek, 18. t.m., pa bosta zbor in orkester Akademije za glasbo iz Ljubljane pod vodstvom Marka Vatovca ob 20. uri na gradu Dobrovo izvedla koncert Mirkovih skladb.

DSI / PREDSTAVITEV KNJIGE O OKOLIČANSKEM BATALJONU

"FATTI DI LUGLIO": POSMRTNI POKLON JOSIPU MERKUJU

IVAN ŽERJAL

Starejši bralci se bodo verjetno spominjali, kako je v 70. letih prejšnjega stoletja v reviji *Zaliv* v nadaljevanjih izhajala raziskava Josipa Merkuja o tržaškem Okoličanskem bataljonu in o t.i. "julijskih dogodkih" ("fatti di luglio") leta 1868, ko je v tržaškem mestnem središču prišlo do še danes nepojasnjenih izredov s tragičnim izidom, ki so kot posledico imeli razpust t.i. Okoličanskega bataljona, katerega moštvo so sestavljali skoraj izključno slovenski prebivalci tržaške okolice. Zakonca Mirella in Peter Merku' (Josipov sin) sta na povabilo pisatelja Borisa Pahorja tekst pregledala, ga oboogatila z novimi podatki in slikovnim gradivom ter ga objavila v knjigi, ki jo je pred nekaj meseci izdala tržaška založba Mladika. O tem izidu smo takrat že pisali, v ponedeljek, 7. t.m., pa so knjigo predstavili na lepo obiskanem večeru Društva slovenskih izobražencev, na katerem je poleg zakoncev Merku' spregovoril še zgodovinar prof. Jože Pirjevec.

Josip Merku' je začel pisati to zgodbo prav na prigovarjanje sina Petra, pri čemer je pomagal tudi starejši (in slavnejši) sin Pavle. Kot že rečeno, gre za obravnavanje dogodkov, ki so privedli do razpusta Okoli-

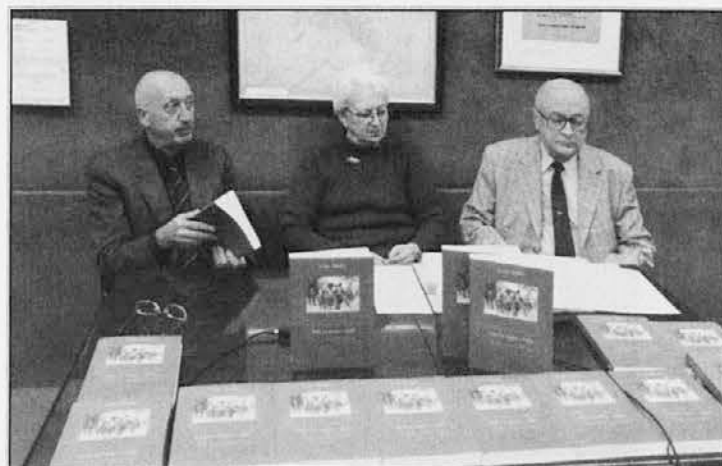

FOTO KROMA

čanskega bataljona: 13. julija 1868 je namreč prišlo v mestnem središču, na območju stebrišča, imenovanega Volti di Chiozza, do izredov, med katerimi sta umrla mladi tržaški meščan italijanske narodnosti Rodolfo Parisi in pripadnik bataljona Franc Suša. Krivcev umora niso nikoli odkrili (čeprav je za Sušo skoraj gotovo, da so ga ustrelili italijanski skrajneži), vendar jih je krajevna italijanska liberalna in nacionalistična propaganda takoj našla v pripadnikih Okoličanskega bataljona, torej v Slovencih. Čeprav s tragičnim izidom, je bil to relativno majhen incident in v bistvu edini krvavi spopad med Slovenci in Italijani v Trstu do leta 1920, ko je

prav 13. julija zgorel Narodni dom. Tržaški iredentizem pa je iz muhe naredil slona, kar je dokaz, kako je tradicionalno socialno nasprotje med mestom in podeželjem takrat že preraslo v nacionalni in tudi ideološki spor (med liberalnimi Italijani ter katoliškimi in konservativnimi Slovenci). Posledica tega incidenta je bila, da so leto kasneje italijanski liberalci dosegli, da so avstro-ogrske oblasti razpustile bataljon. Tako je bila razpuščena tista, ki jo prof. Pirjevec ima za prvo slovensko vojaško formacijo, po besedah Petra Merkuja pa je takrat bila strta vojaška moč Slovencev v Trstu, kar je bil precedens za kasnejše strte ekonomske in kulturne moči trža-

ških Slovencev po prvi svetovni vojni. To je po njegovem mnenju tudi dokaz, da Avstro-Ogrska sploh ni favorizirala krajevnega slovenskega prebivalstva na škodo Italijanov, ampak da se je dogajalo ravno obratno. Šlo je za politiko preprečevanja slovenskemu elementu, ki je že takrat predstavljal polovico državnega prebivalstva, da uveljavi svoje pravice in doseže svojo politično težo.

Knjigo je treba brati tudi v dvojni luči. Po eni strani je to zgodba o nekem zgodovinskem dogodku v Trstu v 19. stoletju, po drugi strani pa je to pisanje posredno tudi življenjepis Josipa Merkuja samega. Gre za človeka, ki je bil član tiste tržaške slovenske meščanske družbe, ki jo je fašizem uničil. Josip Merku' je moral pod fašizmom prenašati nepopisna poniževanja in je tako hotel s svojimi raziskavami priti do korenin odklonilnega odnosa do Slovencev v Trstu. Zato je njegovo delo izraz bolečine ob ponižanju poštenega Slovenca v mestnem središču. Ne nazadnje pa je knjiga tudi poklon spominu na očeta s strani hvaležnega sina Petra.

OBVESTILA

SKD BARKOVLJE prireja ob Barcolani koncert skupine Joplin Ragtime Orchestra v soboto, 12. oktobra, ob 20.30 v društvenih prostorih (ul. Bonafata 6).

RADIJSKI ODER obvešča, da bo prva predstava Gledališkega vrtiljaka v nedeljo, 13. oktobra, ob 17. uri v Marijinem domu pri Sv. Ivanu, ulica Brandesia 27. Vpis abonmajev na sedežu Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3, vsak dan razen sobote in nedelje od 9. do 17. ure, telefon 040 370846.

ŽUPNIJA PROSEK vabi predvsem starše na predavanja, ki bodo 14., 21. in 28. oktobra ob 20. uri v župnijski dvorani. Predavali bodo strokovnjaki iz centrov za zasvojenost "Comunita" di San Martino al Campo". Predavanja bodo v italijanski. Vabljeni!

DRUŠTVO SLOVENSKIH izobražencev vabi v sklopu 10. Koroških kulturnih dni na Primorskem na otvoritev razstave Karla Vouka. Umetnikovo delo bo predstavil Damijan Globočnik, sledilo bo literarno branje Martina Kuchlinga ob glasbeni spremljavi kitaristke Janje Kassl. V ponedeljek, 14. oktobra, v Peterlinovi dvorani, ulica Donizetti 3, z začetkom ob 20.30.

DRUŠTVO FINŽGARJEV dom vabi v sklopu 10. Koroških kulturnih dni na Primorskem na koncert violinistke Nine Popotnig in pianistke

Monike Thurner. Koncert bo v Dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah, Dunajska 35, v sredo, 16. oktobra, ob 20.30.

SLOVENSKA PROSVETA vabi v okviru 10. Koroških kulturnih dni na Primorskem in s sodelovanjem Mladinskega krožka v Dolini in Slovenskega prosvetnega društva Mačkolje na koncert *Koroška poje*, ki bo v cerkvi sv. Martina v Dolini v nedeljo, 20. oktobra, ob 17. uri. Nastopile bodo male vokalne skupine: Oktet Suha s Suhe, Kvintet bratov Smrtnik iz Kort, Kvintet Foltej Hartmann iz Pliberka, Kvartet Borovlje iz Borovelj, Ženska vokalna skupina Pet in tri iz Št. Lipša, Kvartet Trem iz Obirskega, Vokalna skupina iz Slovenje Plajberka, skupina Ascolti iz Št. Ilja. Povezuje: Marica Stern Kušej.

DAROV

ZA SKLAD "Marta Požar" za narodne noše darujeta Diomira in Drago Bajc 30 evrov.

ZA CERKEV na Pesku: v spomin na pokojnega Franca Gregorija daruje družina Racman (Gročana 14) 20 evrov; v isti namen daruje Marija Racman 15 evrov.

ZA CERKEV v Gropadi daruje družina Milkovič (Gropada 126) 35 evrov.

ZA CERKEV v Bazovici: v spomin na pokojnega moža Vinkota daruje Marija Marc 25 evrov.

BARKOVLJE / TUDI LETOS JE POTEKALA ROŽNOVENSKA PROCESIJA

ROŽNOVENSKI PRAZNIK NAJ SE DOŽIVLJA PREDVSEM S SRCEM

Rožnovenska nedelja je za Barkovljane vedno poseben praznik. Za prvo nedeljo v oktobru se vrnejo v Barkovlje tudi domačini, ki živijo daleč od rodnega kraja, da se lahko udeležijo slovesne maše in procesije z Marijinim kipom po nabrežju. Tako je bilo tudi letos, ko je lepo število domačinov napolnilo barkovljansko cerkev in se po maši napotilo za Marijinim kipom v procesiji po Miramarskem drevoredu in barkovljanskem nabrežju.

Letošnje praznovanje rožnovenske nedelje 6. oktobra pa je bilo še posebej slovesno, saj so obhajali 110-letnico uradne ustanovitve Bratovščine rožnega venca. Njeni začetki segajo v leto 1855, ko je kolera razsajala po Trstu in Barkovljah. Barkovljani so se na pobudo domačinke ge. Žnidaršič in župnika obrnili za pomoč na Marijo. V cerkvi in po domovih so pobožno molili rožni venec in bolezen je prenehala. V zahvalo so ustanovili Bratovščino rožnega venca, ki še danes obstaja in je živa. Bratovščino je uradno potrdil leta 1892 takratni tržaško-koprski škof Ivan Nepomuk Glavina, vpeljali pa so tudi procesijo na prvo nedeljo v oktobru, se pravi na rožnovensko nedeljo.

Prav na letošnjo rožnovensko nedeljo pa so barkovljanski verniki obhajali drugo, čeprav manjšo obletnico, se pravi leto dni delovanja kaplana p. Rafka Ropreta, ki je nastopil to službo ravno oktobra lani, ko se je na rožnovensko nedeljo od Barkovljanov poslovil dotedanji kaplan Jože Špeh. P. Ropret se je med pridigo spomnil tega dogodka, sicer pa se je zaustavil ob globljem duhovnem pomenu barkovljanskega rožnovenskega praznika. "Skušajmo doživeti današnji

praznik predvsem iz srca", je dejal in dodal, naj bo procesija izraz vere in zahvale, da je Marija rešila Barkovljane. Procesija naj bo tudi prošnja za mir v dušah, družinah in po vsem svetu, je zaključil p. Ropret.

Maše, ki se je začela ob 8. uri, se je tudi letos udeležilo veliko število Barkovljanov od blizu in daleč. Prisotnih je bilo veliko število narodnih noš (zlasti med otroki), na koro pa je pel domači cerkveni zbor pod vodstvom Ladja Vodopivca in ob orgelski spremljavi

Andreja Pegana. Po maši so se verniki zvrstili za cvetje ovenčanim Marijinim kipom na vozičku (nekoč so ga na ramenih nosili domači fantje), ki so ga obkrožala v belo oblečena dekleta. Spetjem in molitvijo ter ob spremljavi prošeke godbe so barkovljanski verniki pospremili Marijo na njeni poti po tem slikovitem delčku tržaške obale, nakar so se vrnili k cerkvi, od tam pa v prostore domačega društva, kjer je bila družabnost.

NL

POBUDA RADIJSKEGA ODRA

PETA IZVEDBA POSREČENEGA GLEDALIŠKEGA VRTILJAKA

Gledališki vrtiljak bo letos upihnil svojo peto svečko. Pobuda, ki jo prireja Radijski oder (letos v sodelovanju s Primorskim dramskim gledališčem iz Nove Gorice in s Slovensko prosveto iz Trsta ob podpori Sveta slovenskih organizacij in deželne uprave Furlanije-Juljske krajine), je v teh letih doživela zares uspešen odziv pri otrocih in starših ter sorodnikih, tako da se je število abonmentov iz leta v leto večalo. Po besedah organizatorjev se otroci tako že zgodaj navadijo hoditi v gledališče, kar je zelo pozitivno, saj jim to obogati znanje jezika in razvije slušne sposobnosti.

In že smo na pragu abonmajse sezone 2002/2003, ki so jo predstavili v torek, 8. t.m., v prostorih Slovenske prosvete. Propagandna akcija je že stekla, saj so po šolah razposlali lepake in letake, ki jih je grafično lepo oblikoval Matej Susič. Letos bo sedem predstav, ki bodo vse potekale ob nedeljah ob 17. uri v Marijinem domu pri Sv. Ivanu, kar med drugim tudi prispeva k živahnosti kulturnega delovanja v tem tržaškem okraju. Prva predstava bo že to nedeljo, 13. t.m.: nastopili bodo gojenci gledališkega tečaja, ki sta ga svojčas priredila Slovenska prosveta in Radijski oder, s predstavo *Salon Expon*. Druga predstava bo 27. t.m., ko se bo predstavil Studio Anime znanega animatorja

Stena Vilarja s predstavo *Nerodna Avguština*. 17. novembra bo gostovalo Gledališče Koper z *Živalskimi novicami*, 1. decembra pa Lutkovno gledališče iz Maribora s *Snežno kraljico* (ob tej priložnosti bo tudi miklavževanje). Prva predstava v novem letu 2003 bo 17. januarja, ko bo Gledališče na vrhvi iz Nove Gorice predstavilo igro *Žalostna kraljica*. 16. februarja bo prišlo v goste Lutkovno gledališče iz Ljubljane s predstavo *Kako postaneš glavni?*, sezono pa bo zaključil domači gledališki ansambel: 16. marca bodo namreč mlajši člani Radijskega odra uprizorili predstavo *Duh po cekinih*. Tudi letos bo predstave poživila kratka animacija, otroci pa bodo ponovno imeli možnost se udeležiti likovnega natečaja za domišljijško risbo z naslovom *Moj najljubši gledališki junak*. Ob zadnji predstavi bodo risbe razstavljene, najboljša pa bodo tudi nagrajene.

Letošnji abonma Gledališkega vrtiljaka stane 23 evrov za prvega otroka. Drugi otrok ali spremljevalec bo moral odšteti 18 evrov, medtem ko bodo ostali abonmaji za člane iste družine zastoni, vstopnice pa bodo stale 4 evre. Abonmaj bo možno rezervirati ali kupiti na sedežu Slovenske prosvete Trstu v uradnih urah ali pa uro pred prvo predstavo v Marijinem domu.

iž

DELOVANJE RAJONSKEGA SVETA

TELEFONSKI PRETVORNIKI
V ŠTANDREŽU

Osrednji del septembrske seje rajonskega sveta Štandrež je bil posvečen problematiki namestitve novih pretvornikov za mobilne telefone, ker je ravno v teku postavitev take naprave na Rojcah. Predsednik sveta Marjan Breščak je zato povabil na srečanje g. Vincenza Bellinija, pobudnika občanskega gibanja za kvaliteto življenja, ki se trenutno najbolj intenzivno ukvarja prav s tem problemom. Kot je na srečanju povedal g. Bellini, je za Gorico skupno predvidenih kar 24 takih naprav, nihče - ne zasebna podjetja ne javna uprava - pa si ne postavlja problemov glede povečane izpostavljenosti občanov elektromagnetskemu sevanju. Kot primer takšnega neodgovornega početja je navedel

pretvornik, ki so ga sicer postavili nad kvesturo, a v neposredni bližini vrtca, ki se nahaja na trgu pred stolno cerkvijo. Takšno početje omogoča po eni strani nedorečenost občinskega regulacijskega načrta, v katerem niso bila vnaprej določena primerna mesta za takšne naprave, po drugi pa tudi drža prejšnje občinske uprave, ki je s preveliko lahkoto izdajala potrebna gradbena dovoljenja, včasih tudi mimo zakonskih predpisov. Ob tem je Bellini poudaril, da so dovoljenja s formalnega vidika sicer le začasna, vendar se ta začasnost ob zapadlosti praviloma spremeni v dokončnost. Stanje se bo lahko še poslabšalo, če bo naša dežela sprejela novo normativno ministra Gasparrija, ki daje podjetjem še več manevrskega prostora pri postavljanju pretvornikov, tudi v škodo zasebne lastnine občanov.

Predsednik Breščak je tudi prebral voščilo domačega župnika Karla Bolčine novoizvoljenemu svetu, v drugem delu seje pa je seznanil svetovalce z novo zakonodajo v zvezi s pokopališči, ki končno omogoča širitev tistega v Štandrežu, na katerem naj bi še pred obhajanjem dneva mrtvih namestili drugo vodno pipo. Rajonski svet se je tudi zavzel, da bi ob obnovitvi ul. Cavallieri di Lodi asfaltirali celotno cestno traso: kakor v Braji občinski načrt ne predvideva asfaltiranja dela, namenjenega pešcem. Svet je odobril tudi dva prispevka za kulturne dejavnosti: prvi za že utečeni risarki na tečaj vrtca in osnovnih šol iz Štandreža in Vrtojbe, drugi pa za objavo knjige Damjana Pavlina, ki je tokrat pisal o treh za služnih vaških župnikih.

CONCORDIA ET PAX

Združenje Concordia et Pax vabi, da se tudi letos s čustvi miru in sprave na prostoru trpljenja, maščevanja in pokolov poklonimo vsem žrtvam. Združenje bo tudi letos priredilo spominsko srečanje pri spomeniku na Trnovem in ob Trnovskem breznu. Srečanje bo v soboto, 12. t.m., ob 15. uri, ko se bodo udeleženci zbrali pri spomeniku na Trnovem; tam bosta spregovorila podžupan Nove Gorice Gojmir Mozetič in zgodovinarica Nataša Nemeč, nakar bodo položili venec in molili. Ob 16. uri se bodo srečali ob breznu, kjer bo priložnostno misel podal predsednik goriške pokrajine Brandolin, za njim bo spregovoril Franco Miccoli. Združenje Concordia et Pax vabi vse po poteh spomina, pripadnosti, sprave in miru, saj želijo s tem dejanjem obsoditi vsakršno zanižanje človekovega dostojanstva.

MEDNARODNI POSVET ČEZMEJNEGA EVROPSKEGA FORUMA

STVARNOST IN IZZIVI ŠIRITVE
EVROPSKE UNIJE

Širitev Evropske unije je zgodovinski proces, ki bo po pol stoletja vnovič združil razdeljeno evropsko celino, okreplil mir, stabilnost in blaginjo v Evropi in ji s tem prinesel številne nove izzive in priložnosti. EU zato po sklenitvi širitvenega procesa čaka nove naloge, med prvimi pa bo gotovo oblikovanje novega okvira za njeno učinkovito delovanje v novih okoliščinah in utrjevanje vloge povezave v vse bolj globaliziranim svetu. To je bila rdeča nit prvega dne mednarodnega posveta čezmejnega evropskega foruma, ki je potekal pod skupnim naslovom Stvarnost in izzivi širitve Evropske unije in so ga v Novi Gorici in Gorici med 1. in 4. oktobrom organizirali Evropska hiša iz Nove Gorice, Evropeistična akademija iz Gorice ter Italijansko-nemško združenje časnikarjev.

V treh dneh je izjemno veliko število uglednih diskutanov premislilo sedanji trenutek Evropske unije in se predvsem zavzelo za novo obliko gledanja na širitev EU, ki naj bo širitvi naklonjena, saj gre za obogatitev Evropske unije in ne za nove težave, kakor nekateri zmotno razmišljajo.

Bil pa je posvet tudi priložnost za politična srečanja, saj se je zunanji minister Republike Slovenije dr. Dimitrij Rupel srečal z italijanskim ministrom za evropske politike Rocom Butiglionejem v Novi Gorici. Ministra sta po poročanju Slovenske tiskovne agencije pregledala stanje v dvostranskih odnosih med državama, pri tem pa je dr. Rupel izpostavil potrebo po pospešenem in doslednem izvajanju zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji. Pozornost sta posvetila tudi izgradnji 5. transportnega koridorja, ki bo preko Gorice prečkal Slovenijo. Slovenski zunanji minister pa je izpostavil tudi povezovalno med pristaniščema Koper in Trst, pri čemer je izrazil pričakovanje, da bosta tržaška pristaniška uprava in Luka Koper uspešno sodelovali glede sedmega pomola tržaškega pristanišča. Sicer pa sta sogovornika odnose med državama ocenila kot dobre in usmerjene v uspešno sodelovanje v EU. Italijanski minister Rocco Butiglione je pri tem še posebej poudaril odločno italijansko pod-

poro slovenskemu članstvu v Evropski uniji.

Prvi dan je udeležence posveta poleg dr. Rupla pozdravil tudi predsednik državnega zbora republike Slovenije Borut Pahor. Prisotna pa sta bila tudi Arno Krause in novogoriški župan Črtomir Špacapan. Slednji je poudaril, da je sistem obmejnega sodelovanja med Novo Gorico in Gorico danes zgled za prihodnje delovanje lokalnih in regionalnih skupnosti na obmejnih območjih.

V Novi Gorici je bil prisoten tudi slovenski minister za evropske zadeve dr. Janez Potočnik, ki se je srečal tudi z deželnim tajnikom stranke Slovenska skupnost dr. Damijanom Terpinom (na fotografiji je prisoten še novogoriški župan Črtomir Špacapan). Dr. Potočnik je predstavil stanje v pristopnih pogajanjih in opozoril na najtise orehe, ki jih bo potrebno streti pred sklepom pristopnih pogajanj med EU in Slovenijo, ki je načrtovan za konec letošnjega leta. Kot je znano, gre predvsem za finančna vprašanja, saj si Slovenija prizadeva, da se njen položaj po vstopu v EU v primerjavi z zadnjim letom pred članstvom ne bi poslabšal; povedano z drugimi besedami, država si želi vsaj do izteka sedanjega proračunskega obdobja, ki se izteče leta 2006, zagotoviti položaj neto prejemnice sredstev iz evropskega proračuna. Prisotne pa so pozdravili tudi italijanski minister za evropske politike Rocco Butiglione, vodja delegacije Evropske komisije v Sloveniji, veleposlanik Erwan Fouere, in v imenu danskega predsedstva EU danski veleposlanik v Slove-

kulture) nastopil s svojim posegom zadnji dan tudi odgovorni urednik Primorskega dnevnika Bojan Brežigar.

Kot so udeleženci posveta zapisali v sklepem dokumentu, se tokratna širitev Evropske unije od prejšnjih bistveno razlikuje zaradi dejstva, da se bodo tokrat povezavi prvič pridružile države iz vzhodne Evrope, ki so nekoč že bile del stare celine. Za nove članice bo prilagajanje skupni evropski zakonodaji gotovo zahtevna naloga, zato so udeleženci srečanja še posebej izpostavili, da ne sme priti do nikakršnih notranjih delitev med "vzhodom" in "zahodom", saj bi to pomenilo le nadaljevanje starih delitev v drugačni obliki in v novih okoliščinah.

Zanimiva je bila tudi razprava zadnjega dne, ko so se v deželnem avditoriju v Gorici mednarodnega posveta udeležili tudi mladi ljudje, ki so prisluhnili tudi podpredsedniku Evropske škofovske konference msgr. Nicori, ki je na slikovit način prikazal nezadovoljstvo katoliške Cerkve z Evropsko listino iz Nice, nekakšnim zametkom nove evropske ustave. Po mnenju Cerkve bi morala prihodnja evropska ustava imeti jasno zapisano, da poleg verske svobode vsakega posameznika upoštevata tudi prisotnost cerkve kot organizacije. Msgr. Nicora se seveda ni omejil samo na Cerkev, ampak je misel razširil na vsa velika verstva, ki bodo sestavni del Evropske unije.

JUP

ZANIMIVE POBUDE

PLENARNO ZASEDANJE
PROTOKOLA O
SODELOVANJU

V sredo, 2. oktobra, je na sejo goriške pokrajine potekala izredna seja Protokola o sodelovanju. Uvodnemu pozdravu s strani sedanjega predsednika Protokola, župana goriške občine Vittoria Brancatija so sledila kratka poročila koordinatorev štirih delovnih komisij.

Posebna točka dnevnega reda je bila namenjena problematiki čezmejne delovne sile, o kateri je poročal župan Mestne občine Nova Gorica Črtomir Špacapan. Na osnovi predhodnih razgovorov z najvišjimi predstavniki Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstva za zunanje zadeve in Službe vlade za evropske zadeve je prisotne seznanil s stališčem slovenske strani. Omenjena ministrstva načeloma podpirajo sporazum v zvezi s čezmejno delovno silo pod pogojem, da ga podpišeta obe državi. Tako zahteva tudi pridružitveni sporazum z EU, kjer so predvideni izključno meddržavni sporazumi in ne sporazumi med državo in regijo. Člani Protokola so sprejeli sklep, da čimprej pozove pristojne organe in se sporazum predloži obema vladama v obravnavo.

V nadaljevanju je zunanja

svetovalka Občine Nova Gorica, gospa Mia Capellari, predstavila projekt Čezmejne pobude med lokalnimi in regionalnimi oblastmi v regijah EU, ki mejijo na države kandidatke - postavka B 5.3003 - 2002/C 174/09. Projekt so pripravili Občina Gorica, Goriška pokrajina, Mestna občina Nova Gorica, GZS Območna zbornica za severno Primorsko in Trgovinska zbornica v Gorici. Osrednji cilji projekta so: na evropskem nivoju predstaviti in ovrednotiti dejavnosti Protokola o sodelovanju, pridobiti finančna sredstva za nemoteno delovanje Protokola in za štiri specifične pobude v okviru posameznih delovnih komisij, poglobiti znanje sedanjih članov Protokola na področju priprave in izvajanja skupnih projektov v skladu z merili in navodili EU. Člani Protokola so sklenili, da se projekt prijavi na istoimenski razpis Evropske komisije do 31. oktobra 2002.

Na koncu je župan Brancati prisotne seznanil s prošnjo podjetja Ater iz Gorice in Stanovanjskega sklada Nova Gorica za vključitev v Protokol o sodelovanju. Člani Protokola so predlog soglasno sprejeli.

PC

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD
ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE
GORICA

sprejema predpise na naslednje tečaje:

- NADALJEVALNI TEČAJ INFORMATIKE
- SESTAVLJANJE SPLETNIH STRANI (WEB)
- NADALJEVALNI TEČAJ SLOVENŠČINE
- NADALJEVALNI TEČAJ ANGLEŠČINE

Vpisovanje in ostale informacije v tajništvo
Zavoda v Gorici, ul. della Croce 3, vsak dan
(razen sobote), tel. št. 0481 81826

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD
ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE
GORICA

sprejema predpise na podiplomska tečaja:

- Prevajalci slovenskega jezika (80 ur)
- Poučevanje slovenščine za tujce (80 ur)

Tečaj financirajo:

Evropska komisija
Evropski socialni skladAutonomna dežela Furlanija-Juljska krajina
Deželno ravnanstvo za poklicno usposabljanje

Ministrstvo za delo in socialno skrbstvo

Prijavijo se lahko zaposleni in brezposelni z dveletnim ali
štiriletnim univerzitetnim študijem.

Tečaja se bosta odvijala v večernih urah in bosta brezplačna

Vpisovanje in ostale informacije v tajništvo
Zavoda v Gorici, ul. della Croce 3, vsak dan
(razen sobote), tel. št. 0481 81826

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD
ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE
GORICA

vpisuje na naslednje tečaje:

- Osnovna informatika (90 ur)
- Angleščina 1. stopnja (70 ur)
- Slovenščina 1. stopnja (70 ur)
- Nemščina 1. stopnja (60 ur)
- Hrvaščina 1. stopnja (60 ur)

Tečaj financirajo:

Evropska komisija
Evropski socialni skladAutonomna dežela Furlanija-Juljska krajina
Deželno ravnanstvo za poklicno usposabljanje

Ministrstvo za delo in socialno skrbstvo

Vpisovanje in ostale informacije v tajništvo
Zavoda v Gorici, ul. della Croce 3, vsak dan
(razen sobote), tel. št. 0481 81826

DOBODELNA POBUDA NA VRHU SV. MIHAELA

TRPLJENJE, KI RODI DOBROTO

Še enkrat so v znani gostilni Devetak, pri Čotovih, na Vrhju sv. Mihaela pokazali, kako lahko postane osebna bolečina vzmet za velikodušno pobudo, ki naj olajša tegobe in trpljenje bližnjemu. V ponedeljek, 7. t.m., so namreč v sodelovanju s sovojenjskimi krvovaljci priredili družabni in obenem dobrodelni večer z naslovom *Težka izguba naj lajša tegobe* v spomin na pokojno mamo Helko, ki je pred nekaj leti podlegla zahrbtni bolezni.

Tudi tokrat se je na plemeniti prireditvi na Vrhju zbralo veliko ljudi, tako domačinov kot prijateljev in tenkočutnih znancev iz vse dežele, ki so radi segli v žep in skupno s prireditelji zbrali več kot 2.600 evrov (več kot lani in predlanskim), ki so

jih nato darovali za znani onkološki center CRO v Avianu.

Večer sta v slovenščini in italijanščini uvedla hišna gospodarja Uštili in Gabriella, ki sta s hvaležnostjo pozdravila prisotne. Branko Černic, predsednik združenja prostovoljnih krvovaljcev, ki je pred nekaj tedni slavilo srebrni jubilej, je tudi tokrat predstavil gosta iz avianške bolnišnice, dr. Simona Špacapana, ta pa primarija dr. Andrea Veronesija, ki se lani žal ni mogel udeležiti dobrodelnega večera. Veronesi je s posebnim zadovoljstvom in ponosom sprejel vabilo, saj je pred leti delal tudi v Gorici in se vanjo rad vrača. Zdravnika sta povedala marsikaj zanimivega o ustanovi, ki ima poseben status, o zdravljenju in preventiv-

FOTO BUMBACA

nih ukrepov v boju proti rakastim obolenjem. Postavljenih je bilo tudi deset vprašanj, na katera je primarij rad odgovoril, tako da se je razvila plodna in poučna razprava za vse navzoče.

Za popestritev večera sta tokrat občuteno poskrbela zbor Beneške korenine, ki ga vodi glasbenik in prosvetni delavec David Klodič, in Vokalna skupina iz Fare pod vodstvom Massima De Vittora; slednja je zapela tudi lepo slovensko pesem

Oče naš, ki jo je občinstvo res lepo sprejelo. Kot je pri Čotovih že navada, so na koncu seveda pogostili vse prisotne. Povejmo še to, da je vezno besedilo napisala Doriana Devetak, ki je tudi poskrbela, da so bile vsebine pesmi obrazložene v obeh jezikih. Brali so Tatjana, Sara, Karen, Luka in Nerina, člani družine Devetak, ki naj ji gre res posebna pohvala in zahvala za dobro organizirano velikodušno srečanje.

DPD

IN MEMORIAM

GIUSEPPE AGATI

Zadnje čase smo večkrat pisali ob smrti nekaterih uglednih predstavnikov italijanske večine v Gorici. Sedaj je na vrsti Giuseppe Agati, ki je pred kratkim umrl v 75. letu starosti.

Giuseppe Agati je zlasti v povojnih letih (leta 60-70) odigral pomembno vlogo v goriškem javnem življenju. Najprej se je posvetil upravnemu delovanju in bil v takratni občinski upravi več let občinski odbornik za šolstvo in kulturo, kasneje pa tudi za javna dela. Prav tako pa je bil tudi več let pokrajinski tajnik DC. Pri tem je bil tudi zelo aktiven v ustanovi EMAC (ustanova za kulturne dejavnosti) in bil tu dolgo let njen predsednik. Politčno pa je Agati kasneje še dosegel prestižno mesto predsednika goriške pokrajine, in to v sedemdesetih letih. Na vseh teh mestih je pokojni vedno deloval v smislu medsebojnega sožitja in razume-

vanja pri nas in v navezovanju stikov s Slovenijo. Naj mi bo dovoljena kratka osebna nota. Sredi šestdesetih let je pisec teh vrstic že kot slovenski občinski svetovalec v Gorici skupno z odbornikom Agatijem šel v Ljubljano za navezavo stikov z zborom Consortium musicum in njegovim dirigentom Mirkom Cudermanom. V pripravi je namreč bil koncert tega uglednega slovenskega ansambla v Gorici, in sicer z izvedbo znane Haendlovega oratorija, ki je res potem z velikim uspehom nastopil v travniški cerkvi.

Po vsem tem lahko zaključimo, da je bilo Agatijevo delo na javnem, zlasti kulturnem področju, zelo pozitivno. Zato ga bomo goriški Slovenci ohranili v lepem in blagem spominu.

AB

ŠTANDREŠKI IGRALCI V POLZELI

Na povabilo Kulturno umetniškega društva Polzela je 5. oktobra nastopila istoimenski občini pri Celju dramska skupina PD Štandrež z igrarji Kaplan Martin Čedermač. Domačini in tudi drugi ljubitelji gledališča so napolnili prostoriš Kulturni dom in zavzeto spremljali dogodivščine beneškega kaplana, ki mu je fašistična oblast hotela odvzeti pravico maševanja v slovenskem jeziku. Z dolgim ploskanjem po predstavi so gledalci večkrat priklicali na oder nastopajoče, ki se jim je za nastop zahvalila predstavnica domačega društva Urška Jeršič. Ker je bil nastop Štandrežcev v okviru občinskega praznika, je spregovori-

ril tudi podžupan Stanko Novak; skupini je čestital za uspešen nastop in ji podelil košaro tipičnih domačih kmetijskih izdelkov. Letošnji občinski praznik v Polzeli je bil namreč posvečen zlasti kmetijstvu, ki je za ta lepi kraj pomembna dejavnost. Poleg občinskih upraviteljev sta se srečanja s štandreškimi igralci udeležila tudi dekan Jože Kovarčec in predsednik kulturnega društva Stanko Novak. Za lep in prijazen sprejem sta se zahvalila Dimitri Brajnik in Božidar Tabaj, ki je prinesel pozdrave tudi goriškega župana in izročil publikacijo *Goriza 1001-2001*. S tem nastopom so Štandrežci utrdili sodelovanje s KUD Polzela, ki se ponaša z bogato gledališko dejavnostjo.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

ABONMA LJUBITELJSKIH SKUPIN ŠTANDREŽ 2002

PROGRAM PREDSTAV:

- Nedelja, 27.10.2002, ob 17. uri:**
PD Horjul, Martina Mc Dounagha:
LEPOTNA KRALJICA LEENANA, črna komedija
- Nedelja, 10.11.2002, ob 17. uri:**
KPD Slavje-Kleče, Teater Balantin, Harold Brighthouse:
HOBSON V ŠKRIPCIH, komedija
- Sobota, 7.12.2002, ob 20.30:**
KPD »Franc Zgonik« Branik, Hans Schubert:
ZVEZA ZA VSE ŽIVLJENJE, komedija
- Nedelja, 29.12.2002, ob 17. uri:**
SKPD F.B. Sedej, Agatha Christie:
ZLOČINI NA OTOKU, kriminalka
- Sobota, 25.01.2002, ob 20.30:**
Premiera
- Nedelja, 26.01.2002, ob 17. uri:**
PD Štandrež, Dario Fo: **TAT, A POŠTEN!**, komedija

ABONMAJI IN REZERVACIJE:
Božidar Tabaj, tel. 0481 20678, vsak dan od 12. do 14. ure
David Vižintin, tel. 0481 21332, vsak dan od 18. do 20. ure
Župnijska dvorana:
6.10.2002 od 11.30 do 12.30; **13.10.02** od 11.30 do 12.30; **19.10.02** od 18.00 do 19.00; **20.10.02** od 11.30 do 12.30

PRODAJA VSTOPNIC pri blagajni župnijske dvorane pol ure pred vsako predstavo.
CENA ABONMAJA:
odrasli 22,00 €
študenti in otroci 14,00 €
POSAMEZNA PREDSTAVA:
odrasli 5,50 €
študenti in otroci 3,50 €
Na vsaki abonmajski predstavi nagradno žrebanje za abonente.

OBVESTILA

ŠIRŠI ODBOR Zveze slovenske katoliške prosvete se bo sestel v torek, 15. oktobra, ob 20 uri na sedežu v Gorici.

KNJIŽNICA Damirja Feigla obvešča bralce, da velja nov urnik: od ponedeljka do četrta od 12. do 18. ure, ob petkih od 9. do 16. ure, ob sobotah in nedeljah zaprto.

V MESTNEM predelu Sv. Ane je na prodaj stanovanje v tretjem nadstropju s površino 60 m². Za vse informacije lahko pokličete na tel. št. 0481 531407 od 15.30 do 19. ure.

SLOVENSKO PLANINSKO društvo Gorica obvešča, da bo tudi v letošnji zimski sezoni priredilo zimovanje v Toblachu, in sicer med novoletnimi šolskimi počitnicami. Prijave bodo sprejemali samo na sedežu društva v Križni ulici št. 3, 16. oktobra ob 18. uri.

ČESTITKE

Na svet je privekal Gašper, z mamico Bebo Rinelli in očkom Mitjem Možino se veselijo člani mešanega zbora Lojze Bratuž iz Gorice.

DAROVI

ZA OBNOVITEV cerkve na Vrhju: N.N. 500,00 evrov; Zora iz Tržiča 30,00 evrov; Renato Devetak v spomin na ženo Helko 100,00 evrov; N.N. 20,00 evrov; Bernarda Devetak ob poroki hčerke Irene 50,00 evrov.

ZA MISIJON p. Kosa: Ivan Kovac 50,00 evrov; Stefano Marussi 10,00 evrov; N.N. Rupa 50,00 evrov.

ZA CERKEV na Peči: N.N. So-

vodnje 5,00 evrov.
ZA CERKEV na Vrhju: starši Devetak ob krstu sinčka Julijana 50,00 evrov.

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega VIKTORJA ONESTIJA

(1906-2002)

se zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin. Posebna zahvala msgr. C. Žbogarju in zdravniku L. Monai.

Družine Onesti in Vogrič
Gorica, 10. oktobra 2002

Naš dragi

JOŽEF (PEPI) GORJAN

je zaspal v Gospodu.

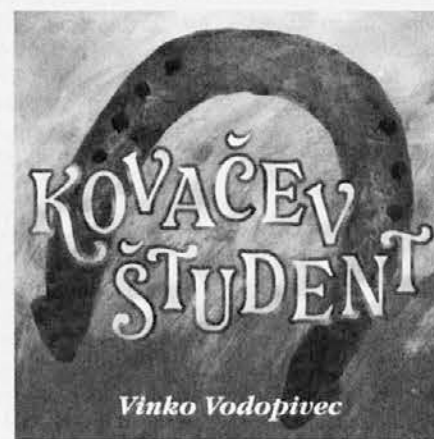
Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga z molitvijo pospremili na zadnji poti, še posebej gospodom Fulviu, Marjanu in Cvetku Žbogarju za daritev sv. maše in tolažilne besede.

Žena Jelka in sinovi Peter, Pavlo in Bruno
z družinami.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE in KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Ob 40-letnici Kulturnega centra
Lojze Bratuž in
ob 50. obletnici smrti Vinka Vodopivca

SPEVOIGRA ZA SOLISTE, IGRALCE,
ZBOR IN ORKESTER

REŽIJA Adrijan Rustja
DIRIGENT Hilarij Lavrenčič

GORICA, KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Zaradi izjemnega uspeha in velikega povpraševanja bo v petek, 11. oktobra ob 21. uri še zadnja ponovitev spevoigre.

PREDPRODAJA VSTOPNIC na sedežu ZSKP, Drevored 20. septembra 85 (tel. 0481 536455).

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA-CELOVEC SLOVENSKA PROSVETA-TRST ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE-GORICA

20. KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM

ČETRTEK, 17. OKTOBRA, OB 18. URI

GORICA, PROSTORI NAD KATOLIŠKO KNJIGARNO NA TRAVNIKU:

Predstavitev publikacij Krščanske kulturne zveze in Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik

SOBOTA, 19. OKTOBRA, OB 20.30

GORICA, KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ, VELIKA DVORANA:

"OBUJAM SPOMINE"

Samospjevi in dueti koroških skladateljev

Antona Nageleta in Franceta Cigana.

Bernarda Fink, mezzosopran

Marko Fink, bariton

Nataša Valant, klavir

V razstavnih prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž so na ogled dela koroškega umetnika Valentina Omana.

PRI KOROŠKIH KULTURNIH DNEVIH SODELUJEJO:
Kulturni center Lojze Bratuž, Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Društvo Ars.

BENEŠKA SLOVENIJA

USPEŠNA SEKCIJA GLASBENE MATICE

"IN MEMORIAM" V ČEDADU

VERTOVCE V SPOMIN

Prejšnji teden je močno zaživel spomin na prof. Marina Vertovca, neprecenljivega izobraženca, ki je veliko naredil za svojo zemljo in za dobre odnose med tam živečimi narodnostnimi skupnostmi. Številni slovenski in italijanski prijatelji iz vse naše dežele so se mu poklonili na spominskem večeru In memoriam v četrtek, 4. t.m., v cerkvi S. Maria di Corte v Čedadu.

Po uvodni pesmi zbora Matajur je prisotne pozdravil in o liku pokojnega pisca, prevajalca ter sploh plodnega kulturnega delavca spregovoril Vertovčev naslednik v vodenju Kulturnega društva Ivan Trinko, mladi pesnik in časnikar Michele Obič. Povedal je, da je bil pokojnik trdno priklenjen in zvest lastnim koreninam in je znal ob enem prisluhniti drugim. Bil je pravi posrednik in most svoje kulture, ki jo je dobro poznal in cenil, zato pa tudi širil med sode furlanske in italijanske narodnosti in ljudi znal združevati. Verjel je v Evropo narodov, v srečanje med različnimi. Tudi zato je vodil tečaje slovenščine, ki so zaorali ledino, še zlasti na zavodu Malignani. Tudi kot

predsednik društva Trinko je daljnovidno skrbel za ovrednotenje slovenske kulture in soočanje s sosedi.

O smislu za dialog, ki ga je imel pokojni, je na spominskem večeru spregovoril tudi njegov prijatelj iz šolskih let, furlanski pesnik Luciano Morandini. Podčrtal je tudi, da je Vertovec doživljal pluralnost kot dragoceno bogastvo, ki ga je tudi v razgovorih o umetnosti in književnosti rad delil z drugimi. Družinski prijatelj Peter Švagelj je nekaj povedal o Barkovljah, od koder je izvirala Vertovčeva rod. Viljem Černo pa je zelo lepo opisal pokojnika kot neumornega borca za pravice Slovencev, njihovega jezika in kulture. Bil je učen in hkrati ljudski, vsekakor človek dialoga, ki je delal za svet, kjer ni mesta za sovraštvo. Erika Floreancig je zrecitala nekaj pokojnikovih pesmi in še nekaj povedala o liku tega zaslužnega moža, ki je vseskozi deloval z veseljem in ljubeznijo. Večer, ki je v prisotnih utrdil zavest, da je treba nadaljevati po poti, ki jo je nakazal Vertovec, je sklenila pesem zbora Matajur.

DD

SREBRNI JUBILEJ GLASBENE ŠOLE V ŠPETRU

Eden izmed kulturnih stebov v Nadiških dolinah je gotovo tudi Glasbena šola v Špetru, saj združuje in izobražuje mlade. Letos praznuje ta sekcija Glasbene matice svoj srebrni jubilej, 25 let delovanja, ki bo v tem šolskem letu tudi primeren obeležen. Šola, ki se je v tem času prav lepo razvila tako po številu gojencev kot po kakovosti ponudbe, je nastala na pobudo prof. Nina Specogne in študijskega centra Nediža.

Šolsko leto 2002/03 se je začelo sredi septembra. Kot je povedal njen sedanj koordinatorka, profesor klavirja, glasbeni pedagog, sploh pa kulturni in politični delavec David Klodič v pogovoru za Novi Matajur, obiskuje šolo 90 rednih gojencev. Kar polovica vpisanih študentov klavir, lepo število se uči harmonike, kar nekaj pa solopetja. Na šoli, ki deluje tudi na sedežu KD Ivan Trinko v Čedadu, poučuje enajst pedagogov. Klodič je ponosen nad dejstvom, da imajo v Špetru kar eno petino vseh gojencev Glasbene matice; v njej se namreč izobražuje (z odraslimi vred) okrog 150 oseb, kar res ni malo. Zadovoljen je tudi z raznimi tečaji in sestavi, ki so se izkazali za uspešne; omenimo tečaj diatonične harmonike za odrasle, tečaj za predšolske otroke in otroški pevski zbor, ki ga vodi sam. Na šoli poučuje tudi nekateri glasbeni pedagogi iz Tržaške in Gorške; omenimo, da vodi orkester harmonikarjev Aleksander Ipavec, komorno skupino pa Fabio Devetak. Hvalvredno je tudi to, da potekajo nekateri tečaji v sodelovanju z Dvojezično šolo v Špetru.

Kot smo že omenili, se šola lepo razvija in je vedno bolj prisotna na območju. Žal so se prekinili odnosi s Tolminko in Posočjem, področjema, ki imata veliko skupnega z Nadiškimi dolinami. Z druge strani si voditelji šole želijo, da bi se šola razširila tudi v Tersko dolino, kjer obstajajo ugodne razmere, da bi nastala njena podružnica.

DD

RAZSTAVA "ČAROBNA NIT"

Kulturno društvo Ivan Trinko iz Čedada prireja v sodelovanju s Tržaško folklorno skupino "Stu ledi" in pod pokroviteljstvom Občine Čedad razstavo Čarobna nit - Il filo magico, Ljudska noša Slovencev od Trsta do Kanalske doline, ki bo v prostorih Centro Civico v B.g. di Ponte v Čedadu od 10. do 20. oktobra 2002. Na otvoritvi, ki bo v četrtek, 10. oktobra, ob 19. uri, bo sodelovala Tržaška folklorna skupina "Stu ledi".

Prikaz slovenske ljudske noše v Furlaniji-Juljski krajini je prvi sad obširnega deželnega kulturnega projekta, ki teži k ovrednotenju in spoznavanju ljudske oblačilne kulture jezikovnih skupin naše dežele. Razstavo, katalog in delovni zvezek Čarobna nit - Il filo magico je pripravila Tržaška folklorna skupina Stu ledi s podporo Deželnega odbornišтва za šolstvo in kulturo, Narodne in študijske knjižnice v Trstu in Zveze slovenskih kulturnih društev. Namen je predstaviti to kulturno bogastvo, ga ohraniti in posredovati še zlasti mladim generacijam tudi kot pridelanje o večkulturnosti naše dežele. Razstava bo odprta do 20. oktobra od 10. do 12. in od 16. do 18. ure. Za šole in skupine tudi po dogovoru, tel. 0432 731386.

SLOVENIJA

VOLITVE ZA PREDSEDNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE

OBVESTILO DRŽAVLJANOM RS, KI PREBIVAJO V TUJINI

Generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu obvešča državljane Republike Slovenije, ki začasno ali stalno prebivajo v Italijanski republiki, da bodo v nedeljo, 10.11.2002, volitve za predsednika republike.

Volivci, ki bodo na dan glasovanja v tujini, kjer začasno ali stalno prebivajo, lahko glasujejo po pošti ali na diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije. Volišče bo odprto tudi na sedežu Generalnega konzulata Republike Slovenije v Trstu (ulica San Giorgio 1), in sicer med 9. in 17. uro.

1. Državljeni Republike Slovenije, ki imajo stalno prebivališče v Italiji in bodo želeli glasovati po pošti ali na volišču na območju Republike Slovenije, morajo to sporočiti Republiki volilni komisiji najpozneje do 11. oktobra 2002. Tisti med njimi, ki so že vpisani v posebni volilni imenik teh državljanov, bodo v naslednjih dneh prejeli pisno obvestilo o načinu glasovanja.

Državljeni Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v tujini, ki do sedaj še niso bili vpisani v evidenco volilne pravice, se lahko v to evidenco vpišejo na podlagi svoje zahteve. Zahtevo lahko vložijo državljani z dokazilom o državljanstvu do 11. oktobra 2002 na občini v Sloveniji: - kjer je vpisano njegovo državljanstvo, ali - na občini zadnjega prebivališča katerega od staršev, - če pa tega ni mogoče ugotoviti, pa v občini, kjer želi uredniščevariti svojo volilno pravico.

Zahtevo lahko vložijo tudi na Generalnem konzulatu Republike Slovenije v Trstu.

2. Državljeni, ki imajo stalno prebivališče na območju Republike Slovenije in bodo 10.11.2002 začasno v tujini, lahko glasujejo na volišču na Generalnem konzulatu Republike Slovenije v Trstu ali po pošti, vendar morajo to namerno sporočiti Republiki volilni komisiji najpozneje do 11. oktobra 2002.

3. Vse obrazce za zahteve za glasovanje po pošti, na volišču v Republiki Sloveniji ali na Generalnem konzulatu v Trstu dobite na našem generalnem konzulatu (ponedeljek, torek, sredo, petek od 9. do 12. ure, telefon 040 307855) ali na spletni strani Republike volilne komisije v Ljubljani, naslov www.rvk.si.

Predsednik Republike Slovenije se voli po večinskem sistemu. Če v prvem krogu nihče izmed kandidatov ne bo prejel večine veljavnih glasov, bo 1. decembra 2002 potekal drugi krog volitev med dvema kandidatom, ki bosta 10. novembra 2002 prejela največ glasov. Zato prosimo volivce, ki bodo vložili zahteve za glasovanje po pošti, na volišču v Republiki Sloveniji ali na Generalnem konzulatu v Trstu, da hkrati sporočijo, ali zahtevke velja tudi za morebitni drugi krog glasovanja 1.12.2002.

GLOSA JURIJ PALJK

O ČEVLIH

Morda ste kdaj že slišali trditev, ki jo boste, ali ste jo celo že, srečali tudi v kakem odličnem ameriškem romanu poznih sedemdesetih in osemdesetih let minulega stoletja, da človeka odlično prepoznamo po čevljih, ki jih nosi.

Če ste prebrali imenitni roman Kres nečimrnosti ameriškega očeta tako imenovanega "novega žurnalizma" Toma Wolfa, potem se gotovo spominjate prav lekmariško natančnega opisa čevljev junakov romana. Če vam naslov Kres nečimrnosti ne pomeni ničesar, med drugim roman v slovenski jezik tudi ni preveden, se boste morda spomnili naslova romana in seveda tudi uspešnega filma v italijanskem jeziku: Il falò delle vanità, izšel pa je pri Adelphiju, založbi, za katero lahko upravičeno trdimo, da je ena najboljših v Italiji, saj smo ljubitelji dobre književnosti prav v njenih izdajah našli izjemno število odličnih pisateljev in pesnikov, nekatere med njimi smo tudi prvič srečali in se z njimi spoprijateljili.

Teh nekaj vrstic smo zapisali samo zato, da bi podkrepili našo trditev, kako zares spoznamo človeka tudi po čevljih, ki jih nosi. Jasno, da se v tem zapisu ne bomo šli miselnih igrati o tem, kakšen je tisti, ki nosi čevlje z visokimi petami, in tudi ne tistih, o tem, kako je nekdo ozek po srcu samo zato, ker ponavadi nosi tesne, ozke in navadno še koničaste čevlje, pa čeprav bo najbrž nekaj tudi na tem.

Sam hodim po svetu vedno s čistimi čevlji, a tega ne pišem zato, ker bi rad povedal, kako uglašen in olikan sem, ker mi je navada, da imam vedno čiste čevlje, z nič kaj prijetno, a uspešno vzgojno metodo prišla v kri že v mladih letih in je zanj zaslužen pokojni duhovnik, kulturnik, predvsem pa velik človek, kar je vsekakor bil

pokojni prof. Otmar Črnlogar, ki sem mu za marsikaj hvaležen, ne nazadnje tudi za to, da danes nosim vedno čiste čevlje. Spominjam se, da smo kot mulci neko jutro med uro telovadbe igrali nogomet na dvorišču, ki takrat še ni bilo asfaltirano in je bilo seveda zato pešeno. Dodajmo še to, da je takrat bil tak čas, ki našim staršem ni omogočal nakupa velikega števila čevljev in seveda tudi ne takrat se izjemno dragih telovadnih copat, ki so bile redkost, o kateri danes naši otroci seveda ne vedo ničesar. Nogomet smo tako igrali na peščenem in prašnem dvorišču s tistimi čevlji, ki smo jih imeli. Najbrž so to bili za marsikoga od nas tudi edini čevlji. Potem smo po odmoru prikorakali seveda kar v razred in niti enemu od nas se ni posvetilo, da bi stopil do spalnice in si pred njo okrtal in očedil čevlje. Seveda smo ob prihodu profesorja Črnlogarja v razred vstali, kot je bila takrat navada. Tiho smo posedli, ker se pri njegovih urah nismo mogli šaliti. Latinsčina je bila resna stvar in profesor Črnlogar je bil resen človek. Postaven, eleganten in čist, predvsem pa vedno urejen, kot je vedno prihajal v razred, je naše bele, prašne čevlje. Vstal je izza katedra, se sprehodil, odprl okno, ki se danes v stari, a lepo prenovljeni stavbi nekdanjega vipavskega župnišča in današnjega dijaškega doma Škofijske gimnazije v Vipavi odpira krasen pogled na trg, in potem enostavno rekel: "Pet minut imate, da si očistite čevlje in da se tisti, ki imate na nogah telovadne copate, preobujete. V razred se hodi s čistimi čevlji, nikdar s telovadnih copatah, predvsem pa vedno urejeni."

Jasno je, da smo fantje tiho,

predvsem pa takoj izginili iz razreda, se vrnili vanj s čistimi čevlji in molče sedli v klopi. Predno smo se vrnili k prevajanju Cicerona, je sledila lekcija, ki mi še danes zveni v ušesih in od takrat naprej hodim po svetu v čistih čevljih. Pa naj mi še kdo reče, da nismo Primorci imeli velikih duhovnikov, mož, kakršne danes lahko samo iščeš, z leščerbo ali brez!

Danes je seveda drugače. Blagostanje je prineslo s seboj veliko dobrega, na kar se preročeno pozablja, ko se govori o naši družbi, v kateri skorajda ni prostora več za določene vrednote, ki so nam grele dneve še pred nekaj leti. Ena od dobrih stvari je seveda tudi ta, da si danes lahko vsi privoščimo udobne, tople in predvsem pa pred vodo nepropustne čevlje. Starejši se bodo spomnili, kako nas je včasih pozimi zeblo v noge, kako smo premraženi v dežju doma sušili premočene čevlje, kot se bodo tudi spominjali časov, ko so se nosili čevlje za strici, tetami in bratranci. In še hvaležni smo bili, da se je kak stric in kak bratranec na nas spomnil in prinesel ponošene čevlje! O žuljih, ki so nam jih te vrste čevlji, enkrat premajhni, drugič pretesni, naredili, skorajda nima smisla pisati, saj nas še spomin nanje boli.

Danes imamo udobne čevlje, topli so in na izbiro jih je v trgovinah nešteto. Za razliko od bogatašev, ki stare čevlje tudi po trikrat nesejo popraviti k čevljarju, jih mi mečemo stran in tudi to je znak blagostanja, v katerem nam je danes dano živeti. Pomalem smo vsi že pozabili na tiste zime, ki niso bile nič bolj mrzle od sedanjih, a nas je v njih bolj zeblo predvsem zato, ker smo bili slabše obuti in slabše oblečeni

in se nam danes že zato zdi, da so bile zime nekoč bolj mrzle.

In tudi danes skorajda ni med nami človeka, ki bi moral nositi premajhne čevlje, take, ki te tako zažulijo, da je potem doma večer lep že zato, ker jih z velikanskim olajšanjem sezuješ. Velika gospodarica naše družbe moda je dodala še svoje in tako čevlje kupujemo, kot pač naroča gospa moda, če že ne spadamo v tisto kategorijo ljudi, ki zase do drugih nič kaj prijazno in tudi ne resnicoljubno trdi: "Nismo tako bogati, da bi kupovali cenoeno blago!" Nekoliko nerodno je pri takih trditvah predvsem to, da se zamolči, kako tisti, ki nima, ne more kupovati dragega blaga, saj še do cenenega blaga izjemno težko pride.

Seveda hodimo v lepih in udobnih čevljih okrog in včasih, ko se sprehajam in radovedno opazujem okrog sebe, pogrešam take ljudi, kakršen je bil pokojni prof. Otmar Črnlogar. Ni jih najbrž dosti več v učilnicah, vsaj zdi se mi tako, da jih ni. Rad se seveda pošalim in rečem, da sem plačan za to, da sem radoveden, ker sem pač časnikar. Danes najbrž prav zato radovedno opazam, kako malo mladih, a tudi starejših ljudi je danes med nami, ki bi v učilnici imeli za profesorja takega, kakršnega sem imel sam. Tistega, ki me je vrgel iz učilnice, ker si nisem očistil čevljev, preden sem stopil vanjo, da danes zato hodim s čistimi čevlji okrog in skušam biti urejen. Pravzaprav tako, kot bi rekel pokojni profesor: "Čistost, urejenost človeka odraža njegovo spoštovanje do bližnjega in predvsem pa do samega sebe. K urejenosti pa spadajo tudi čisti čevlji."

Preprosto in enostavno. Le v praksi je to potrebno izvesti.

To je, vsaj tako se mi zdi, malce težje.

TRETJE STROKOVNO SREČANJE SLOVENSkih ZDRAVNIKOV IZ SVETA IN DOMOVINE

Od 10. do 12. t.m. bo v zdravilišču Radenci potekalo tretje strokovno srečanje slovenskih zdravnikov iz sveta in domovine. Tudi tokratno izvedbo prireja Svetovni slovenski kongres skupno z Zdravniško zbornico Slovenije in s Slovenskim zdravniškim društvom. Slovesno otvoritveno srečanje bo v četrtek, 10. t.m., ob 9.30 v kongresni dvorani Izvir v omenjenem zdravilišču. Zbrane slovenske zdravnike iz vsega sveta in Slovenije bodo pozdravili predsednik SSK dr. Boris Pleskovič, predsednik Inicijativnega odbora spec. akad. st. Andrej Bručan, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. dr. Boštjan Žekš, državni sekretar na Ministrstvu za zdravje dipl. inž. Dorjan Marušič, predsednik Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Iztok Simoniti, predsednik Zdravniške zbornice asist. mag. Marko Bitenc, podpredsednik glavnega strokovnega odbora pri Slovenskem zdravniškem društvu prof. dr. David B. Vodušek.

Za informacije: Svetovni slovenski kongres, Cankarjeva 1/IV, 1000 Ljubljana, Slovenija, tel./fax 00386 01 425 24 40, e-mail ssk.up@eunet.si.

V ČEDADU O PAVLINU OGLEJSKEM

Od danes, 10. t.m., pa vse do nedelje, 13. oktobra, bo v Čedadu in Premariaccu znanstveni posvet o slovitem patriarhu Pavlinu iz Ogleja. Na posvetu bo spregovorilo več kot trideset znanstvenikov in strokovnjakov, ki bodo prispevali tudi nova spoznanja o Pavlinu in njegovi dobi, predvsem pa bodo orisali tudi t.i. obdobje karolinške Evrope med VIII. in IX. stoletjem. V Premariaccu bo v soboto, 12. t.m., koncert še ne izvedene glasbe v čast Pavlinu Oglejskemu.

S SPREMEMBO USTAVE BI BIL PREDSEDNIK DRŽAVE LAHKO IZVOLJEN DVAKRAT

DO SPREJEMA V EU ŠE VELIKO OBVEZNOSTI

MARJAN DROBEŽ

Evropska komisija (vlada) je objavila letošnja poročila o napredku držav, ki kandidirajo za vstop v EU. Dodan jim je dokument o strategiji, ki jo bodo izvajali pri nadaljevanju in sklenitvi pogajanj. Poročila in spremlja joče listine sta predsednik evropske komisije Romano Prodi in evropski komisar za širitev Günter Verheugen takoj po objavi izročila v vednost in presojlo Evropskemu parlamentu, hkrati pa so z njimi seznanili tudi vlade držav kandidat. Predsedniku slovenske vlade dr. Janezu Drnovšku je poročilo o napredku Slovenije v procesu vključevanja v EU in dokument o širitveni strategiji povezave izročil Erwan Fouere, vodja delegacije evropske komisije v Sloveniji.

Slovenija je v poročilu o napredku ugodno ocenjena, zaradi česar evropska komisija meni, da izpolnjuje politična, gospodarska in nekatera druga merila in pogoje za sprejem v povezavo. Takšno oceno pa bodo morali potrditi tudi voditelji petnajstih držav članic EU, na zasedanju, ki bo 24. in 25. oktobra v Bruslju. Treba se je sporazumeti še o dveh poglavjih odnosov med povezavo in Slovenijo, namreč o kmetijstvu in proračunu EU. Pričakujejo, da bodo pogovori o tem uspešni, tako da bi se pristopna pogajanja držav kandidat z EU lahko končala v mesecu decembru, kar bi potrdil nov vrh

predstavnikov držav članic, ki bo proti koncu omenjenega meseca v Københavnu.

V Sloveniji so poročilo o napredku pri vključevanju v EU sprejeli z velikim zadovoljstvom, vendar ne v ozračju evforije oziroma samozadovoljstva. Do sprejema v povezavo, predvidoma spomladi leta 2004, bo namreč treba izpolniti še veliko pogojev. Evropska komisija bo namreč dotlej, pa tudi po sprejemu Slovenije v EU natančno nadzorovala usposobljenost in pripravljenost za izvajanje pravnega reda povezave. Napovedujejo, da bo evropska komisija dokončno sodbo o pripravljenosti in usposobljenosti držav kandidat dala šele neposredno pred njihovim dejanskim vstopom v EU, spomladi leta 2004.

Pomembne obveznosti, ki so povezane z vključevanjem v evropsko povezavo, pa ima neposredno tudi Slovenija. Vlada in parlament bosta morala kmalu odločiti, kdaj bosta referendum o vključitvi v EU in morda tudi v zvezo NATO. Sodeč po izidih javnomnenjskih raziskav in anket, bi večina državljanov glasovala za članstvo v obeh povezavah. Ob tem pa je vendarle treba opozoriti, da del Slovencev svoj položaj v Evropski uniji razume na podoben način, kot so ga nerazvita območja v nekdanji Jugoslaviji. Obnašajo se namreč tako, da ne bi ničesar spreminjali, da bi postali bolj učinkoviti; hkrati pa so prepri-

čani, da so to njihovo skromno uspešnost dolžni plačevati drugi, tisti v najbolj razvitih državah EU.

Po referendumu oz. dveh referendumih bo moral Državni zbor opraviti ratifikacijo (potrditev) pogodbe o vključitvi Slovenije v EU. Do vstopa v povezavo spomladi leta 2004 pa bo potrebno tudi spremeniti ustavo, da bo ta najvišji akt Slovenije prilagojen pravnemu redu EU. Gre predvsem za spremembo štirih členov ustave, ki bi omogočili, da lahko Slovenija pristopi k mednarodnim organizacijam ter nanje prenese izvrševanje dela suverenih pravic, da se v slovenski pravni red vključijo zakoni in drugi predpisi omenjenih organizacij, da se omogoči izročanje slovenskih državljanov mednarodnemu sodišču in da se tujcem dovoli pridobivanje lastninske pravice na nepremičninah. Med nedavno predstavljeno mnenj o spremembah ustave, ki bi zadevale omejitve mandata predsednika države, je prišlo do zanimivega soočanja predlogov SDS in stranke Nove Slovenije, krščanske, ljudske stranke. Ti opozicijski stranki menita, da bi moral mandat državnega poglavarja trajati največ dva mandata in ne največ dva zaporedna mandata, kot velja zdaj.

UGIBANJA O MOŽNEM SODELOVANJU SDS V VLADI
Premier dr. Janez Drnovšek se je po daljšem obotavljanju vendarle odločil, da bo kandi-

diral na volitvah za predsednika države. Predsednik SDS je izrekel dvom v koristnost te kandidature oz. prekinitve mandata sedanjega predsednika vlade, dr. Janeza Drnovška, "zaradi dejstva, da bodo naslednji meseci ključni, do bo šlo za določanje dolgoročnega strateškega položaja Slovenije v EU. Nestabilnost oziroma menjava vlade med ključnimi pogajanjmi med 25. oktobrom in 15. decembrom letos slovenske pogajalske pozicije v tem času zagotovo ne bo okrepila". Vodja največje opozicijske stranke tudi ne verjame v sposobnosti finančnega ministra Toneta Ropa, ki naj bi v primeru, da bo dr. Janez Drnovšek izvoljen za novega predsednika države, postal novi premier. Predsednik Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič pa napoveduje, da bi lahko prišlo do sporazuma med Tonetom Ropom in Janezom Janšo o sodelovanju največje opozicijske stranke v prenovljeni vladi. Zelo kritičen je poslanec SNS Sašo Peče. V časniku *Delo* je zapisal, "da je minister Rop popolnoma nesposoben, zato njegova dejanja predstavljajo nepopravljivo škodo za Slovenijo. To se kaže tudi v vedno večji javnofinančni krizi, ki zajema našo državo. Treba pa je poudariti pravilno predvidevanje Zmaga Jelinčiča o nevarni povezavi vladanja med LDS in Socialdemokratsko stranko Slovenije".

NOVA GORICA / SPREMEMBE IN PREMIKI NA POLITIČNEM PRIZORIŠČU

DARINKA KOZINC IZSTOPILA IZ SDS

Po izstopu nekdanjega poslanca Iva Hvalice iz Socialdemokratske stranke, v kateri je bil podpredsednik in ki je v slovenski javnosti vzbudil velik odmev, je to stranko zapustila tudi Darinka Kozinc. Gre za direktorico Srednje lesarske šole v Novi Gorici in svetnico SDS v mestnem svetu mestne občine Nova Gorica. Bila je tudi vodja svetniške skupine svoje stranke v mestnem svetu in predsednica Izvršilnega odbora mestnega odbora SDS v Novi Gorici.

V sporočilu za javnost je zapisala, "da po enajstih letih članstva zapuščam stranko tudi zato, ker je dialog v SDS postal vse manj demokratičen, razvoj in različnost mnenj pa sta postala nezaželena. Tudi ni dobrega vzdušja v mestnem odboru SDS in v svetniški skupini stranke. V celotnem delovanju SDS se vse manj zaznava socialna vsebina njenega programa. Vedno pa me je motil tudi odnos naše stranke

do naše polpretekle zgodovine. SDS se je po mojem mnenju oddaljila od načel stranke, v katero sem vstopila na izrecno povabilo svojega sošolca in kolega na fakulteti Zorka Pelikana, takratnega predsednika odbora na Gorškem". Darinka Kozinc pa se ni odrekla političnemu in javnemu delovanju. Dala je pobudo za ustanovitev Neodvisne ženske liste, novega političnega gibanja, ki si bo prizadevalo za večjo udeležbo žensk v mestnem svetu v Novi Gorici in nasploh v javnem in političnem življenju. Če bo Neodvisna ženska lista dobila dovolj podpore, bo Darinka Kozinc na njej kandidirala za novo županjo mestne občine Nova Gorica.

Ivo Hvalica pa je v pogovoru za naš časnik povedal, da bo tudi na naslednjih lokalnih volitvah kandidiral kot nestrankarska politična osebnost, za svetnika Mestne občine Nova Gorica.

M.

PO SPREJEMU SLOVENIJE V EU

NOVA GORICA IN GORICA, MESTI DVOJČKA

O razmerjih oz. povezavah med obmejnima mestoma Nova Gorica in Gorica je bilo že veliko razprav, bodisi na politični kot tudi na drugih ravneh. Nekdanji predsednik občine Nova Gorica Sergij Pelhan je govoril o enem oz. skupnem mestu, ki naj bi ga povezovale zlasti skupne infrastrukture in skupni razvojni programi. Toda njegova zamisel se ni uresničila in je postopno zamrla.

Sedanji župan mestne občine Nova Gorica Črtomir Špacapan pa je v pozdravnem govoru udeležencem mednarodne konference z naslovom *Realnost in izzivi širitve Evropske unije*, ki je bila pred kratkim v Novi Gorici in Gorici, razvil nov pogled o značaju in perspektivah obeh mest ob slovensko-

italijanski meji. Menil je, "da bosta Nova Gorica in Gorica zaradi svojega specifičnega položaja postali mesti dvojčka. Že zdaj izvajata skupne programe v predvidevanju, da bosta deležni podpore slovenske in italijanske vlade ter Evropske unije. Vsebinsko sodelovanje med Novo Gorico in Gorico je predvsem gospodarstvo, kar je utišalo vse tiste, ki so ga poskušali politično obarvati in s tem dokazati, da čezmejno sodelovanje ni mogoče". Po mnenju novogoriškega župana, se "sedaj ne pogovarjamo več o delitvi na dve mesti, Novo Gorico in Gorico, temveč o skupni prihodnosti v skupni Evropi. To pa pomeni veliko za ljudi".

M.

V GORIŠKI KNJIŽNICI FRANCETA BEVKA

SLOVESNOST OB 40-LETNICI SMRTI IVANA RUDOLFA

Goriška knjižnica Franceta Bevka v Novi Gorici v okviru svojega programa predstavljanja pomembnih osebnosti in dogodkov iz primorske zgodovine prireja danes spominsko slovesnost ob 40-letnici smrti prof. Ivana Rudolfa (na sliki), narodnega buditelja, Maistrovega borca, enega od voditeljev narodnoobrambne in protifašistične organizacije TIGR, organizatorja prekomorskih borcev v Afriki, pa politika in častnika.

Njegov lik pokončnega in zavednega Slovenca in vztrajnega borca proti fašizmu in vsem diktaturam bo obravnavala dr. Mira Cencič, preučevalka narodnoobrambne in protifašistične organizacije TIGR. Posebej bo razčlenila tisti del Rudolfovega delovanja, ki je v težkih ilegalnih raz-

merah potekal v Gorici. Omenjamo, da je prof. Ivan Rudolf deloval v Gorici od 1924. do 1928. leta, tam pa je bil tudi

soustanovitelj odbora organizacije TIGR. Na nocojšnji spominski slovesnosti bodo prikazali tudi dokumentarni film o jugoslovanski kraljevi gardi v Palestini, ko se je ta pripravljala na odhod na bojišče proti skupnemu

sovražniku. Film je nastal po naročilu prof. Rudolfa, zdaj pa ga skupaj z drugo zapuščino hrani njegov sin Saša Rudolf.

Goriška knjižnica Franceta Bevka v Novi Gorici vabi vse, ki jih zanima in navdihuje osebnost prof. Ivana Rudolfa, da se udeležijo današnje spominske svečanosti. Začetek ob 18. uri.

M.

NA FAKULTETAH IN VISOKOŠOLSKIH ZAVODIH

NAD 750 TISOČ ŠTUDENTOV

V novem študijskem oz. akademskem letu 2002/2003, ki se je začelo 1. oktobra, se je na univerzah v Ljubljani in Mariboru ter na drugih visokošolskih zavodih v Sloveniji spet povečalo število študentov. Letos bo omenjene visoke šole obiskovalo več kot 75.000 rednih študentov, medtem ko je lani bilo vpisanih 72.780. Takšni podatki so veljali do 25. septembra, ko se je iztekel drugi rok za vpis na obe slovenski univerzi in samostojne visokošolske zavode, ki delujejo v Ljubljani, Mariboru, Kranju, na Gorškem, v Slovenski Istri in v nekaterih drugih središčih države. Sicer pa ima-

jo na posameznih fakultetah in drugih visokih šolah še nekaj prostih mest, na katerih bodo kandidate vpisovali do 10. oktobra. Na ljubljanski univerzi naj bi tako bilo še 2.379 prostih mest, univerzi v Mariboru 2.228, v drugih visokih šolah pa je na voljo še okrog 590 prostih mest.

V obravnavanih podatkih pa niso upoštevali privatnih študentov, ki jih je v Sloveniji več tisoč. Nekateri fakultete in druge visoke šole tak študij pospešujejo, ker so pristojbine za zasebni študij visoke, ter naj bi z njimi financirali znaten del svojih stroškov.

M.

DNEVI NIZOZEMSKÉ KULTURE

V okviru Bilateralnega fokusa 2002, projekta veleposlaništva Kraljevine Nizozemske, so na Gorško poleg gospodarskih predstavnikov prišli tudi nizozemski umetniki. Dnevi Nizozemske kulture na Gorškem so se začeli s filmsko ponudbo Kino Centra 7, 8. in 9. oktobra. Dogajanje se nato seli na glasbeno področje z dvema koncertoma, ki bosta Nizozemsko povežala z Gorico in Novo Gorico. V petek, 11. t.m., bo ob 18. uri v dvorani Pokrajinskega muzeja na Gorškem gradu v organizaciji novogoriškega Kulturnega doma, SCGV Komel in Društva

slovenskih skladateljev koncert Nizozemskega dua priznanih in uveljavljenih glasbenikov Helen Hulst (violina) in Gerard Bouwhuis (klavir). V sklopu glasbenega abonmaja Kulturnega doma Nova Gorica bo v ponedeljek, 14. t.m., ob 20.15 v veliki dvorani omenjenega doma slavnostna otvoritev koncertne sezone z velikim dogodkom (za abonma in izven): nastopili bodo Orkester Mariborske filharmonije, pianist Sijavus Gadžijev in tiorista Rik Knarren, dirigent Conrad Van Alphen. Izvajali bodo skladbe Respighija, Joliveta in Šosakoviča. Cena izven abonmaja: 2500 SIT, dijaki in študentje 1900 SIT.

OB STOTI OBLETNICI VIPAVSKE ŽELEZNICE

V torek, 1. oktobra, je minilo 100 let od otvoritve t.i. vipavske železnice. Potekala je po okrog 25 kilometrov dolgi trasi od centralne železniške postaje v Gorici ter čez Vrtojbo, Volčjo Drago in Prvačino do Ajdovščine. Zdaj pa se ta proga začne na železniški postaji v Novi Gorici, pelje do Prvačine in od tam do cilja v Ajdovščini. Progo imenujejo vipavska zato, ker so jo prvotno nameravali podaljšati do Vipave, a se to ni nikoli zgodilo.

Ob jubileju železniške proge je inž. Karol Rustja izdal knjigo z naslovom *100 let vipavske železnice*, ki jo je v Ajdovščini tudi predstavil. To se je zgodilo 4. t.m., ko so v Pilonovi galeriji tudi odprli razstavo dokumentov, skic in načrtov ter fotografij o omenjeni prometnici. M.

SIMPOZIJ O DELU PATRA ŠKRABCA

Po zaslugi treh simpozijev o delu frančiškanskega patra Stanislava Škrabca, največjega slovenskega jezikoslovca v 19. stol., ki jih je pripravil frančiškanski samostan na Kostanjevici, so bili vsi njegovi spisi o našem jeziku objavljeni v štirih zajetnih knjigah. To je edini primer kakega slovenskega jezikoslovca, ki ima objavljena vsa svoja dela. Izšla pa je še ena knjiga, ki jo je napisal prof. Janko Moder, vsebuje pa stvarno in imensko kazalo del p. Škrabca, ki je na Kostanjevici živel in ustvarjal 42 let. V četrtek in petek, 10. in 11. t.m., pa bo v obrtnem domu v Novi Gorici četrti simpozij o njem. Razpravljali bodo o temi *Države, pokrajine, narodi, ljudstva in njihove kulture ter znanosti v Škrabčevih delih*. Tudi ta simpozij bo vodil akademik prof. dr. Jože Toporišič, ki ima največ zaslug za ovrednotenje p. Škrabca tudi danes. M.

13

ČETRTEK,
10. OKTOBR
2002

ČEDAJSKA BANKA

NOVA PODRUŽNICA
V KRAJU AZZANO X

Čedajski bančni zavod je v kraju Azzano X v pordenonski pokrajini odprl svojo 6. podružnico v pordenonski pokrajini in 43. v deželi. S tem korakom je banka še dodatno utrdila svojo prisotnost v zahodnem predelu naše dežele, kjer udeležanje strateško izbiro upravnega sveta, da postopno razširi svoje delovanje na tem področju.

Na srečanju s predstavniki krajevnega gospodarstva je glavni ravnatelj banke, dr. Nereo Terreran, prikazal upravne podatke, ki izkazujejo dober po-

rastek poslovanja banke v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Neposredna nabirka se je povečala za 6% v primerjavi z istim obdobjem prejšnjega leta in znaša sedaj 737 milijonov evrov. Skupna nabirka je narasla za 2,13% in znaša 1.734 milijonov evrov, medtem ko so naložbe dosegle vrednost 698 milijonov evrov, z 20,14% porastkom. Poslovni uspeh prvih šestih mesecev, po zaračunanju davčnih bremen, znaša 3,5 milijonov evrov, kar pomeni 24% več kot lansko leto.

VELIKO NAČRTOV ZA VSE BOLJ POPULAREN IN DONOSEN ŠPORT

NOVA INVESTICIJA, SVET GOLFA

MARA PETAROS

V zadnjih letih se v športnem svetu pa tudi na gospodarskem obzorju vedno bolj uveljavlja golf. Okoli tega športa se je v zadnjih letih razvilo zelo veliko dejavnosti, ki zelo spodbudno vplivajo na gospodarstvo. Po posebni analizi, ki jo je v prejšnjih dneh objavilo ameriško združenje igralcev golfa, National Golf Foundation, so Američani samo v letu 2003 porabili za nakup opreme in za vstopnine na igrišča porabili približno 23 milijard dolarjev, za hotele, potovanja in treninge pa so porabili dodatnih 26 milijard dolarjev. Okoli tega športa se je razvila prava turistična veja, ki ljubiteljem organizira počitnice po meri športnika, ki igra golf. Ker je to ena izmed ekonomskih dejavnosti, ki v lanskem letu ni bistveno občutila krize, so se nekateri ameriški ekonomisti odločili, da bodo ustanovili poseben investicijski sklad, ki investira samo v podjetja, ki se posredno ali neposredno ukvarjajo z

golfom, oz., ki neposredno kupuje in upravlja igrišča za golf. Skupno so investirali v približno 250 zasebnih klubov, ki se nahajajo na raznih koncih sveta od Združenih držav Amerike, preko Velike Britanije do Avstralije in na Japonsko.

Podobna zamisel se je nekaterim gospodarstvenikom porodila tudi v Italiji. Ta šport sicer v Italiji ni tako razširjen, saj se z njim bavi le 65 tisoč športnikov, na celotnem polotoku

pa je le 284 igrišč, zato predvidevajo, da bo zanimanje še naraslo. Poleg tega pa nekateri gospodarstveniki menijo, da bi lahko Italija postala zelo zanimiv cilj za vse tiste tuje igralce, ki bi radi tu preživeli del svojih športnih počitnic. Tako je družba Benetton ustanovila novo družbo Asolo Golf Club S.r.l., ki ima v bližnjem Venetu posebno naselje, namenjeno športnikom, ki bi radi uživali v tem športu. Svoje usluge ponujajo

po eni strani domačim ljubiteljem golfa, po drugi strani pa krajevnim podjetjem, ki izkoristijo svoje članstvo v marketinške namene ali za dodatno nagrajevanje svojih, posebno zaslužnih, uslužbencev. Poleg tega pa ponujajo usluge naselja tudi številnim tujim gostom, ki lahko kupijo tedenski paket pri raznih turističnih agencijah. Po prvih petih letih delovanja postaja podjetje iz leta v leto bolj donosno in se uveljavlja po celotnem svetu.

To seveda ni edina zamisel v Italiji. Podobna naselja nastajajo tudi drugod po Italiji, še posebno na Sardiniji in na Siciliji, kjer želijo svojim gostom ponuditi poleg morja, sonca in kulture tudi šport, ki postaja vedno bolj popularen v svetu. Načrtov je veliko, možnosti za nove naložbe s primerno visokimi dobički tudi in italijanski podjetniki menijo, da je lahko svet golfa prava alternativa za naložbe na svetovnih borzah, ki so v zadnjih mesecih zelo nihajoče.

14

DEŽELNI ODBOR NA SEJI 26. SEPTEMBRA

PORAZDELJENA SREDSTVA IZ
PRORAČUNSKE POSTAVKE

Deželni odbor je na svoji seji dne 26. septembra končno porazdelil sredstva iz proračunske postavke, namenjene realizaciji in vzdrževanju melioracijskih posegov na kmetijskih območjih. Kot je bilo predvideti, je odbor dodelil levji delež sredstev obstoječim melioracijskim konzorcijem v Furlaniji, ki so skupno prejeli 11.422.000,00 evrov.

Tržaški pokrajini, ki je na Tržaškem pooblaščenca, namesto konzorcijev, za uresničitev melioracijskih del v kmetijstvu, pa je bilo dodeljenih le 250 tisoč evrov za realizacijo namakalnega sistema v K.O. Kontovel. Prejeli smo točno to, kar se je predsednik Tondo 10. julija letos s svoje strani obvezal na koncu svojega obiska pri nekaterih tržaških stvarnostim.

Vsota vsekakor ni zanemarljiva in jo gre čimprej najbolje izkoristiti. Sicer pa si je Kmečka zveza močno prizadevala pri deželni vladi in deželnem svetu, da bi za melioracijske po-

sege na Tržaškem bilo dodeljenih veliko več sredstev. To potrebo utemeljuje z gospodarskimi in ambientalnimi razlogi ter dejstvom, da tržaški pokrajini Dežela ni nikoli namenila nobenih sredstev, medtem ko so ostale pokrajine v zadnjem desetletju od Dežele Furlanije-Juljske krajine že prejemale skupno več kot 139 milijonov evrov.

Na koncu so, kljub našim prizadevanjem, prevladale drugačne logike, ki niso samo volilnega značaja, ki so tokrat nagradile furlanski kmetijski lobi. Tržaški pokrajini ne preostaja drugega kot upati, da se uresniči kompromis, ki ga je predlagala deželna vladna večina in sam odbornik za kmetijstvo Danilo Narduzzi, in sicer, da se v deželni proračun za leto 2003 in 2004 vpiše postavka po milijon evrov za vsako obdobje v korist melioracijske preureditve Tržaškega brega in drugih območij.

EB

TEČAJ ZA OPERATERJE
UMETNEGA
OSEMENJEVANJA

Deželno združenje rejcev obvešča, da bo v obdobju november 2002 - marec 2003 organiziralo nov tečaj za usposabljanje praktičnih operaterjev umetnega osemenjevanja. Tečaj se bo odvijal pretežno na sedežu Ce.F.A.P. (Center za kmetijsko strokovno izobraževanje) v Rivoltu pri Codroipu (Videm). Prošnje za vpis na tečaj morajo zainteresirani rejci predstaviti (tudi telefonsko) na sedežu Deželnega združenja rejcev v Codroipu, ulica XXIX Ottobre, 9/b tel 0432 824211 - fax 0432 824299.

SVETOVNI DAN POŠTE

Svetovna poštna skupnost je praznovala v sredo, 9. t.m., 128. obletnico ustanovitve Svetovne poštne zveze (SPZ), mednarodne organizacije pri Združenih narodih. Kot piše Slovenska tiskovna agencija, je dan posvečen vsem poštnim organizacijam, ki prenašajo sporočila svojih uporabnikov neodvisno od geografskih in državnih meja po svetu. SPZ vključuje 189 držav članic oz. več kot 70.000 pošt po vsem svetu, med njimi pa je od leta 1992 tudi Slovenija.

SPZ je 9. oktobra 1874 v švicarskem Bernu ustanovilo 23 držav, bi tako poenotili sistem pošt. Pošte so bile v tistem času popolnoma samostojne, v veljavi pa je bilo kar 1200 različnih pošt, ki so ovirale razvoj poštne storitve in predvsem trgovine. Po podpisu Bernskega sporazuma se je poštna dejavnost začela naglo razvijati, z njo pa tudi svetovna trgovina.

Danes so pošte po svetu zelo različno razvite. Ena od nalog SPZ, katere članice zaposlujejo več kot šest milijonov ljudi, je pomoč manj razvitim poštnim organizacijam. SPZ je zato oblikovala poseben forum, ki svetovnim poštnim organizacijam ponuja dostop do informacij in tehnologije za usklajevanje predpisov, po drugi strani pa jim je odprla vrata mednarodnih finančnih ustanov, ki s finančnimi sredstvi pospešujejo poštne razvoj.

OBVESTILO

KMEČKA ZVEZA Gorica obvešča svoje člane, da so njeni uradi na Korzu Verdi, 51/norjanje odprti ob ponedeljkih in sredo od 8.00 do 13.00 ure (tel./fax 0481 82570).

ITALIJANSKA AVTOMOBILSKA HIŠA

FIAT IN Z NJIM
OGROMNO LJUDI
V TEŽAVAH

Nobena novost ni, da je turinska tovarna avtomobilov že dolga leta v hudih težavah in že pred leti se je govorilo to, kar bo sedaj le v najboljšem primeru postalo stvarnost, namreč to, kar je jasno in glasno zapisala slovaška agencija Moody's, da bi morali tovarno Fiat prodati znanemu avtomobilskemu koncernu General Motors (GM).

Fiat je zašel v težave že pred leti, ko je na tržišče ponudil preživete avtomobilске modele, take, ki niso več odgovarjali tržišču in zahtevam kupcev. Agnellijeva tovarna avtomobilov, ki je zadnja velika tovarna in zato tudi edina velika industrija v Italiji, saj danes Italija nima nobene mednarodne težave več ne na področju industrije in ne elektronike, da o računalnikih niti ne govorimo, je zašla v hude težave predvsem zaradi zasedenosti avtomobilskega trga in preprosto zato, ker ne izdeluje dovolj dobrih avtomobilov, takih, ki bi jih ljudje kupovali.

Če so pred leti ljudje še bili pripravljeni odšteti denar v Italiji za nakup Fiatovega avtomobila Uno in kasneje avta Punto, pa se je hudo zataknilo že lansko leto, ko so predstavili model Stilo, ki bi moral resno konkurirati v srednjem razredu, v razredu, v katerem kraljuje Volkswagen Golf, da se razumemo.

Pred časom je direktor informacijskega oddelka Berlusconijeve televizijske mreže Canale 5 Enrico Mentana, ki ima redno rubriko v tedniku *Il Mondo*, zapisal, da je problem Fiata strnjen v vprašanju, ki se glasi: "Koliko vaših prijateljev

je kupilo Fiatov avto Stilo?" Tudi sami si boste priznali, da jih poznate zelo malo in najbrž tudi vas ni med njimi.

Opazovalci pripisujejo današnji Fiatovi krizi velikanske razsežnosti, za krizo pa krivijo predvsem razvojni oddelek v Fiatu, ki se ni

znel prilagoditi tržišču, saj so, recimo, danes sloviti napajalni sistem "common rail" za dizelske motorje razvili prav pri Fiatu, a so kasneje licenco prodali Bosch, kar se je izkazalo za usodno in predvsem pa izjemno veliko pomoto. Danes ima sistem napajanja "common rail" prav vsak dizelski motor, a zasluzki gredo v Nemčijo in ne v Turin.

V torek, 8. t.m., je vrednost Fiatovih delnic padla za dobrih sedem odstotkov in tako dosegla nizko vrednost iz leta 1985, kar je za vso Italijo prava katastrofa, saj v Fiatu napovedujejo krizno obdobje in seveda odslovitve velikega števila delavcev, od Berlusconijeve vlade pa zahtevajo pomoč, ki bi bila tudi v tem, da bi lahko upokojili veliko število zaposlenih, katerim manjka do upokojitve še sedem let. To bi seveda bilo za vso Italijo izjemno hudo breme in tudi Berlusconijeva vlada ne ve, kaj naj stori.

V zameno pa vedo, kaj morajo početi, sindikati, ki napovedujejo niz stavk, med njimi tudi take, ki bodo ohromile vso državo.

Krizi Fiata zaenkrat še ni videti izhoda, predvsem zaradi več kot 25 odstotnega padca prodaje Fiatovih avtomobilov v primerjavi z lanskim letom.

ZUT

NA GORIŠKEM SEJMIŠČU

REKORDNA RURALIA

Letošnjo izvedbo enogastromske pobude Ruralia, ki je potekala od 4. do 7. t.m., je obiskalo več kot 25.000 ljudi, česar se prireditelji z goriškega sejmišča zelo veselijo. Tako je bil premagan vsak dosedanj rekord, hkrati pa so organizatorji dobili več poguma za nadaljnje pobude v prihodnosti. Znano je namreč, da skušajo prenoviti v naslednjem letu samo sejmišče in na novo vložiti energije v ta sektor, ki na Goriškem doživlja krizo, iz katere se želi po vsej sili izkoptati.

Goste je brez dvoma privabilo dejstvo, da je bil vhod prost, pa tudi muhavo vreme je pripomoglo k temu, da so se obiskovalci iz vse dežele gnetli v paviljone, kjer so na stojnicah zastopniki ustanov in specializiranih obratov iz naše dežele in zlasti Emilie Romagne ponujali tako rado vedne kot sladokuscem in predstavnikom gostinskega sektorja vse mogoče specialitete. Letošnjo Ruralio je na poseben način zaznamovalo enogastromsko pobratenje med briškimi belimi vini in lambruscom; obiskovalci so lahko tudi poskusili znano mortadelo in druge tipične poslastice iz Emilie.

Zvrstilo se je tudi nekaj zelo zanimivih in privlačnih vzporrednih pobud. Omenimo vse državno razstavo in posvet o avtohtonih vinskih sortah Vinum Loc; med drugimi strokovnjaki je nastopil tudi znani Veronelli. Omenimo še festival neapeljske pize; za pet evrov je vsakdo lahko pojedel odlično neapeljsko pizzo, takšno, kakršno je pri nas skoraj nemogoče najti; v ceni je bilo vključeno

ne še pivo oz. druga pijača. Neapeljčani so ponujali tudi druge tipične jedi, še zlasti posebno slastne testenine. Zanimivi so bili posveti in delavnice o promociji in prodaji v vinarstvu, o upravljanju gostinskih in drugih javnih obratov, o strategijah s klienti, pa še o peki kruha; delo pekov kot tudi dejavnosti drugih razstavljalcev si je zadnji dan Ruralie ogledalo več kot 250 goriških študentov od osnovnih do višjih šol, ki so tudi poskusili odlične sladolede. Dis-

so še pivo oz. druga pijača. Neapeljčani so ponujali tudi druge tipične jedi, še zlasti posebno slastne testenine. Zanimivi so bili posveti in delavnice o promociji in prodaji v vinarstvu, o upravljanju gostinskih in drugih javnih obratov, o strategijah s klienti, pa še o peki kruha; delo pekov kot tudi dejavnosti drugih razstavljalcev si je zadnji dan Ruralie ogledalo več kot 250 goriških študentov od osnovnih do višjih šol, ki so tudi poskusili odlične sladolede. Dis-

daktna ravnanja in krajevna zdravstvena enota so zanje poskrbeli tudi krajsi tečaj, ki je med drugim obravnaval problem zdravih prehrabnih navad.

V nedeljo zjutraj je potekal že 20. mednarodni posvet o čebelarstvu, na katerem so o bolj ali manj specifičnih vidikih sektorja spregovorili strokovnjaki iz dežele Furlanije-Juljske krajine, Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Francije in Madžarske; konzorcij čebelarjev iz goriške pokrajine je imel tudi svojo stojnico, pri kateri so obiskovalci lahko poskušali razne sorte medu.

V paviljonu D je promovirala svoje zlasti kulturne pobude tudi goriška občinska uprava. Predstavljala je komaj začeto sezono prenovljenega gledališča Verdi, pa tudi nove pobude projekta Antica Contea. Z manjšo razstavo likovnih del je hotela tudi ovrednotiti nekaj goriških slikarjev; tudi ti lahko s svojo umetniško govorico nekaj povejo o tipičnosti našega mesta.

DD

JADRANJE / V PRIČAKOVANJU 34. BARKOVLIJANKE

MRZLIČNE PRIPRAVE NA VELIKO REGATO

V Tržaškem zalivu je že precej čutili naravnost mrzlično vzdušje, ki preveča zadnje priprave na veliko regato za 34. Jesenski pokal - Barkovljanke, ki jo prireja Jadrano društvo iz Barkovlj in Grljana. Tržaško nabrežje se polni z jadrnicami vseh velikosti od blizu in daleč, število vpisanih pa se veča iz dneva v dan. Stekla so tudi nekatera manjša tekmovanja. Tako je v soboto, 5., in v nedeljo, 6. t.m., potekalo tekmovanje mladih jadrancev v razredu optimist pod imenom Young Barcolana. Morje pred tržaškim nabrežjem se je napolnilo z množico malih jader (udeležencev je bilo okoli 500). V kategoriji kadetov beležimo velik uspeh mladih jadrancev seslanske Čupe: Jaš Farnetti je osvojil prvo, Simon Sivitz Košuta pa tretje mesto. Sicer je bil absolutni zmagovalac male Barkovljanke hrvaški tekmovalac Zahitila, za katerim se je uvrstil rojak Matika, medtem ko je tretje mesto osvojil Poljak Przybytek.

Poleg sobotne in nedeljske male Barkovljanke je treba beležiti še regato za trofejo Super Open Ersa, ki je potekala v ponedeljek, 7., in v torek, 8. oktobra, in na kateri so se pomerile jezerske jadrnice in morske jahte. Dalje v teh dneh poteka tudi italijansko prvenstvo match race v ženski in moški kategoriji (pod 25 leti) za pokal Fincantieri, v soboto, 12. oktobra, pa bo pred tržaškim nabrežjem potekala nočna regata za veliko nagrado Barcolana Port of Trieste, tekmovalci pa bodo tudi preizkusili progno, na kateri se bodo

pomerili 13. oktobra na veliko regato za Jesenski pokal.

Poleg teh športnih dogodkov pa so na sporedu tudi drugi. Tako bo na tržaškem nabrežju do nedelje potekal IV. sejem navtične in navtične opreme z imenom Barcolana Sailing Show. Poskrbljeno je tudi za glasbeno razvedrilo in sprostitve v okviru t.i. Barcolana Festivala, ki poteka na Velikem trgu.

V nedeljo, 13. t.m., pa bo napočil veliki dan, dan osrednje regate za 34. Jesenski pokal. Dogodek bo po napovedih od 9.45 do 11.55 neposredno prenašala tudi tretja televizija mreža italijanske radiotelevizije RAI, in sicer v okviru delnega programa.

OBVESTILO

GORIŠKO ŠPORTNO združuje išče tajnika/tajnico, štiri ure dnevno, od ponedeljka do petka. Informacije: tel. 349 4431994 ali 0481 522907.

NOGOMET / CHAMPIONS LEAGUE

ŠPANSKA SUVERENOST IN ITALIJANSKI PREPOROD

Champions league, najelitnejši evropski nogometni turnir, je po samih treh krogih prvega dela tekmovanja že delno vzpostavil nove razmere moči v svetu nogometa. Ob izredni učinkovitosti španskih moštev je treba nujno poudariti delni povratek italijanskega nogometa v sam evropski vrh in nenadno krizo nemških panzerjev.

Privrženci rdeč-črnih "hudičev" in belo-črnih "zeber" se po nekaj letih evropskega nogometnega ramadana lahko ponovno veselijo. Kluba iz Milana in Turina sta dosedanje tekme odigrala zelo odločno, prepričljivo in privlačno, kot že dolgo ne. Očitno je prihod branilca Alessandra Nesta za Ancelotijeve varovance učinkoval zelo blagodejno. Milanova obramba je upoštevala *Champions league* in prvenstvo v sedmih tednih dobila le 2 gola. Veliko zaslug za Milanovo prepoved je treba pripisati tudi samemu trenerju, ki si je zamislil zelo napadalno ekipo, v kateri istočasno igrata dve tipični "številki 10", Pirlo (malo pred obrambo) in Rui Costa (za napadalcem), ter dva napadalca, Inzaghi in Rivaldo. Ključ dobrih Juventusovih predstav gre iskati v uigranosti ekipe (ki se od lanske ni bistveno spremenila) ter v prepovedu njenega najreprezentativnejšega nogometaša, Alessandra Del Piera. Veterani Thuram, Ferrara, Davids in Nedved zagotavljajo dovoljšnjo mero izkušenosti, "novinca" Camoranesi in Di Vaio pa sta turinsko ekipo učinkovito prevetrila. Roma in Inter na evropskem prizorišču nista prikazala kakovostne igre. Roma je drago plačala začetno krizo in Tottijevu odsotnost na prvih dveh tekmah. Inter pa je moštvo, ki ga sestavlja kopica izvrstnih talentov (Vieri, Recoba, Crespo in Cannavaro) brez enotne skupinske igre. Pri tem je treba omeniti nenavadno potovanje Interjevega trenerja: Cuper je Cannavara, najučinkovitejšega "stopperja" italijanske lige, premestil na desni bok.

Španski klubi so potrdili svojo vodilno vlogo na nogometnem evropskem prizorišču. Valencia in Barcelona sta doslej zmagali vse tri tekme. Barceloni je sicer zreb namenil manj kakovostne nasprotnike (Galatasaray, Bruges, Lokomotiv Moskva), Valencia pa je na svoji poti poleg švicarske Basileje in moskovskega Spartaka srečala tudi nogometnega velikan Liverpool in ga suvereno premagala. Real Madrid je po prepričljivih predstavah proti Romi in Genku nekoliko popustil na gostovanju v Atenah in komaj ujel neodločen izid. Kljub temu pa se bo kraljevi klub brez večjih težav uvrstil v naslednji krog tekmovanja. V najelitnejšem evropskem tekmovanju predstavlja lberski polotok še Deportivo La Coruna, ki v svoji skupini sicer zaseda drugo mesto, a vseeno varno pluje proti napredovanju.

Prva tri kola predtekmovalnega dela *Champions league* so nakazala izrazito krizo nemškega nogometa. Zelo možno je, da se bo v drugi del pokala prvakov uvrstila samo ena nemška ekipa, Borussia Dortmund. Lanski finalist, Bayer Leverkusen se bo moral za napredovanje pošteno namučiti, münchenski Bayer pa je tik pred izpadom: v prvih treh tekmah je zbral eno samo točko. Ali morda Nemci plačujejo davek na pomanjkanje mladih perspektivnih nogometašev? Verjetno da. Na obzorju ni namreč nobenega mlajšega panzerja, ki bi lahko prevzel vajeti nemškega nogometa po sicer uspešni, a danes že stari generaciji, katere zastavonoša je vratar Oliver Kahn.

AC

KOTALKANJE / SVETOVNO PRVENSTVO

TANJA ROMANO SVETOVNA PRVAKINJA V KOMBINACIJI

Poletova kotalkarica Tanja Romano je poskrbela za novo lovoriko zamejskega kotalkanja in športnega življenja nasploh. V Wuppertalu, kjer poteka svetovno prvenstvo v kotalkanju za članice, je 4. t.m. osvojila zlato kolajno in naslov svetovne prvakinje v kombinaciji.

To je bil prvi Tanjin nastop v kategoriji članic (doslej je tekmovala le v mladinskih kategorijah) in se je za Poletovo šampionko iztekel zelo dobro, čeprav bi brez ponesrečenega nastopa v kratkem programu lahko dosegla tudi kaj več. Tanja je namreč svoje prvo svetovno prvenstvo med članicami začela zelo dobro, saj je na prvem nastopu v sredo, 2. t.m., dosegla šesto mesto v obveznih likih, kar je dobro obetalo za naprej. Žal je naslednji dan, 3. t.m., naletela na slab dan in tako končala na devetem mestu v kratkem programu. Ponesrečeni četrtkov nastop se ji je maševal s tem, da je v prostem programu kljub sijajnemu nastopu osvojila le četrto mesto (prehitela so jo absolutna zmagovalka, Američanka Mulkey, ter Italijanka Baldan in Španka Sanchez). Je pa dosegla zaslužno absolutno zmago v kombinaciji in s tem dokazala, da se ne zna enakovredno kosati le v mladinskih, ampak tudi v članski kategoriji. Upoštevajoč dejstvo, da je Tanja le na začetku kariere med članicami, si v prihodnje lahko obetamo še veliko dobrih novic na tem področju.

15

ČETRTEK, 10. OKTOBR 2002

GOSPODARSTVO

PODPRIMO SLOVENSKO GOSPODARSTVO

SESUVANJE MITOV O TUJIH BANKAH

MILAN GREGORIČ

Ob prodaji bank tujcem v tranzicijskih državah, vključno s Slovenijo, so zagovorniki prodaje izpostavljali, med ostalim, poslovno solidnost in zanesljivost tujih bank ter njihovo kapitalno moč in razvojne perspektive, ki naj bi jih slednje prinesle domačim gospodarstvom. Slovenska javnost je te utemeljitve sprejela z veliko skeptičnostjo. Proti poskusom brezglave razprodaje slovenskih bank se je celo dvignil silovit odpor, ki je prisilil slovensko vlado, ki je večinska lastnica večjih bank, k umiku. Gospodarsko oslabiljena ter svežega kapitala mnogo bolj sestradana Hrvaška ni imela te sreče in so tako njene banke danes pretežno (93%) v tujih rokah, s čimer so v tuje roke prešle tudi telekomunikacije in ključne časopisne hiše, kar omogoča tujcem nadzor nad njimi. Pri bližnjem polovico bančnega sektorja obvladuje italijanski kapital, tretjino pa avstrijsko-nemški. Sanje o poslovni solidnosti in zanesljivosti tujih bank ter

o razvojnem impulzu, ki naj bi ga dale kapitalsko sestradanemu in pešajočemu hrvaškemu gospodarstvu, pa so se kmalu razblinile. Začelo se je letos spomladi, ko je Hrvaško do temeljev stresel škandal z Reško banko, ki jo je skorumpirani borzni posrednik, dobro leto po njenem prehodu v lastništvo Bayerische Landesbank, uspel ogoljufati za okrog 100 milijonov dolarjev. Udarce je bil tako hud, da se je nov lastnik takoj umaknil iz banke ter jo za simbolično ceno enega dolarja odstopil nazaj hrvaški državi, ki je s tem, seveda, prevzela nase tudi vsa bremena sanacije. Tedaj je Ivo Jakovljevič v *Novem listu* zapisal (19. 3. 2002), kako se eden za drugim podirajo miti o tujih bankah. Najprej mit o poslovni solidnosti in zanesljivosti. Pa tudi že mit o gospodarskem razvoju, ki naj bi ga prinesli kapitalsko močni tuji bankirji, "ti novi stvarni gospodarji hrvaškega gospodarstva in politike." Ugotavljal je namreč, da je bilo na Hrvaškem pred prihodom tujih bank okrog 250.000 brezpo-

selnih, nekaj let po njihovem prihodu pa kar 420.000. Tega, seveda, ni mogoče pripisovati samo tujim bankam. Opozarjal je tudi, "da tuje banke nerade kreditirajo pripravo turistične sezone, razen v primerih, ko s tem svojim inozemskim delničarjem omogočajo prevzem hrvaškega turizma." Nerade financirajo "tudi izgradnjo avtocest in stanovanj ter vračanje pregnancev in begunce", kar je za vojaško opustošeno Hrvaško izrednega nacionalnega pomena. "Zelo rade pa npr. kreditirajo uvoz avtomobilov in plovil." Menil je tudi, da je z dogodki okrog Reške banke padel tudi mit o tem, da naj bi imela država, tudi v pogojih tujega lastništva nad bankami, povsem pod nadzorom monetarno in fiskalno politiko. Kajti je zadoščala špekulantska poteza enega samega borznega mešetarja, "da se je zatresel celotni finančni ustroj države in povzročil politični potres, ki se ne bo umiril do novih parlamentarnih volitev." Zaključil je tudi, da brez velike domače banke ni možna nikakršna nova razvojna politika in je zato pozval hrvaške oblasti k ustanovitvi močnega finančnega holdinga iz preostalih hrvaških bank in zavarovalnic, ki so še v hrvaški lasti. Tako naj bi se Hrvaška, že nekaj let po prihodu tujih bank,

znašla na ničelni točki, s katero mora z lastnimi močmi na novo začeti koncentrirati svoj kapital za nove razvojne impulze opešanemu gospodarstvu. V dogajanje je nedavno tega avtoritativno posegel tudi sam predsednik Mesić, ki je dejal (*La Voce del popolo*, 18. 7. 2002), "da iz natančnih in podrobnih analiz izhaja, da banke v rokah tujcev dajejo prednost pospeševanju široke potrošnje pred financiranjem industrije." Financirale naj bi predvsem "nakup potrošnih dobrin, proizvodnih v tujini", s čimer posredno "financirajo predvsem gospodarstvo tujih držav." Zaključil je, "da na ta način ni mogoče doseči tiste, tako zelene gospodarske obnove." Zgodba, žal, nekoliko spominja na argentinski sindrom, kjer je zlom sledil predhodni razprodaji gospodarstva in bank tujcem, predvsem ameriškega kapitalu, ki naj bi državo dobesedno kolonialno izkoriščal. In ko se je izžeto gospodarstvo začelo sesuvati ter so s tem tudi socialne razmere postale negotove, se je tuj kapital začel umikati ter je prepustil shirano državo njeni tragični usodi. Nekaj podobnih ugotovitev iz drugih tranzicijskih držav prinaša tudi raziskava, ki jo je opravila skupina Bank Austria grup. Njeni analitiki so ugotovili, da je ve-

lik del tujih bank vdrl v tranzicijske države brez prave razvojne strategije, ki ni možna brez organske vpetosti v gospodarstvo teh držav. Zato se mnoge, zaradi neuspešnega poslovanja, že umikajo ven. O posledicah prodaje slovenskih bank tujcem še ni kakih podrobnejših, javno dostopnih analiz. Posamezne izjave in okoliščine pa zbujajo nekaj prav neprijetnih asociacij. Rečimo izjavo enega izmed treh prodajalcev koprške banke, da njen novi lastnik (Sanpaolo IMI) ne bo vlagal v dolgoročne naložbe, kot je npr. drugi železniški tir (*Dnevnik*, 21. 11. 2001). Ali pa vest, da se je Sanpaolo IMI z nakupom koprške banke posredno polastil tudi lastniškega deleža *Primorskih novic*, ki ga po izjavi novega gospodarja koprške banke Corrada Cassadina (PN, 15. 7. 2002) ne misli več izpustiti, kvečjemu še povečati (prip. avt.). In bi tako o uredniški politiki PN nekega dne lahko odločali kar v Rimu. V javnost so tudi že prodrele informacije o primerih izogibanja plačila davka s strani tujih bank prek skrivanja dobička, na kar je namignil tudi rektor ljubljanske Univerze dr. Jože Mencinger v nedavnem intervjuju za PN. Slednji je na eni javnih tribun v Društvu pisateljev Slovenije

tudi spomnil na to, da imajo članice EZ, z izjemo Bruslja, večino bančnega sistema v domači lasti. In bi tako razprodaja bank ne bila niti malo "evropsko početje". Kot je tudi znano, da evropske države preprečujejo, da bi kapital sosednih držav dobil prevelik vpliv na mejne regije. Novo upanje vzbujajo pri nas dejstva, da je prodaja bank postala ena osrednjih tem predvolilne kampanje in da so se nasprotniki razprodaje, na čelu z uglednimi finančnimi in univerzitetnimi strokovnjaki, organizirali okrog svojega predsedniškega kandidata. Kot vzbujajo simpatije tudi razmišljanja o projektu ustanovitve močnejšega finančnega holdinga, ki bi združeval bančne, zavarovalniške in druge gospodarske organizacije z domačim kapitalom (Abanka, Poštanska banka Slovenije, Zavarovalnica Triglav idr.) in bi bil usposobljen za večje finančne posege na domačem in tujih finančnih trgih. K nastanku tega projekta lahko že danes prispevamo tudi mi sami, varčevalci in poslovni operaterji, s prenosom vlog in računov s tujih bank na tiste s prijaznejšim slovenskim kapitalom, ki niso v službi tujih interesov in ki jim je razvoj slovenskega gospodarstva bolj pri srcu.

GORICA / SCGV EMIL KOMEL

USPEŠNA GOJENCA

V Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel se lahko upravičeno veselijo uspehov, ki jih dosegajo gojenci. Prav v zadnjih tednih sta namreč dva mlada glasbenika požela zavirljiv uspeh z odlično opravljenima izpitoma. Zato seveda čestitamo njima in mentorjem.

Peter Gus (na sliki levo) je nedavno diplomiral iz violine in je tako prvi violinist, ki je sklenil študij tega plemenitega instrumenta v sklopu šole Komel. Peter, letnik 1979, je na Goriškem znan kot poliedrična osebnost, saj goji vrsto najrazličnejših interesov in je zelo dejaven v najrazličnejših društvi. Je član mešanega pevskega zbora Hrast in Pevske skupine Musicum, večkrat je sodeloval v orkestrskih zasedbah in postavitvah operet, pa tudi v komornih sestavih in skupinah, ki se preizkušajo v moderni glasbi. Violino je začel študirati pri devetih letih pod vodstvom prof. Jurija Krizničnika in z njim tudi končal; v zadnjem letu se je izpopolnil tudi pri prof. Čr-

tomiru Šiškovcu. Je aktiven član Kinoateljstva. Na videmski univerzi obiskuje četrti letnik računalništva; ko ima čas, z uspehom izdeluje spletne strani zlasti slovenskih društev na Goriškem (doslej za Kinoateljstvo, Ncq, Musicum, Novi glas, SKD Sedej; pripravlja za ZSKP, SCGV Komel in Glasbeno Matico).

Drugi diplomiraneec je Simone Bais, star 20 let. Pri šestih letih je začel študirati violino, dve leti kasneje pa še klavir v razredu prof. Erike Zavadlav. Po opravljenem izpitu petega letnika violine se je osredotočil na klavir. Študij je nadaljeval s prof. Beatrice Zonta in odlično opravil kvinto. Že tri leta študira s prof. Sijavušem Gadžijevom. Poleti je obiskoval razne tečaje tudi komorne glasbe v Čedadu in Fari. Z znanjem, ki ga je pridobil ob ruskem mojstru, je 3. oktobra opravil izpit osmega letnika z oceno 9,50/10, kar je res odličen uspeh, saj vemo, da je osmi letnik klavirja zelo zahteven.

DD

ROMANJE ŽUPNIJE DOBERDOB

KDOR SI, SI NAM BRAT

DARIO BERINAZZI

Naše župnijsko enodnevno romanje na otok Krk se je začelo v mestu z istim imenom. V stolnici smo se poklonili solkanu škofu Josipu Srebrničju. Zvedeli smo, da bodo še letos iz Zagreba prenešeni posmrtni ostanki škofa Antona Mahničja.

Romarsko mašo smo imeli v Marijini cerkvi na otoku Košljun. O nastanku otoka znanost meni, da je Punatsko Drago zalilo morje pred tritisooletji. Vrh griča je ostal otok. Ljudska duša pa si za vse najde svojo razlago. Tako vedo ljudje povedati, da je bila Punatska Draga nekoč veliko polje, last dveh bratov. Eden od njiju je bil slep. Zdravi je ogoljufal slepega, ko sta delila žito. Bog se je zavzel za slepega in polje zdravega brata je prekrilo morje, polje slepega pa je ostal otoček... Na temelju te legende je hrvaški pesnik Hugo Badalić leta 1866 napisal balado s 335 verzij *Nebratski bratje*. Ime Košljun izvira iz besede castellum - utrjena rimska hiša ali villa rustica. Ob prihodu nas pozdravi kip sv. Francišek z volkom. Kmalu za tem tudi napis v glagolici: "Mir in dobro". Ko smo že pri glagolici, naj povem, da jo Hrvatje zlasti v Dalmaciji oživljajo. Med počitnicami je kar nekaj tečajev in zanimivo je, da se jih udeležuje lepo število šolarjev, zlasti iz osnovnih šol. Pripravljajo tudi revijo in na novo so izdali slovnico. Prijazni pater nam je razkazal muzejske zbirke in povedal marsikaj o zgodovini otoka.

Že okoli leta 1186 so bili na otoku benediktinci. Nasledili so jih frančiškani leta 1447. V letih 1894 do 1928 je bila tu tudi gimnazija v hrvaškem jeziku, zato imajo veliko prirodozlovo zbirko, kot tudi zbirko koral, školjk, metuljev, fosilov... Knjižnica ima nad 30.000 zvezkov, čez 150 inkunabul, zelo redke primere Tore (Stare zaveze) v hebrejsko-aramajskem jeziku, pa Ptolomejev atlas, tiskan v Benetkah 1511. Arhiv hrani dokumente otoka Krka, papeške bule, beneške dukate, oporoke, pogodbe, sezname novincev in bogato zbirko glasbenih zapisov iz 11. stoletja in celo iluminirane koral. Tu je veliko let bil za samostanskega kuharja nam poznani Slovenec brat Ambrož Testen, ki je o prostem času slikal, zato je tu tudi njegova galerija...

Tisto, kar otoku daje svoj čar, so mir, tišina in zbranstvo brez turističnega vrveža. Vsakdo, ki pride sem, čuti, da je tu svet drugačen kot na dalmatinskih plažah, zato hitro opazi posebnost otoka. Tu se vrstijo duhovna srečanja, duhovne vaje za najrazličnejše stanovce, prostor je tudi za duhovni oddih.

Na tistih 65.000 kvadratnih metrih, ki jih otok premore, z višino šestih metrov nad morjem, ki ga obdaja voda do desetih metrov globine, z nad 400 vrstami rastlin in 131 vrstami gob, brez kač in martinčkov, pač pa z neštetimi vrstami ptic, je to resnična oaza miru, iz katere vsakdo, ki želi biti boljši, res lahko odide plemenitejši...

EDINA MARIBORSKA ZALOŽBA

NOVOSTI ZALOŽBE FRANC-FRANC

Založba Franc-Franc je minuli teden, kot je obširneje poročala STA, v prostorih Društva slovenskih pisateljev predstavila kar pet novih knjig iz letošnjega programa: roman *Sveče* so dogorele madžarskega pisatelja Sandorja Maraija, kratke zgodbe z naslovom *Žensko sedlo* Milana Vincetića, pesniški zbirki *Škrobotli Toneta* Dodleka in Kana Tineta Mlinarića ter knjigo *Zdravilne energetske točke v Pomurju*. Ob knjigah so predstavili še zbirko devetih pravljic Ferija Lainščka z naslovom *Misllice*, ki je po uspešni knjižni obliki izšla še na zgoščenkah.

Sandor Marai, rojen leta 1900 v Košicah na Slovaškem, je sprva živel po različnih evropskih mestih ter potoval po Bližnjem vzhodu, leta 1928 pa se je preselil v Budimpešto. Leta 1948 je zapustil Madžarsko in zaživel življenje emigranta. Postal je ameriški državljani in umrl je v San Diegu v Kaliforniji, kjer je osamljen in star, predvsem pa sodobni družbi odtujen napravljen samotar. Svetovna uspešnica *Sveče so dogorele* je izšla že leta 1942, a takrat ni doživela uspeha. Šele pred kratkim je Evropa ponovno odkrila Maraija in danes je to eden najbolj branih avtorjev tudi v Italiji, kjer ga izdaja sloviti Adelphi; mimogrede: naslov italijanskega prevoda je *Le braci*. Bravurno napisana umetnina, postavljena v čas Avstro-Ogrske, opisuje ljubezenski trikotnik - zgodbo dveh prijateljev, zaljubljenih v isto žensko. Roman je v slovenski jezik privedel Jože Hradil. Pri založbi Franc-Franc je knjiga izšla v zbirki *Novi mostovi*.

Čeprav imajo kratke zgodbe Milana Vincetića v naslovu žensko, saj je knjigi naslov *Žensko sedlo*, pa ženska ni v središču pripovedovanja. Vincetić je v zgod-

bah ženske like rabil le kot kulise zgodbe, sicer pa se zgodbam približuje in oddaljuje kot popotnik. V Vincetićevi novi prozi ni skrivnosti, vse je popolnoma odkrito in razkrito do skrajnosti. Knjiga je izšla v zbirki *Kažipotja*.

Pesniška zbirka *Škrobotli Toneta* Dodleka, ki je ravno tako izšla v zbirki *Kažipotja*, predstavlja zanimivo besedno-likovno celoto, ki jo je z risbami oplemenitila Breda Varl. Drobna knjižica vsebuje šestnajst štirivrstičnih pesmi, vsaka je pospremljena s črno-belo ilustracijo.

Kana je druga pesniška zbirka Tineta Mlinarića. V njej se prepletata dve pesniški obliki; na eni strani gre za zaključene kozmose, v katerih pesnik le v štirih tercinah spleta drobne mite o človeku in njegovi postavljenosti v svet - to so pesmi, ki težijo k epskosti, čeprav so še vedno lirске, na drugi strani pa zbirka vsebuje pesmi, pri katerih se njihov smisel bralcu sproti izmika in so zastavljene kot niz metaforičnih in motivnih sestavin, v ozadju pa bralec začuti Mlinarićev osvobajajoč humor.

Knjiga *Zdravilne energetske točke v Pomurju*, ki je izšla v zbirki "Vse o ti", je skupno delo radiestezistov, ki so omenjene točke odkrivali na Bukovniškem jezeru, Gradu na Goriškem in v Razkriškem kotu.

Zbirka treh zgoščenk z naslovom *Misllice* pa prinaša devet pravljic Ferija Lainščka, leta 2000 nagrajenih z nagrado večernica za najboljšo slovensko mladinsko literarno delo. Pravljice pripoveduje Vesna Racman Radovanovič, glasbeno opremo je prispevala skupina Marko banda, režija pa je delo Marie Millas.

O založbi Franc-Franc, ki je ostala domala edina mariborska založba, bomo še pisali.

JUP

PRVA IN DRUGA ŠTEVILKA PASTIRČKA

VEČNO MLADI PRIJATELJ JE SPET TU!

Preteklo je že mesec dni, odkar je šolski zvonček naznanil začetek novega šolskega leta, v katerem si bodo šolarji bistrili glave in izvedeli veliko zanimivega iz knjig in učbenikov. Pri nabiranju novih spoznanj jim bo v pomoč tudi prijatelj Pastirček, katerega prva in druga številka 57. letnika sta se kot vselej pojavili v začetku oktobra. Otroci so ju prejeli brezplačno, seveda s srčno Pastirčkovo željo, da bodo postali njegovi naročniki in vztrajni dopisniki. Pastirček je namreč zelo vesel pisem svojih malih bralcev, zato že sedaj priporoča, naj pošljejo na njegovo novo uredništvo, na Travniku št. 25, do 15. l.m. čim več dopisov in risbic, da jih bo lahko objavil. V letošnji novi "suknjici" z veliko rdečo pikapolonico, ki ždi na zelenem listu, je prav privlačen. Nova naslovnica je delo Elize Petrovič, petošolke OŠ J. Abram iz Pevme, ki si je med 412 risbicami priborila prvo nagrado na letošnjem tekmovanju za Pastirčkovo naslovno stran. Komisija je podelila kar tri enakovredne druge nagrade, in sicer Ireni Magliacane iz Devina, Nikol Dorni iz Števerjana in Kevinu Sedeviču iz Nabrežine. Med šolskim letom bo še marsikatera izmed prispelih živobarvnih risbic objavljena na njegovih straneh.

Lepi Pastirček s poučnim, z vzgojnim, verskim in seveda razvedrilnim branjem ostaja zvest svojim smernicam in rubrikam. Spet se v njem oglašajo dolgoletni sodelavci, V. T. Arhar, ki je pesmico tokrat posvetil prav Pastirčku, Danila

Komjanc z rubriko za mlajše bralce, Zlata Volarič s svojimi drobnimi, priljubljenimi zgodbicami, Mariza Perat, ki je spisal pravljico v nadaljevanjih Vrabček Godrnjavček, Berta Golob, ki ima tokrat dialog o Bogu, Barbara Rustja in njen SuperKuharHari, Walter Grudina s Packom, ki že kliče na pomoč učence, Karmen Smodiš in drugi pisci. Nova rubrika Čira čara bo učila bralce čarovnij, sestavek Kdo mi sme ukazovati?! pa bo varno vodil učence od doma do šole. Pastirček namenja tudi letos osmem središčnih strani svojim malim piscem in slikarjem. 50-letnici Slovenske zamejske skavtske organizacije je posvetil štiri strani z velikimi barvnimi fotografijami in krajšimi besedili, ki pričajo o letošnjem živahnem jubilejnem skavtskem delovanju. Ilustratorji Danila Komjanc, Zlata Volarič, Paola Bertolini in Walter Grudina bodo tudi letos poskrbeli za lepe ilustracije, ki jih bodo bralci po svojem okusu pobarvali.

Prvi letošnji Pastirčkov častnik meseca je Anja Krizmančič, petošolka OŠ K.D. Kajuh v Bazovici, ki je napisala spis Nabirali smo bisere. Iskrene čestitke!

IK

RUPA-PEČ / ROMANJE VERNIKOV

DOŽIVETJE SLOMŠKA

V nedeljo, 22. septembra, smo se po treh letih od razglasitve škofa Slomška za blaženega (19.9.1999) zopet odpeljali na Štajersko. Tokrat pa ob 140-letnici Slomškove smrti ali, bolje povedano, ob obletnici njegovega rojstva za nebesa (umrl je temu svetu 24. septembra 1862), smo si želeli ogledati njegov rojstni kraj Slom pri Ponikvi.

Ker je Ponikva župnija, smo se obrnili najprej tja.

Udobni avtobus z nadvse spretnim in prijaznim mladim šoferjem Petrom je odpeljal iz Rupe ob 5.45 55 romarjev. Deležno vreme nam ni kdove kako nagajalo. Le v Vipavski dolini se je burja malce znesla nad nami. Sicer je skoraj nepretrgana avtocesta skrajšala vožnjo. S postankom na Trojanah smo v treh urah prevozili pot do Ponikve.

Naša župnija Rupa-Peč si je izbrala skupaj s Prosvetnim društvom tisto nedeljo za romanje v Slomškove kraje. Tja smo prišli sredi tridnevne praznike našega plemenitega, svetega Slomška, ki se obhaja 24. septembra. Blaženega škofa Antona Martina imamo vsi za posebnega očeta naše slovenske šole in naroda ter naše kulture.

Zato smo se najprej radi udeležili slovesne sv. maše, ki jo je ob somaševanju tamkajšnjega župnika g. Mihe Hermana in upokojenega duhovnega pomočnika ter našega župnika, daroval sam ravnatelj bogoslovnega seminarija v Mariboru, prelat dr. Marjan Turnšek. Na koro so lepo prepevali tamkajšnji cerkveni pevci s Ponikve in okoliša. Tudi naš MePZ Rupa-Peč je pod vodstvom Zdravka Klanjščka pel nekaj pesmi.

Polna cerkev, v njej veliko otrok in mladine ter lepo število fantov kot mašnih strežnikov in duhovnikov. Prisluhnili smo slovesnemu prepevanju. Seveda so ljudje spraševali, kdo je pel še poleg domačih pevcev. Sicer nas je g. župnik predstavil po pozdravu ter se nam po sv. maši zahvalil. Pred njo pa nam je še razlagal o krasni baročni cerkvi sv. Martina, ki je župnijska. Cerkev hrani cel zaklad umetnin.

Po maši je prevzela vlogo vodiča ga. Slavka Kovačič. Pozdravila pa nas je že pred mašo. Začela je z opisom vsega kulturnega in drugega bogastva v turistični pisarni in na razstavi. Prikazala je lik prof. Blaža Kocena, ki je deloval tudi v Goriči. Opozorila nas je na čudovi-

to velikonočnico, ki raste na Ponikvi. Medtem so verniki opravili z g. župnikom dolgo procesijo v oddaljeni kraj. Sami se je nismo udeležili zaradi pičlo odmerjenega časa.

Toda po kosilu pri Zakrajšku, kjer deluje kmečki turizem, ki se lahko kosa s hotelom zaradi postrežljivosti in prijaznosti, smo obiskali cerkev sv. Ožbalta iz 15. stoletja. Tu je Slomšek kot deček s stopnic zvonika "pridigal" oziroma ponavljal na pamet nedeljsko pridigo svojim vrstnikom-pastirčkom.

Nazadnje smo si dolgo ogledovali obnovljeno rojstno hišo našega blaženega, celo film o njem. Petja ni manjkalo. Za to so poskrbeli nekateri pevci z župnikom Hermanom vred.

Prijazni ljudje so nam še nudili bogato južno sredi vinogradov in jaboličnih nasadov

s čudovitimi zreli sadeži.

Zaradi vsega tega smo se težko ločili od Slomškovih otroških in mladostnih krajev, od nasmejanega in delavnega župnika. A tudi vsi ljudje so se nam priljubili, tudi po zaslugi vodičke, ge. Slavke zaradi njenega živega pripovedovanja. Vse pa bomo ohranili v prelepem spominu.

Ne samo postanek na avtocesti, marveč vsa vožnja je potekala pod znamenjem že znane gostoljubnosti posebno nekaterih in ob petju, ki ju zna razvneti predsednik Društva.

Molili smo k blaženemu Slomšku za vse ljudi, a še posebej za bolnike. Gotovo nas uslišuje in posreduje iz nebes.

Hvala vsem za izredno bogato romanje in kulturno doživetje!

vž